

27-28-29

Handelingen

30-31-32-33

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1989-1990

Vergaderingen van maart 1990

EINDREGELING BEGROTING 1982
GOEDKEURING EUROPEES SOCIAAL HANDVEST
OPRICHTING VLAAMSE STICHTING VERKEERSKUNDE
BEROEPSONDERWIJS
EXPANSIESTEUN EN FISCALE VOORDELEN COORDINATIECENTRA
BEVORDERING GELIJKHEID VROUW-MAN
DIOXINE IN MELKPRODUKTEN
DIJKENPROBLEMATIEK
PRIJS WETENSCHAPPELIJK ONDERWERP
VERENGELSEN UNIVERSITAIR ONDERWIJS
BELEID EN WERKING EXECUTIEVE
MILIEUBELEIDSPLAN 1990-1995
MOGELIJKE BERGING GEVAARLIJK AFVAL KS
WIJZIGING DECREET BIJZONDERE JEUGDBIJSTAND
WIJZIGING HUISVESTINGSCODE
AANWEZIGHEID GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN BELGISCHE AMBASSADES
EN CONSULATEN
UITBREIDINGSFASE WEER-WERKACTIE
AFWERKING A 17
WIJZIGING SERV-DECREET
VERKEERSONVEILIGHEID A 12 EN N 177
KINDERMISHANDELING
VLAAMS SCHEEPSBOUWBELEID
ZWAAR ZORGBEHOEVENDE BEJAARDEN
NITRAATVERONTREINIGING DRINKWATER
NOORDZEEVERVUILING
BEGROTINGSCONTROLE 1990

Inhoud

Nr. 27   **Donderdag 8 maart 1990**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1087

Ontwerp van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 1087

Voorstel van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 1087

Voorstellen van resolutie
Indiening en verwijzing, blz. 1087
Intrekking, blz. 1087

Beleidsnota
Indiening en verwijzing, blz. 1087

Beleidsbrief
Indiening en verwijzing, blz. 1088

Samenwerkingsakkoorden
Indiening, blz. 1088

Verslagen
Indiening, blz. 1088

Advies van de Vlaamse Mediaraad
Indiening, blz. 1088

Arresten van het Arbitragehof
Indiening, blz. 1088

Schriftelijke vragen (Regl. art. 74)
Indiening, blz. 1089

Motie van orde
Stand van zaken, blz. 1089
Sprekers : de heren J. Geysels, A. Denys, Minister G. Geens

Samenstelling van de Commissies
Wijzigingen onder de vaste leden, blz. 1089

Ontwerp van decreet houdende eindregeling van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap en van Instellingen van Openbaar Nut voor het begrotingsjaar 1982 — 12-A (1989-1990) — Nrs. 1 en 2 — 16-A (1989-1990) — Nr. 1

Algemene bespreking, blz. 1089
Sprekers : de heren P. Van Grembergen, F. Vermeiren, G. Verhaegen, Minister G. Geens

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1094

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Europees Sociaal Handvest en de Bijlage, opgemaakt te Turijn op 18 oktober 1961 — 269 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 1101
Sprekers : de heren H. Van Wambeke, verslaggever, A. Kempinaire, Minister G. Geens

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1105

Voorstel van decreet van de heer J. Ansons c.s. houdende oprichting van een Vlaamse Stichting voor Verkeerskunde — 87 (BZ 1988) — Nrs. 1 tot 6

Algemene bespreking, blz. 1105
Sprekers : mevrouw M. Panneels-Van Baelen, verslaggever, de heer J. Ansons, Minister D. Coens
Artikelsgewijze bespreking, blz. 1108

Interpellaties (Regl. art. 76)
Interpellatie van de heer W. Van Durme tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs over het beroepsonderwijs

Interpellatie van de heer R. Deswaene tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over een studie van het Centrum voor Sociaal en Psychologisch Onderzoek betreffende het beroepsonderwijs, blz. 1109

Sprekers : de heren W. Van Durme, R. Deswaene, A. Beysen, E. Balde-wijn, Minister D. Coens, de heer J. Sleenckx

Interpellatie van de heer J. Geysels tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, en de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de opmerkingen van het Rekenhof betreffende het cumuleren van expansiesteun met de fiscale voordelen van coördinatiecentra, blz. 1117

Sprekers : de heren J. Geysels, J. De Roo, Minister N. De Batselier

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1122

Nr. 28   **Donderdag 8 maart 1990**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1123

Beleidsbrief
Indiening, blz. 1123

Actuele vragen (Regl. art. 75)
Actuele vraag van mevrouw F. Brepoels tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt over inbreuken op de taalwetgeving bij het plaatsen van straatnaamborden te Voeren, blz. 1123

Actuele vraag van mevrouw N. Maes tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de coördinatie van de maatregelen ter bevordering van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen, blz. 1124

Actuele vraag van de heer H. Van Dierden tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de mogelijke deelneming van de Vlaamse Regering aan de ontwikkeling van het Rafale-gevechtsvliegtuig, blz. 1125

Actuele vraag van de heer H. De Loor tot de heer L. Waltniel, Gemeenschaps-

minister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de deelneming van ambtenaren van de Administratie voor Huisvesting aan een ACW-studiedag, blz. 1126

Actuele vraag van de heer E. Vandebosch tot de heer L. Waltniel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de erkenning van de mijncités als woonnoodgebied, blz. 1127

Actuele vraag van de heer G. Janzegers tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de aanwezigheid van dioxine in melk

Actuele vraag van de heer E. Vandebosch tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de resten van dioxine in melkproducten

Actuele vraag van de heer J. Gabriëls tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over mogelijke dioxinevervuiling van melk veroorzaakt door verbrandingsinstallaties, blz. 1127

Actuele vraag van de heer P. Van Grembergen tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de vervuiling van het drinkwater door de landbouw, blz. 1129

Actuele vraag van de heer J. Laverge tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het verhogen van de stortprijs voor inert afval van de bouwsector, blz. 1130

Actuele vraag van de heer W. Seeuws tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de subsidiëring van het Internationaal Theater, blz. 1131 (Intrekking)

Actuele vraag van de heer G. Cardoen tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de moeilijkheden inzake de werking van het Kasteel van Gaasbeek, blz. 1131

Actuele interpellaties (Regl. art. 77)
Actuele interpellatie van de heer F. Verberckmoes tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over maatregelen om dijkbreuken te voorkomen en over de stand van zaken betreffende het Sigma-plan

Actuele interpellatie van mevrouw M. De Meyer tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de overstromingen te Ruppelmonde en te Bazel en de onvolledige uitvoering van het Sigma-plan, blz. 1132

Sprekers : de heer F. Verberckmoes, mevrouw M. Maes, de heer R. Daems, mevrouw M. De Meyer, de heren E. Cooreman, W. Luyten, J. Loones, P. Chevalier, Minister J. Sauwens, de heer J. De Seranno

Ontwerp van decreet houdende instelling van een tweejaarlijkse prijs van de Vlaamse Gemeenschap voor een werk over een

wetenschappelijk onderwerp
– 288 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2
Voorstel tot aanvulling van de agenda,
blz. 1142
Sprekers : de heren A. Laridon, A. Denys

Ontwerp van decreet houdende eindregeling van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap en van Instellingen van Openbaar Nut voor het begrotingsjaar 1982
– 12-A (1989-1990) – Nrs. 1 en 2
– 16-A (1989-1990) – Nr. 1 (Rapport van het Rekenhof)

Hoofdelijke stemming, blz. 1143
Spreker : de heer F. Vermeiren

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Europees Sociaal Handvest en de Bijlage, opgemaakt te Turijn op 18 oktober 1961
– 269 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 1145
Spreker : de heer A. Annemans

Voorstel van decreet van de heer J. Ansons c.s. houdende oprichting van een Vlaamse Stichting voor Verkeerskunde
– 87 (BZ 1988) – Nrs. 1 tot 6

Hoofdelijke stemming, blz. 1146
Sprekers : de heren H. Van Dienderen, E. Beysen, Minister D. Coens, mevrouw N. Maes

Motie van aanbeveling van de heer W. Verreycken tot besluit van de op 21 februari 1990 door de heer G. Annemans gehouden interpellatie tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het verengelsen van het universitair onderwijs
– 300 (1989-1990) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1148

Motie van aanbeveling van de heer A. Denys tot besluit van de op 21 februari 1990 door de heer A. Denys gehouden interpellatie tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het beleid van de Vlaamse Executieve 1 jaar na het Regeerakkoord en naar aanleiding van de recente verklaringen van de Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin
– 301 (1989-1990) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1149
Spreker : de heer A. Denys

Motie van aanbeveling van de heer Jozef Bosmans tot besluit van de op 22 februari 1990 door de heer A. Denys gehouden actuele interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het milieubeleidsplan 1990-1995
– 305 (1989-1990) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1150
Sprekers : de heren Jozef Bosmans, J. Geysels

Interpellaties (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van mevrouw F. Brepoels tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, en de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de mogelijke berging van laag radioactief en/of industrieel afval in de Limburgse steenkoolmijnen, blz. 1152

Sprekers : mevrouw F. Brepoels, de heren E. Vandebosch, J. Sleenckx, Minister N. De Batselier, Minister T. Kelchtermans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1156

Nr. 29 Dinsdag 21 maart 1990

Berichten van verhindering, blz. 1157

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1157
Intrekking, blz. 1157

Beleidsbrief

Indiening en verwijzing, blz. 1157

Samenwerkingsakkoorden

Indiening, blz. 1158

Verslagen

Indiening, blz. 1158

Moties

Indiening en verwijzing, blz. 1158

Mededeling van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 1159

Kennisgeving van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1159

Resolutie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Indiening, blz. 1159

Schriftelijke vragen (Regl. art. 74)

Indiening, blz. 1159

Werkgroep Verzuiling

Samenstelling, blz. 1159

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 juni 1985 inzake bijzondere jeugdbijstand
– 241 (1988-1989) – Nrs. 1 tot 8

Voorstel van decreet van de heer L. Hancké houdende wijziging van het decreet van 27 juni 1985 inzake bijzondere jeugdbijstand en regeling van de voortgezette hulpverlening bij meerderjarigheid op achttien jaar
– 243 (1988-1989) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 1159

Sprekers : mevrouw T. Merckx-Van Goey, verslaggever, de heer L. Hancké, Minister J. Lenssens, mevrouw M. Vogels, de heren H. Lauwers, W. Peeters, E. Flamant

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1183

Sprekers : de heer E. Flamant, mevrouw M. Vogels

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1191

Ontwerp van decreet houdende wijziging van artikel 57bis van de Huisvestingscode 295 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 1191

Sprekers : Minister L. Walt Niel, mevrouw F. Brepoels, de heer J. Dufaux

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1193

Ontwerp van decreet houdende instelling van een tweejaarlijkse prijs van de Vlaamse Gemeenschap voor een werk over een wetenschappelijk onderwerp
288 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 1193

Sprekers : de heer L. Vanhorenbeek, verslaggever, Minister D. Coens

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1193

Voorstel van resolutie van de heer H. Suykerbuyk c.s. betreffende een samenwerkingsakkoord inzake de aanwezigheid van de Gemeenschappen en Gewesten in de Belgische ambassades en consulaten
– 258 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 3

Bespreking, blz. 1194

Sprekers : de heren A. Kempinaire, H. Suykerbuyk, W. Luyten, J. Laverge, Minister G. Geens, de heer M. Capoen

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer D. Van Mechelen tot de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, over de goedkeuring van de Vlaamse Executieve voor de uitbreidingsfase van de Weerwerkactie, blz. 1199

Sprekers : de heer D. Van Mechelen, Minister R. De Wulf, de heer J. Laverge

Interpellatie van de heer J. Laverge tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de stand van zaken betreffende de verdere afwerking van de A 17, blz. 1204

Sprekers : de heren J. Laverge, M. Olivier, M. Capoen, Minister J. Sauwens

Motie van aanbeveling, blz. 1208

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1208

Verzoekschriften (Regl. art. 81)

Besluiten, blz. 1208

Nr. 30   **Donderdag 22 maart 1990**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1209

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 juni 1985 op de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
– 278 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 8

Voorstel van decreet van de heer A. Denys c.s. houdende dynamisering en democratisering van de sociaal-economische besluitvorming in Vlaanderen
– 291 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 1209

Sprekers : de heren C. Lisabeth, verslaggever, J. De Roo, A. Denys, E. Van Rompuy, Minister N. De Batse-lier, de heer H. Candries, mevrouw M. Vogels, de heer J. Geysels

Artikelswijze bespreking, blz. 1226

Sprekers : de heren A. Denys, J. Geysels

Interpellatie (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de onveilige toestand op het vak Boom-Wilrijk van de A 12 en de N 177, blz. 1231

Sprekers : de heren E. De Groot, J. Egelmans, H. Candries, Minister J. Sauwens

Motie van aanbeveling, blz. 1234

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1234

Nr. 31   **Donderdag 22 maart 1990**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1235

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer M. Olivier tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het loonstatuut van het arbeiderspersoneel in het vrij onderwijs, blz. 1235

Actuele vraag van mevrouw N. Maes tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het geven van Frans aan kleuters te Overpelt, blz. 1236

Actuele vraag van de heer J. Valkeniers tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over een splitsing van de Provincie Brabant en de mogelijke oprichting van een Provincie Vlaams-Brabant, blz. 1237

Actuele vraag van de heer W. Seeuws tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de gevaarlijke situatie op Rijksweg

66 ter hoogte van scholen te Drongen, blz. 1238

Actuele vraag van de heer W. Luyten tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de houding van de Vlaamse Executieve met betrekking tot de zelfstandigheidsverklaring van Litouwen en eventuele contacten met het Litouwse volk, blz. 1239

Actuele vraag van mevrouw M. Vogels tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de onduidelijkheid inzake de aanwending van bijkomende arbeidsplaatsen in de opvoedingsinstellingen, blz. 1240

Actuele vraag van de heer L. Hancké tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de verlenging van de vergunningen voor onderhoudsbaggerwerken in de Westerschelde, blz. 1241

Actuele vraag van de heer J. Verheyden tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de afvalcollector langs het Albertkanaal, blz. 1242 (Intrekking)

Actuele vraag van de heer J. Geysels tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de afvoer van afval afkomstig van de ontmanteling van de oude radiumfabriek van Olen naar de stortplaats in Haasrode, blz. 1242

Actuele vraag van de heer D. Van der Maelen tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de schuimvorming op de Dender te Geeraardsbergen, blz. 1243

Actuele interpellatie (Regl. art. 77)

Actuele interpellatie van mevrouw M. De Meyer tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de problematiek rond de kindermishandeling

Toegevoegde Actuele vragen
(Regl. art. 75, 4, 6)

Actuele vraag van de heer J. Cuyvers tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de reclamecampagne in verband met kindermishandeling

Actuele vraag van mevrouw T. Merckx-Van Goey tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de mediacampagne rond kindermishandeling en het situeren ervan in de repressiesfeer, blz. 1244

Sprekers : mevrouw M. De Meyer, de heer J. Cuyvers, mevrouw T. Merckx-Van Goey, Minister J. Lenssens

Actuele interpellatie van mevrouw N. Maes tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, en de heer N. De Batse-lier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, over het uitwerken van een Vlaams scheepsbouwbeleid, blz. 1248

Sprekers : mevrouw N. Maes, Minister J. Lenssens, Minister N. De Batse-lier

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1250

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 juni 1985 inzake bijzondere jeugdbijstand
– 241 (1988-1989) – Nrs. 1 tot 8

Aangehouden stemmen, blz. 125 1
Aangehouden stemmen (Herhaling en voortzetting), blz. 1253

Hoofdelijke stemming, blz. 1258

Spreker : de heer E. Flamant

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet op de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
– 278 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 8

Aangehouden stemmen, blz. 1259

Hoofdelijke stemming, blz. 1264

Sprekers : de heren A. Denys, J. Geysels

Ontwerp van decreet houdende instelling van een tweejaarlijkse prijs van de Vlaamse Gemeenschap voor een werk over een wetenschappelijk onderwerp
– 288 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 1265

Ontwerp van decreet houdende wijziging van artikel 57bis van de Huisvestingscode
– 295 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 1266

Voorstel van resolutie van de heer H. Suykerbuys c.s. betreffende een samenwerkingsakkoord inzake de aanwezigheid van de Gemeenschappen en de Gewesten in de Belgische ambassades en consulaten
– 258 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 3

Aangehouden stemmen, blz. 1267

Sprekers : Minister G. Geens, J. Geysels, F. Dewinter

Hoofdelijke stemming, blz. 1268

Motie van aanbeveling van de heren F. Willockx, P. Van Grembergen en G. Verhaegen tot besluit van de op 8 maart 1990 door

1. de heer F. Verberckmoes gehouden actuele interpellatie tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over maatregelen om dijkbreuken te voorkomen en over de stand van zaken betreffende het Sigma-plan ;

2. mevrouw M. De Meyer gehouden actuele interpellatie tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de overstromingen te Rupelmonde en te Bazel en de onvolledige uitvoering van het Sigma-plan
– 311 (1989-1990) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1269

Spreker : de heer F. Verberckmoes

Motie van aanbeveling van de heer J. Lavergé tot besluit van de op 8 maart 1990

door de heer F. Verberckmoes gehouden actuele interpellatie tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over maatregelen om dijkbreuken te voorkomen en over de stand van zaken betreffende het Sigma-plan

– 312 (1989-1990) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1270

Spreker : mevrouw M. Vogels

Actuele interpellaties (Regl. art. 77) (Voortzetting)

Actuele interpellatie van mevrouw N. Maes tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over het beleid van de Vlaamse Executieve betreffende de zwaar zorgbehoevende bejaarden, blz. 1271

Sprekers : mevrouw N. Maes, de heren J. Van Hecke, A. Van Aperen, J. Laverge, Minister H. Weckx, de heer F. Dielens

Actuele interpellatie van de heer J. Laverge tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de verontreiniging van het drinkwater door te hoge nitraatconcentraties

Actuele vragen (Regl. art. 7.5, 4, c)

Actuele vraag van mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de besmetting van het drinkwater van De Blanckaert te Woumen-Klerken door nitraten

Actuele vraag van mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de besmetting van het drinkwater van De Blanckaert te Woumen-Klerken door nitraten, blz. 1278

Sprekers : de heer J. Laverge, mevrouw M. Tyberghien-vandenbussche, de heren J. Timmermans, J.-P. Pillaert, J. Cuyvers, Minister T. Kelchtermans, Minister H. Weckx

Motie van aanbeveling, blz. 1286

Interpellatie (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer J. Cuyvers tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschaps-

minister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, en de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de Derde Noordzeeconferentie in Den Haag en de bestrijding van de Noordzeevervuiling, blz. 1286

Sprekers : de heren J. Cuyvers, J. Timmermans, R. Daems, J. Caudron, mevrouw M. Tyberghien-vandenbussche, Minister T. Kelchtermans

Motie van aanbeveling, blz. 1297

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1297

Nr. 32 **Vrijdag 30 maart 1990**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1299

Ontwerp van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1299

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1299

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 1299

Samenwerkingsakkoorden

Indiening en overzending, blz. 1299

Verslagen

Indiening, blz. 1300

Advies van de Vlaamse Mediaraad

Indiening, blz. 1300

Schriftelijke vragen (Regl. art. 74)

Indiening, blz. 1300

Motie van orde

Agenda, blz. 1300

Spreker : de heer A. Denys

Mededeling van de Vlaamse Executieve betreffende de begrotingscontrole 1990

Sprekers : Minister G. Geens, de heren A. Denys, J. Geysels

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1304

Nr. 33 **Vrijdag 30 maart 1990**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1305

Mededeling van de Vlaamse Executieve betreffende de begrotingscontrole 1990

Debat, blz. 1305

Sprekers : de heer A. Denys, Minister J. Lenssens, Minister D. Coens, de heren G. Verhaegen, J. Geysels

Mededeling van de Voorzitter

Commissie van onderzoek over het Gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse, blz. 1312

Mededeling van de Vlaamse Executieve betreffende de begrotingscontrole 1990

Debat (Voortzetting), blz. 1312

Sprekers : de heren L. Hancké, A. Denys, Minister J. Sauwens, de heer R. Van Hooland, Minister N. De Batselier, Minister G. Geens, de heren R. Daems, J. Geysels

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1322

31e vergadering

Donderdag 22 maart 1990
Middagvergadering

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

A. Steverlynck, F. Vermeiren ; gezondheidsredenen.

P. Berben, F. Cauwenberghs ; buitenslands.

H. Adriaensens, Jozef Bosmans, G. Janzegers, F. Sarens, A. Schellens, A. Op 't Eynde, L. Van den Brande, D. Van Mechelen ; ambtsverplichtingen.

ACTUELE VRAGEN (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer M. Olivier tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het loonstatuut van het arbeiderspersoneel in het vrij onderwijs

De Voorzitter : Aan de orde is de

actuele vraag van de heer Olivier tot de heer Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het loonstatuut van het arbeiderspersoneel in het vrij onderwijs.

De heer Olivier heeft het woord.

De heer M. Olivier (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, verleden week heeft de Minister in een persmededeling aangekondigd dat hij tijdens de volgende besprekingen van de begrotingscontrole een weddeverhoging van 1 ten honderd zou bedingen voor de kleuterleidsters, de studiemeesters, assistenten bij de PMS-centra en een aantal andere categorieën. Hij zou de bedoeling hebben respectievelijk in 1991 en 1992 een aanpassing met 2 ten honderd toe te kennen, zodat hij, op relatief korte termijn de gevraagde 5 ten honderd zou kunnen invullen.

De probleemcategorie betreft de arbeiders en arbeidsters in het vrij onderwijs. De Minister kan antwoorden dat deze mensen met de werkingstoelage worden betaald. Dat is inderdaad zo. Twintig ten honderd van de werkingstoelage moet worden besteed aan lonen voor arbeiders en arbeidsters. Ongeveer 8.000 mensen worden op dit ogenblik duidelijk gediscrimineerd, ten opzichte van hun collega's uit het officieel onderwijs. Dit loonverschil beloopt ongeveer 70.000 frank per jaar.

Mijnheer de Minister, u begrijpt dat op een veel groter aantal tewerkgestelden in het onderwijs, 8.000 mensen natuurlijk geen groot aantal is.

Ik denk toch dat men aan deze discriminatie — ik zou het bijna een schandelijke situatie noemen — een einde dient te maken. Door de verhoging van de werkingstoelage voor het vrij onderwijs zou het paritair comité 152, dat de loonvoorwaarden regelt, het loon met de sector van het officieel onderwijs kunnen gelijkschakelen.

Mijnheer de Minister, mag ik er bij u en bij de Voorzitter van de Executieve en de Minister van Begroting op aandringen voor deze 8.000 mensen de gelijkschakeling in loon na te streven. Voor de meest benadeelden dient een oplossing te worden gevonden.

De Voorzitter : Minister Coens heeft het woord.

Minister D. Coens (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, collega Olivier heeft inderdaad een sociaal probleem aan de orde gesteld dat — denk ik — in ruime kring bekend is, maar waarvoor tot op heden geen adequate oplossing is gevonden.

Als principe is het eigenlijk eenvoudig : gelijk loon voor gelijk werk is hier niet gerealiseerd. Dit komt door een verschillend betalingssysteem in het Gemeenschapsonderwijs, het vroegere Rijksonderwijs, waar de betaling rechtstreeks uit de begroting gebeurt, en het gesubsidieerd onderwijs waar via de werkingstoelagen wordt betaald. Inderdaad, een deel van de werkingstoelagen moet worden besteed aan de betaling van het onderhoudspersoneel, dat dus in die zin in de privé-sector thuishoort.

Coens

Er zijn CAO's, maar u weet ook dat men daar niet aan de vereiste minimumlonen komt. Er zijn verschillen zowel inzake barema's, waar er gemiddeld een verschil is van 15,50 frank in uurloon, als in eindejaarspremie, waar het verschil ongeveer 12.000 frank bedraagt, en in de haard- en standplaatsvergoedingen, die op ongeveer 20 frank per uur neerkomen. Als u dat alles samentelt en naar een full-time ambt per jaar verrekent, dan bekomt u inderdaad een verschil van ongeveer 70.000 frank per jaar die men minder verdient dan anderen voor een gelijk werk.

Dat is manifest een sociaal probleem. Wij zouden dat probleem niet kennen indien wij ter zake de schoolpactwetgeving, waar het mechanisme van de indexering van de werkingstoelagen sinds jaar en dag is voorzien, hadden toegepast. Elk jaar opnieuw echter is men daarvan afgestapt. Wij hebben gelukkig bij het tot stand komen van deze Regering een politiek akkoord gesloten omtrent ARGO en andere problemen inzake onderwijs. Daar werd de oplossing eigenlijk aangegeven met betrekking tot de indexering van de werkingstoelagen. In het kader van de begrotingsbesprekingen 1990, dus in juli 1989, is evenwel van dit politiek akkoord afgestapt. Het werd niet toegepast en de normale voorziene 340 miljoen frank indexering is niet gerealiseerd. Wij hernemen natuurlijk dit dossier in het kader van de begrotingscontrole, respectievelijk in het kader van het opmaken van de begroting 1991, want het politiek akkoord moet uiteraard in zijn geheel worden gerespecteerd.

Wij zouden hier overigens moeten terugvallen op de schoolpactwetgeving. Maar dan zou het ons nog veel meer kosten. Immers, die voorziet in een normale indexering conform de evolutie van de lonen en de prijzen, maar dat zou na al die jaren een enorm bedrag betekenen. Vandaar dat wij het eens waren met het politiek akkoord. Ik herhaal evenwel dat dit akkoord niet kon worden gerealiseerd in het kader van de beslissingen van juli 1989 ten aanzien van de begroting

1990. Dit dossier is — wat mij betreft — zeker niet gesloten. Ik wens ter zake het politiek akkoord te doen respecteren.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van mevrouw N. Maes tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het geven van Frans aan kleuters te Overpelt

De Voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van mevrouw Maes tot de heer Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het geven van Frans aan kleuters te Overpelt.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, dames en heren collega's, het dossier van de kleuterklasjes waarin Franse les wordt gegeven, is nog niet van de baan. Nu blijkt dat in Overpelt gestart werd met Franse lessen aan kleuters op naschoolse wijze. De lessen worden namelijk gegeven tijdens het kwartiertje speeltijd dat integraal deel uitmaakt van de school- of lestijd en bestemd is voor de ontspanning van de kinderen. Dit is niet alleen pedagogisch onverantwoord — dat hebben wij bij een vorige gelegenheid uitvoerig besproken — maar is bovendien in strijd met de taalwet. Er wordt een aparte Franstalige lerares aangeworven die met de lessen belast is.

Aangezien het hier om een school van de ARGO gaat, kan de vraag worden gesteld hoe dit allemaal kan. Hoewel de school zich op de wettelijkheid beroept wordt, ons inziens, de taalwetgeving omzeild.

In hoofde van de inrichters stelt zich ook een probleem van continuïteit. Mochten dergelijke lessen in de kleuterschool worden ingevoerd, dan rijst er een probleem van continuïteit voor de lagere scholen waar de betrokken kleuters in een eerste studie-

jaar met andere leeftijdgenoten terecht komen.

Kortom, er is aan deze zogenaamde experimenterij niets goeds. Het is een modegril op een ogenblik dat de uren taallessen in het secundair onderwijs, waar de echte basis moet worden gelegd voor vreemde talen, worden verminderd.

Mijnheer de Minister, ook de scholen in Hamont, Bochelt, Peer en Hechtel staan klaar om met dit zogenaamd experiment te beginnen. Ik meen bijgevolg dat dringend moet worden opgetreden. Deze geintjes kunnen niet langer duren. Zo niet worden wij opnieuw geconfronteerd met toestanden uit de negentiende eeuw toen signa werden uitgedeeld aan kinderen die de spelletjes met de Franse juf niet wilden meespelen.

De Voorzitter : Minister Coens heeft het woord.

Minister D. Coens (op de tribune) : Het is niet de bedoeling de vroegere interpellatie van mevrouw Maes te hernemen. Mevrouw Maes heeft blijkbaar wel, evenals ik, de actualiteit gevolgd. Het experiment waarvan toen sprake, wordt nu inderdaad uitgevoerd te Overpelt en ook andere gemeenten willen ermee van start gaan.

Ik herhaal duidelijk dat er geen problemen rijzen indien de taallessen plaatshebben buiten de officiële lessen met akkoord van de ouders en zij als een naschoolse activiteit worden beschouwd. Indien de taallessen plaatshebben tijdens de officiële lestijden, rijst er natuurlijk wel een probleem. Dit wordt momenteel onderzocht en desgevallend zal ik het experiment doen opschorten.

Over de grond van de zaak bestaat er ook duidelijkheid. In antwoord op de interpellatie zegde ik reeds dat kleuters spelenderwijs leren. Dit geldt niet in het minst voor de moedertaal, die toch een heel belangrijk communicatiemiddel is en een essentieel basiselement in het hele leerproces. Talenkennis in het algemeen is uitermate belangrijk, maar hiervoor is in de eerste plaats een degelijke kennis van de moedertaal nodig.

Coens

Daarom moet van in het kleuteronderwijs alles in het werk worden gesteld om de kinderen een correcte moedertaal te laten verwerven. Hiermee moet men in het lager onderwijs verder gaan, maar dan kan ook de tweede taal worden onderwezen. In Vlaanderen is dit trouwens algemeen het geval. Sommige leden van de Raad, onder meer de heer Laridon, stellen voor reeds vroeger te starten met het onderwijs van de tweede taal. Dit onderwerp zal dus later nog eens aan bod komen.

Wat het secundair onderwijs betreft ben ik het met u eens, mevrouw Maes. Al het mogelijke moet worden gedaan om zoveel mogelijk uren taalonderricht in het secundair onderwijs te behouden. Dit is absoluut noodzakelijk willen de Vlamingen in België, in Europa en in de wereld de plaats veroveren waarop zij recht hebben. Hiervoor is niet alleen de kennis van de andere landstaal nodig, maar ook de kennis van andere talen, inzonderheid het Engels. Dit is echter een heel ander debat.

Samengevat kan ik u dus zeggen dat het onderzoek zal uitwijzen of de huidige praktijken kaderen in de geldende wetgeving. Indien dit niet het geval is, zal ik optreden. Ik ben het ook met u eens dat in het kleuteronderwijs in Vlaanderen in de eerste plaats de moedertaal moet worden gestimuleerd. Die moedertaal is in het kleuteronderwijs de enige communicatietaal en vormt de basis van het hele leerproces.

De Voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes : Mijnheer de Voorzitter, ik wil de Minister nog één specifieke vraag stellen. Wij vernemen dat die taallessen worden gegeven tijdens het speelkwartiertje. Valt dit speelkwartiertje onder de officiële schooltijd ? Zijn in dat geval die lessen dan niet onwettelijk ? Om het antwoord op deze vraag te kennen is geen groot onderzoek nodig.

De Voorzitter : Minister Coens heeft het woord.

Minister D. Coens : De speeltijd valt onder de officiële schooltijd.

De heer L. Vanhorenbeek : Geldt dit ook voor de middagpauze ?

Minister D. Coens : Neen. De lessen moeten dus na de schooltijd worden gegeven en er moet een kwartier verlopen tussen de schooltijd en de taallessen. Vanaf dat ogenblik zijn de lessen een zaak van de betrokken ouders en leerkrachten. Indien de lessen worden gegeven tijdens de speeltijd, dus binnen de officiële schooltijd, rijst er natuurlijk wel een probleem.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer J. Valkeniers tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over een splitsing van de Provincie Brabant en de mogelijke oprichting van een Provincie Vlaams-Brabant

De Voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Valkeniers tot de heer Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over een splitsing van de Provincie Brabant en de mogelijke oprichting van een Provincie Vlaams-Brabant.

De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, vorig weekend had te Leuven de eerste Conferentie plaats van de Burgemeesters van Vlaams Brabant die zich daar duidelijk hebben uitgesproken voor de splitsing van de provincie Brabant, een eis die al jaren bestaat.

Mijnheer de Minister, als voogdijminister bent u waarschijnlijk gevoelig voor deze eis. Wij zouden graag weten wat u van deze eis denkt en of de Vlaamse Executieve ter zake aan initiatieven denkt.

De Voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister L. Van den Bossche (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, via de pers heb ik vernomen dat deze Conferentie werd samengeroepen en samengekomen is. Officieel werd ik niet op de hoogte gesteld van de besluiten van die Conferentie. Ik heb daar ook via de pers kennis van genomen. Tot op heden heeft het bureau dat tijdens die Conferentie werd samengesteld evenmin gevraagd om door mij ontvangen te worden. Officieel ben ik dus niet betrokken bij dit initiatief.

Wat heeft de Executieve tot op heden dan wel ter zake gedaan ? In een nota van 15 november 1989 heb ik aan de Vlaamse Regering gevraagd een interkabinettenwerkgroep samen te stellen om zich met het probleem Vlaams Brabant bezig te houden. Aangezien de Provincie Brabant te maken heeft met de bevoegdheden van diverse kabinetten, worden de verschillende kabinetten best betrokken bij deze werkgroep. Op mijn verzoek werd positief gereageerd. Deze interkabinettenwerkgroep is intussen samengesteld en aan de verschillende Ministers werd gevraagd, elk wat zijn terrein betreft, voorstellen te formuleren. Deze werkgroep wordt voorgezeten door collega Geens. Einde van de maand maart zou een eerste verslag worden ingediend. Op het ogenblik kan ik dus nog niet vooruitlopen op de conclusies van die werkgroep.

Ook in verband met het probleem Vlaams Brabant bereiden wij de samenroeping voor van een Conferentie van Mandatarissen van Vlaams Brabant om binnen de bevoegdheden van de Vlaamse Executieve en in het vooruitzicht van de situatie over twee à drie jaar, oplossingen te formuleren. Met de gemeente Overijse zijn inzake de ruimtelijke ordening wel al een tweetal projecten langdurig besproken. Die zijn nu overgemaakt aan collega Waltniel. Deze projecten moeten de Vlaamse aanwezigheid tegen betaalbare voorwaarde in Overijse bevorderen.

Over de precieze vraag van de splitsing van Brabant heeft uw dienaar

Van den Bossche

dienaar wel een uitgesproken mening. Maar die is hier niet ter zake want dit probleem kadert in feite in de derde fase van de staatshervorming. Tot op heden heeft de Executieve hierover geen enkel initiatief genomen. En voor zover ik weet zal zij er in de eerstkomende dagen ook geen nemen. Zij is immers strikt genomen niet betrokken bij deze problematiek.

Wij zullen wel binnenkort een standpunt moeten innemen over het administratief functioneren van de Provincie Brabant omdat dit probleem aangekaart is én door de heer Picqué én door de heer Féaux én door die Conferentie van Burgemeesters. Ingevolge de staatshervorming en de daarmee gepaard gaande personeelsoverdracht zijn er op het ogenblik in de Provincie Brabant zes verschillende soorten personeel die soms nog een verschillend taalstatuut hebben en onder verschillende voogdijministers vallen. Ik heb al een eerste contact gehad met de Gouverneur en met de Vice-gouverneur van Brabant. Het is duidelijk dat wij in afwachting van een beslissing ten gronde voor de Provincie Brabant tot initiatieven moeten komen die de Provincie behoorlijk laten functioneren.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer W. Seeuws tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de gevaarlijke situatie op Rijksweg 66 ter hoogte van scholen te Drongen

De Voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Seeuws tot de heer Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de gevaarlijke situatie op Rijksweg 66 ter hoogte van scholen te Drongen.

De heer Seeuws heeft het woord.

De heer W. Seeuws (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de

Minister, collega's, de Rijksweg 66 in de deelgemeente Drongen snijdt de gemeente sinds een aantal jaren middendoor. Het gaat hier met name om een rechtstreekse verbinding, een snelweg, tussen de stad Gent en de autoweg Brussel-Oostende. Aan beide zijden van deze snelweg zijn er belangrijke woongebieden en zijn er sinds een aantal jaren scholen van diverse netten gebouwd. Thans zijn er ook nog nieuwe inplantingen van bouwzones.

Het kruispunt Deinsteenweg-Drongen-Stationstraat is een belangrijk kruispunt omdat er nieuwe woonwijken zijn ingeplant en er scholen liggen. Aan hetzelfde kruispunt is een belangrijke stopplaats van bussen gepland om de bewoners naar het Gentse te brengen. Het is een zeer drukke oversteekplaats. Bovendien is het station van Drongen, dat nog altijd wordt gebruikt zeer dichtbij.

De diensten van Openbare Werken hebben indertijd een spoorwegtunnel gebouwd die door de burgemeester, bij politiebevel, prompt werd gesloten omdat hij levensgevaarlijk was, daar er geen twee wagens konden passeren. Fietsers konden er geen gebruik van maken, laat staan dames met kinderkoetsen of gehandicapten met hun wagentjes. Ook van deze tunnel kan het openbaar vervoer geen gebruik maken. Iedereen is dus aangewezen om de snelweg te gebruiken in plaats van de oude weg langs de spoorweg.

Mijnheer de Minister, sedert meer dan twaalf jaar vragen de omwonenden en de scholen om op deze belangrijke oversteekplaats verkeerslichten of tenminste voetgangerslichten te plaatsen. Dit zou de veiligheid ten goede komen van de vele kinderen die in de buurt wonen. Veel jonge gezinnen hebben zich namelijk in deze buurt gevestigd.

Tot tweemaal toe werd door de Verkeerscommissie een negatief advies uitgebracht. Terloops wijs ik erop dat enkele kilometers verder, op een andere oversteekplaats, jaren geleden één van uw voorgangers, ondanks het negatief advies, het initiatief heeft genomen voetgangerslichten te laten plaatsen omwille van de dichtbij gele-

gen Don Bosco-school. Wij vragen u nu hetzelfde te doen. Gedurende deze twaalf jaar gebeurden er op deze oversteekplaats talloze zware ongevallen, vaak met dodelijke afloop. Ik stel vandaag nog deze dringende vraag omdat er vorige week nog een jonge vrouw van 19 jaar zwaar werd gewond en overleed en omdat er enkele dagen geleden een kindje van 11 jaar dat in de buurt woonde en van school kwam werd aangereden door een snelle wagen en overleed.

Twee dodelijke verkeersongevallen in een tijdspanne van acht dagen is te veel. Wanneer er op bepaalde plaatsen tegen een hoge snelheid kan worden gereden, betekent dit nog niet dat de autobestuurders recht hebben op het leven van de inwoners uit de omgeving.

Mijnheer de Minister, wij vragen u dringend uw verantwoordelijkheid op te nemen, het dossier te onderzoeken en in dezelfde omstandigheden als uw voorganger, de heer Mathot, zo snel mogelijk te beslissen voetgangerslichten te plaatsen ter beveiliging van de omgeving.

In deze omgeving werd trouwens enkele weken geleden een sporthal geopend. Veel inwoners uit de omgeving zullen daarvan gebruik maken. Er is tevens een stopplaats van bussen naar Gent. Alle omstandigheden zijn dus voorhanden om die oversteekplaats veilig te maken.

Namens de inwoners en voornamelijk namens de vele kinderen die daar naar school gaan of de bus nemen om in het Gentse school te lopen, vraag ik een veilige oversteekplaats te realiseren en tenminste voetgangerslichten te plaatsen.

De Voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister J. Sauwens : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de Gewestweg waarover de heer Sauwens het heeft is één van de typische, talrijke Vlaamse wegen waar men vroeger een @ijksweg met tweemaal twee rijvakken uitbouwde, dwars door de dorpskom. De filosofie die vroeger werd gehuldigd, werd er toegepast. Men ging ervan uit dat het autover-

Sauwens

keer voorrang moest krijgen en dat verkeersdoorstroming belangrijker was dan veiligheid.

Ik sluit mij volkomen aan bij de mening van de heer Seeuws. Op deze plaats moeten verkeersveiligheid en leefbaarheid primeren op de verkeersdoorstroming.

Er zullen een aantal maatregelen worden genomen. Enkele daarvan zijn trouwens reeds in uitvoering. Op deze doortochten zullen asverschuivingen, wegversmallingen en betere oversteekplaatsen worden gecreëerd om de leefbaarheid en de veiligheid te verhogen. Het plaatsen van verkeerslichten ter hoogte van de Drogenstationstraat en de Deinsteenweg wordt onderzocht. In december 1988 werd door de toen nog nationale Belgische Bijzondere Commissie voor Verkeersveiligheid een ongunstig advies uitgebracht.

Ik krijg honderden aanvragen voor het plaatsen van verkeerslichten. Bijgevolg besteed ik de nodige aandacht en geef ik voorrang aan de adviezen van die specialistencommissie. Het personeel van Openbare Werken is sinds vorige week overgeheveld naar de Vlaamse Gemeenschap.

Op 5 april eerstkomend zal ik de Vlaamse Commissie voor Verkeersveiligheid installeren. Ik zal vragen dat het Drogense dossier bij voorrang wordt behandeld door deze Commissie.

Door de diensten van de Rijkswacht en Openbare Werken gebeuren intussen de nodige metingen en tellingen zodat wij over de nuttige gegevens zullen beschikken om maatregelen te kunnen nemen. In afwachting zullen op het terrein beperkte aanpassingen gebeuren. Er zullen stootbanden worden geplaatst en de oversteekplaatsen zullen worden verschoven. Men heeft mij immers gemeld dat een bepaalde verplaatsing van de voetgangersoversteekplaats enig nut kan hebben.

Dit dossier zal ik — zoals de honderden andere dossiers in Vlaanderen van plaatsen waar te veel slachtoffers

vallen door het te snel en te druk autoverkeer — met belangstelling volgen. Ik zal al het mogelijke doen om dit dossier binnen de kortste termijn in goede banen te leiden.

De Voorzitter : Het incident is gesloten,

Actuele vraag van de heer W. Luyten tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de houding van de Vlaamse Executieve met betrekking tot de zelfstandigheidsverklaring van Litouwen en eventuele contacten met het Litouwse volk

De Voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Luyten tot de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de houding van de Vlaamse Executieve met betrekking tot de zelfstandigheidsverklaring van Litouwen en eventuele contacten met het Litouwse volk.

De heer Luyten heeft het woord.

De heer W. Luyten (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, ik denk dat niemand in deze vergadering onverschillig is voor de gebeurtenissen die zich sinds korte tijd aftekenen in Litouwen. Wie wat dieper op de fundamentele beginselen ingaat zal zich wel enkele bedenkingen maken over wat een terechte deelname is in de vreugde van een volk dat na lange voorgedij en kolonisatie onafhankelijk werd. Ik vernam dat Vice-Eerste Minister Wathélet pas is teruggekomen uit Namibië. Wat mij als Vlaams nationalist hierbij ergert is de hypocrisie tegenover het geval Litouwen.

Ik heb de formulering die de UNO gebruikte in verband met bevrijdingsbewegingen nagelezen, de fameuze verklaring 15-14 van 1960, in verband met de dekolonisatie in Afrika en Azië. Die verklaring is volledig toepasselijk op een volk als de Litou-

wers : een eigen onderscheiden identiteit van de Staat waardoor het wordt bestuurd en een eigen geografische bepaling. Voegt men daarbij nog de via verkiezingen uitgedrukte wil, die nadien in het Parlement werd vertolkt door een stemming waarbij meer dan 90 procent van de verkozen Parlementsleden zich uitspreken voor de soevereiniteit van Litouwen, dan ergert mij de hypocrisie van vooral Europa.

Eén van uw voorgangers in de Vlaamse Regering, mevrouw Rika De Backer, zegde ooit : „Vlaanderen moet model staan en steun geven aan volkeren die in een gelijkaardige geschiedenisontwikkeling zijn betrokken als het Vlaamse volk”.

Er bestond toen een zekere afkeer ten opzichte van de gebeurtenissen die dat volk diende te ondergaan door het stalinisme. Uw collega van de Belgische Regering, uw streekgenoot Eyskens, verklaarde zopas nog voor de TV in de uitzending De 7de dag, in het bijzijn van een Litouwse, dat wij Litouwen niet moeten erkennen omdat wij nooit de erkenning van de inlijving door Stalin hebben erkend.

In de plaats van achteraf te gaan jammeren als er opnieuw onrecht wordt aangedaan aan het Litouwse volk dat zo duidelijk zijn wil tot zelfstandigheid uitdrukt, is het beter vooraf signalen te geven die verhinderen dat het gejammer achteraf hypocriet overkomt. Zoals ik reeds als lid van de Commissie voor de Externe Betrekkingen heb gedaan, vraag ik ook nu dat wij in de geest van uw voorganger, mevrouw De Backer, het Litouwse volk duidelijk onze sympathie betonen en op verscheidene vlakken contacten leggen. Het is beter de derde delegatie te zijn in Litouwen, Moldavië of Catalonië, dan de zevenenzeventigste in Moskou.

Over deze grote historische wending voor het Litouwse volk hebben Nederland en Amerika bij de heer Gorbatsjov hun bekommerning uitgedrukt. Ik verwacht echter dat de Vlaamse Regering tegenover Moskou haar bezorgdheid en sympathie zal uitdrukken, maar ook tegenover het Litouwse volk. De kern van mijn

Luyten

vraag is dat de autonome Vlaamse Regering niet onbewogen blijft toekijken, maar duidelijk toont dat deze wil tot zelfstandigheid van het Litouwse volk een basis heeft in het volkenrecht. Wat wij Namibië gunnen — waar wij mee gaan feesten — moeten wij Litouwen niet ontzeggen. Wij zullen met zo'n verklaring echt geen Derde Wereldoorlog ontketenen, zoals een bekommerd politicus heeft gesuggereerd. Wij moeten tenminste Moskou een signaal geven dat bepaalde zaken niet aanvaardbaar zijn op een ogenblik dat naar aanleiding van gebeurtenissen in Midden- en Oost-Europa zo'n grote verklaringen over volkenrecht worden afgelegd. Ik hoop op een positief antwoord van de Minister. Misschien kan hij ook aangeven wat hij reeds heeft gedaan en welke zijn plannen zijn.

Om deze aangelegenheid in een breder daglicht te plaatsen en te beklemtonen dat wij een groot historisch moment in de geschiedenis van Europa beleven, ben ik zo vrij aan de Voorzitter van de Vlaamse Raad een voorstel van resolutie over dit thema van VU-fractie-leider Van Grembergen en mijzelf te overhandigen, zodat het langs de geëigende kanalen verder kan worden verspreid. *(De heer W. Luyten overhandigt de Voorzitter een voorstel van resolutie) (Applaus)*

De Voorzitter : Ik dank u, mijnheer Luyten.

Minister Geens heeft het woord.

Minister G. Geens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, het spreekt vanzelf dat wij met aandacht de ontwikkelingen volgen in Centraal-Europa, maar ook in andere gebieden van de wereld waar belangrijke politieke ontwikkelingen plaatsvinden die leiden tot een grote zelfbeschikking van de volkeren. U mag van mij echter niet verwachten dat ik een uitspraak doe over de onafhankelijkheidsverklaring van Litouwen. Dit is een aangelegenheid die door de centrale Staat wordt behartigd.

In de schoot van het Ministercomité

voor Externe Betrekkingen hebben wij een werkgroep samengesteld die zal nagaan met welke landen, regio's of deelstaten wij prioritair betrekkingen moeten aanknopen op alle domeinen waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is. Wanneer het concrete probleem van Litouwen wordt besproken, hangt onze houding vanzelfsprekend af van het resultaat van de toetsing aan de criteria die in het kader van een prioriteiten-schema werden opgesteld.

De Voorzitter : De heer Luyten heeft het woord.

De heer W. Luyten : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, wij hebben wel reeds contacten gehad inzake materies die tot onze bevoegdheid behoren. U bent zelf lid — en op een bepaald ogenblik zelfs mede-inrichter — van de Interregionale Conferentie van Autonome Gebieden. Zelfs in de vorige fase is Litouwen een Sovjet-republiek die zo verregaande autonomie had, meer dan Vlaanderen.

Ik raad u aan, betreffende de materies die tot onze bevoegdheid behoren — de lofzangers van de nieuwe grondwet zeggen dat het er zoveel zijn — en zonder ons uit te spreken over de onafhankelijkheid, dat wij toch duidelijk onze sympathie zouden tonen door een zogenaamde prioritaire behandeling ten aanzien van dit volk, dat ons niet vreemd is en dat volop tot de westerse cultuur behoort, ondanks het stalinistische gordijn dat er zoveel jaren werd opgetrokken.

Zoals u contact hebt gezocht met andere volkeren die — zij het gedeeltelijk — autonomie bezitten, stel ik u voor dat u, van zodra de toestand enigszins is opgeklaard, onze sympathie zou betuigen door aan Litouwen een signaal van interesse te geven. Mijn vraag situeert zich binnen onze bevoegdheden.

Zoals u het suggereerde, zal ik zo spoedig mogelijk de Minister van Buitenlandse Betrekkingen van de Belgische Staat interpellieren over de houding ten aanzien van het gebeuren in Litouwen.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van mevrouw M. Vogels tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de onduidelijkheid inzake de aanwending van bijkomende arbeidsplaatsen in de opvoedingsinstellingen

De Voorzitter : Aan de orde is de vraag van mevrouw Vogels tot de heer Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de onduidelijkheid inzake de aanwending van bijkomende arbeidsplaatsen in de opvoedingsinstellingen.

Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, de acties in de lente van vorig jaar door het personeel van de opvoedingsinstellingen gevoerd hadden een dubbel doel, met name het verbeteren van de loonvoorwaarden, alsook het verminderen van de arbeidsbelasting door aanwerving van nieuw personeel. Het akkoord voorzag dan ook in een aantal bijkomende arbeidsplaatsen, die volgens een ingewikkelde sleutelverdeling over de verschillende instellingen werden verdeeld.

De VZW Borgenstein in Mechelen, een bezigheidstehuis voor 236 gehandicapte bewoners, kreeg volgens de sleutel 23,8 extra-personeelsleden toegewezen. Tot op heden werd er geen enkel personeelslid aangeworven. Bovendien heeft de directie van deze VZW plannen om het bijkomend personeel in eerste instantie aan te wenden om het aantal bewoners op te trekken tot 260, door een nieuwe leefgroep op te richten en door de twee bestaande leefgroepen uit te breiden. Hierbij komt men tot leefgroepen van meer dan 20 gehandicapten, wat pedagogisch onverantwoord is.

Bovendien beschikt de instelling evenmin over de nodige infrastructuur om deze gehandicapten te her-

Vogels

bergen. Het personeel heeft zich daar sterk tegen verzet. Het heeft onder meer een stakingsaanzegging ingediend, die volgende woensdag afloopt. Het personeel heeft immers de overtuiging dat het gelijk aan zijn kant is : het akkoord stipuleert immers duidelijk dat de voorziene bijkomende arbeidsplaatsen moeten worden aangewend om de bestaande arbeidsdruk voor de bestaande bewoners te verlichten.

De directie van de instelling verschuift zich thans achter een gesprek dat zij zou gehad hebben met uw kabinetmedewerker, die zou gezegd hebben dat het personeel eventueel ook kan worden aangewend voor nieuwe uitbreiding.

Mijnheer de Minister, ik verzoek u enige duidelijkheid te scheppen. Daarom stel ik u volgende vraag. Kan het extra-personeel, dat vorig jaar werd bekomen naar aanleiding van de acties van de opvoedingsinstellingen en dat bestemd was om de arbeidsdruk te verminderen, al dan niet worden aangewend voor de uitbreiding van het bestaande bewonerspotentieel in bepaalde instellingen ?

De Voorzitter : Minister Lenssens heeft het woord.

Minister J. Lenssens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, het is juist dat ingevolge het akkoord met de vakbonden de VZW Borgerstein op 1 oktober 1989 16 full-time equivalenten en op 1 oktober 1990 nog eens 8 full-time equivalenten personeelsleden kan aanwerven. Het is heel duidelijk dat de sfeer, maar ook de geest en de letter van de gesprekken van vorig jaar, aanduiden dat ik althans de bedoeling had de arbeidsbelasting te verlichten in een aantal instellingen. Dit was weliswaar niet voor alle instellingen in gelijke mate het geval omdat de toestanden te verschillend waren.

Het geval Borgerstein ligt in die zin iets moeilijker omdat de instelling erkend is voor 282 bedden in totaal, voor het dagcentrum, nursing-tehuis, tehuis voor werkenden en voor niet-

werkenden. De instelling zou veertig à vijftig bewoners minder herbergen dan toegelaten. Dit is de oorzaak van het nakend conflict tussen de werkgevers en de werknemers.

In dit conflict als dusdanig kunnen wij geen enkele verantwoordelijkheid opnemen. Wij zijn enkel bevoegd om binnen de regels van onze wetgeving de subsidiëring van de instellingen uit te voeren. Het hoort desgevallend aan de Minister van Arbeid en Tewerkstelling van de centrale Regering om in het arbeidsconflict op te treden.

Ik leg er de nadruk op dat inderdaad, naar de letter en de geest, de bijkomende jobs, die verworven zijn voor de opvoedende sector in de allereerste plaats kunnen gaan naar het verlichten van de arbeidslast van die instellingen die al te lijden hadden onder de onderbezetting van het personeel.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer L. Hancké tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de verlenging van de vergunningen voor onderhoudswerken in de Westerschelde

De Voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Hancké tot de heer Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de verlenging van de vergunningen voor onderhoudswerken in de Westerschelde.

De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, tegen 18 mei 1990 en 18 mei 1991 moeten twee vergunningen, die op dat ogenblik verstrijken, in het kader van de wet op de verontreiniging van de oppervlaktewateren, worden hernieuwd bij

de Nederlandse Regering met het oog op het terugstorten van baggerspecie in de Schelde.

De eerste vergunning, verstrekkend op 18 mei 1990, heeft betrekking op 500.000 kubieke meter baggerspecie, die voornamelijk in de omgeving van de Zandvlietsluis en de monding daarvan werd gebaggerd. De tweede vergunning heeft betrekking op baggerspecie die bij de onderhoudsbaggerwerken wordt opgedolven en waarvoor Nederland altijd de toelating heeft gegeven om ze terug te storten in de Beneden-Schelde.

In de voorwaarden die Nederland bij de vorige gelegenheid in 1985 heeft gesteld, werd onder meer bepaald dat tegen 1 januari 1991 de zuivering van de Schelde dermate zou zijn voortgeschreden, dat Nederland een zichtbaar resultaat van die zuivering zou merken en op basis daarvan de vergunning zou toekennen.

Wij stellen vast dat de bepaling van de datum van 1 januari 1991 niet overeenstemt met het beleid dat wij ter zake hebben vastgelegd en waar wij voor midden 1995 een substantiële verbetering van de waterkwaliteit van de Schelde voorop stellen. Het is ook ongeveer de datum die wij hebben vastgesteld in verband met de bepalingen inzake de Noordzee in de mate waarin die betrekking hebben op de zuivering van de stromen die in de Noordzee uitmonden.

Mijnheer de Minister, er rijst een probleem in die zin dat we met Nederland moeten bespreken op welke wijze zij bereid zijn de voor 1995 voorgestelde voorwaarden aan te passen aan wat wij ter zake hebben bepaald, onze budgettaire middelen in acht genomen. Indien Nederland niet ingaat op de voorstellen die wij ter zake formuleren, kan de bevaarbaarheid van de Schelde in het gedrang komen. Wij moeten dan andere lokaties vinden voor het terugstorten van de baggerspecie, wat niet gemakkelijk zal zijn en veel geld zal kosten. Ik denk dat het belang van die besprekingen met Nederland, die op dit ogenblik zouden moeten beginnen, u niet is ontgaan.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Mevrouw M. De Meyer (SP) interpeleerde Minister J. Lenssens (CVP) over de kindermishandeling en de rond dit thema gevoerde mediacampagne

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, de analyse die u van het probleem maakt is correct. De bevaarbaarheid van de Schelde en de baggerwerken ressorteren onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Openbare Werken. De leefmilieuaspecten ressorteren — zoals u reeds beklemtoonde — onder mijn bevoegdheid. Dit probleem is voorgelegd aan de werkgroep die economisch verantwoorde methodes onderzoekt voor een andere wijze van verwerking of verwijdering van baggerspecie en ook ingebracht in het geheel van de waterverdragen met Nederland, waarvan de besprekingen opnieuw zijn begonnen en waarover de Vlaamse Executieve haar standpunt heeft bepaald op 31 januari 1990.

Wat bij de Nederlanders positief overkomt zijn de actieprogramma's in verband met een andere aanpak van de zuivering van het afvalwater, die in Vlaanderen momenteel in voorbereiding zijn. Dit is ook het geval met de versnelde uitvoering van de investeringsprogramma's, welis-

waar altijd om in 1995 het doel van de basiskwaliteit te bereiken. In ons voorstel, dat is ook één van de geschilpunten inzake de waterverdragen, vertrekken wij ook van de emissienormen. Wij willen de basiskwaliteitsdoelstelling als referentie nemen in tegenstelling tot de Nederlanders die voor wat terecht komt in de Schelde de emissienormen als referentie willen nemen. Daarmee willen zij ook inspraakrecht verwerven bij de vestiging van bedrijven op Belgische bodem. Dat moet nog bij de behandeling van de waterverdragen worden besproken. De vooropgestelde datum, met name 1 juli 1995, zal geen onoverkomelijke hinderpaal zijn om dit probleem op een andere manier op te lossen.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer J. Verheyden tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de afvalcollector langsheen het Albertkanaal

Intrekking

De Voorzitter : De heer Verheyden heeft zijn actuele vraag tot de heer Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de afvalcollector langsheen het Albertkanaal ingetrokken.

Actuele vraag van de heer J. Geysels tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de afvoer van afval afkomstig van de ontmanteling van de oude radiumfabriek van Olen naar de stortplaats in Haasrode

De Voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Geysels tot de heer Kelchtermans, Gemeen-

schapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de afvoer van afval afkomstig van de ontmanteling van de oude radiumfabriek van Olen naar de stortplaats in Haasrode.

De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, het gaat om een dossier dat vorige week uitvoerig in de media werd besproken en handelt over de oude radiumfabriek in Olen. Er was sprake van radioactieve besmetting. Dit aspect zal ik hier echter niet behandelen, omdat dit een nationale materie is.

Wat voor deze Raad wel belangrijk is, is het feit dat de Metallurgie-Hoboken-Overpelt, de vroegere directie van de oude radiumfabriek, heeft gezegd dat er ontmantelingsafval werd gestuurd naar Haasrode. Vorige week heb ik via een interpellatie ter zake vragen gesteld aan de nationale Regering, met name aan mevrouw Smet. Zij scheen van niets te weten. Zij weet niet wat er naar Haasrode is gestuurd.

Mijnheer de Minister, mijn vraag is : naar welk stort is het afval gevoerd ? Bij mijn weten is er enkel een klasse III en een klasse II-stort, dat onder-tussen is gesloten. Om welk soort afval gaat het ? Het kan toch niet dat het radioactief afval is geweest ! Heeft de directie van MHO dit gemeld krachtens het afvaldecreet van 1981 ? Wanneer dat niet is gebeurd, hoe hebt u dan kunnen controleren wat er in feite is gestort ?

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de Voorzitter, collega's, de heer Geysels krijgt hier de bevestiging van wat de nationaal bevoegde Staatssecretaris misschien niet weet en waarover in het Vlaamse Gewest wèl informatie voorhanden is.

Het bouwafval van de radiumfabriek te Olen is inderdaad gestort in Haasrode, op het inmiddels gesloten stortterrein klasse II-III. Dit gebeurde onder gecontroleerde afspraken en

T. Kelchtermans

werd ook gecontroleerd door de dienst CORAPRO, Afdeling Ioniserende Stralen. De afspraak was dat de straling maximum 100 picocurie per gram — naar men mij zegt is pico tien tot de min twaalfde — zou mogen bedragen. De metingen hebben uitgewezen dat er maximaal 38 picocurie aanwezig was. Dit is de informatie die mij daaromtrent werd medegedeeld.

Als u mij vraagt of dit aan OVAM werd gemeld, moet ik u antwoorden dat de OVAM in die periode in volle opstartfase was en dat de regels op dat ogenblik niet zo stringent werden toegepast als vandaag. Wat dat betreft, zijn er bijgevolg bij OVAM ook niet dezelfde accurate gegevens voorhanden die een reconstructie van het dossier mogelijk maken. Deze zijn er op een andere manier gekomen.

De Voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels : Mijnheer de Voorzitter, ik dank de Minister voor zijn antwoord, maar de inhoud ervan bevreest mij.

Mevrouw Smet was en is, ook sinds de tweede fase van de staatshervorming, verantwoordelijk voor alles wat te maken heeft met radioactiviteit, dus ook met het afval. Dit vormt één van de twee uitzonderingen bij de regionalisering van het leefmilieu. Maar mevrouw Smet weet niets van Haasrode. Wanneer ik aan de Gemeenschapsminister, verantwoordelijk voor het niet-radioactief afval vraag of er in Haasrode gestort werd, vertelt hij mij dat er radioactief afval werd gestort. Ik begrijp er helemaal niets meer van. De Staatssecretaris, verantwoordelijk voor het radioactief afval weet van niets en de Minister van Leefmilieu van de Vlaamse Gemeenschap, die niet verantwoordelijk is voor dergelijke afval, bevestigt dat er radioactieve stoffen zijn gestort op een terrein in Haasrode dat in elk geval geen klasse I-stort is, maar klasse II of III. Radioactiviteit hoort er in elk geval niet thuis. Het verontrust mij ten zeerste — en ik werp de steen niet naar OVAM — dat MHO niet heeft gemeld dat die stoffen zouden worden gestort.

Mijnheer de Minister, ik wens hieraan toe te voegen dat het niet CORAPRO maar Controlatom was die de controle heeft uitgevoerd. De dienst CORAPRO stond in voor de eerste fase van de ontmanteling.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de Voorzitter, ik moet de kennis van mijn collega's niet beoordelen. De heer Geysels heeft mij een aantal vragen gesteld en ik geef hem daarop een antwoord. Soms geeft de heer Geysels de indruk dat hij naar bekende antwoorden vraagt.

Ik heb niet gesproken over radioactief afval. Ik heb gezegd dat er afval gestort is, waarvan achteraf is gebleken dat het ver beneden de afgesproken normen qua radioactiviteit bleef. Ik heb ook niet gezegd dat er geen melding is gebeurd. Ik heb enkel geantwoord dat de OVAM in die periode werd opgestart en dat momenteel — deze vraag werd gisteravond ingediend — de reconstructie van dit dossier bij OVAM niet volledig kon gebeuren. Vandaar dat ik het antwoord over de al of niet melding moet schuldig blijven.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer D. Van Mechelen tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de schuimvorming op de Dender te Geraardsbergen

De Voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Van Mechelen tot de heer Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de schuimvorming op de Dender te Geraardsbergen.

De heer Van der Maelen heeft het woord.

De heer D. Van der Maelen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter,

mijnheer de Minister, waarde collega's, op 14 december 1989 vestigde ik de eerste maal de aandacht op het probleem van de schuimvorming op de Dender. Op 24 januari interpeleerde ik de Minister voor de eerste maal. Op 22 februari stelde ik een actuele vraag na vaststelling op 9 januari van een drie meter hoge schuimlaag.

Mijnheer de Minister, het resultaat van dit parlementaire werk was driedelig. Eerst en vooral deelde u mij mede dat een onderzoek zou worden ingesteld. Ten tweede, de problematiek zou worden besproken op de Interministeriële Conferentie voor Leefmilieu en ten derde, beloofde u mij statistische informatie met betrekking tot de vervuiling van de Dender.

Mijnheer de Minister, vandaag stel ik u andermaal een actuele vraag omdat ik vaststel dat dit probleem nog helemaal niet is verholpen. Inderdaad, op 19 maart stelden wij immers vast dat het stadscentrum van Geraardsbergen opnieuw te lijden had onder de schuimvorming. Bovendien, wacht ik nog steeds op de door u beloofde informatie.

Mijn vraag is tweeledig. Ten eerste, wat heeft u sinds mijn laatste actuele vraag gedaan in verband met de problematiek van de schuimvorming op de Dender ? Ten tweede, heeft u nieuwe initiatieven genomen, en zo ja wat is het resultaat ervan ? Mag ik nogmaals vragen mij de beloofde informatie zo snel mogelijk over te maken.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, het is inderdaad juist dat de heer Van der Maelen mij op 24 januari een actuele vraag stelde over de schuimvorming op de Dender, die zich enkele dagen voordien had ontwikkeld en zich nu opnieuw voordoet. De destijds beloofde opdrachten zijn gegeven en de initiatieven ter zake werden genomen. Ik heb dat probleem ook voorgelegd aan de Interministeriële Conferentie. De afspraak was dat ik dit schriftelijk zou

T. Kelchtermans

bevestigen aan de heer Cools, die bevoegd is voor de waterkwaliteit in het Waalse Gewest. Ik betreur echter tot op heden geen antwoord te hebben ontvangen, maar naar aanleiding van uw vraag zal ik nogmaals aandringen.

Ook de VMZ heeft de opdracht gekregen mij de gegevens ter beschikking te stellen. Zij werden mij tot op heden nog niet bezorgd en daarvoor neem ik de verantwoordelijkheid op. Ik zal aan de VMZ vragen deze opdracht stante pede uit te voeren, waarna deze informatie u onmiddellijk zal worden overgemaakt.

Ook til ik zwaar aan de recente vervuiling van de Dender, die reeds één van de meest vervuilde rivieren was in Vlaanderen. Ik heb dit bij een vorige gelegenheid ook reeds beklemtoond. Iedereen erkent echter dat de grootste vervuiling uit Wallonië komt. Het is dan ook een gelukkige evolutie dat men ook aan Waalse zijde de inspanningen wenst op te drijven.

In dat verband verwijs ik naar het ontwerp-decreet door collega Cools neergelegd binnen de Waalse Executieve, waarin hij een bijkomende heffing van acht frank op het afvalwater voorziet. Hiermee wenst hij de inspanningen op het vlak van de zuivering van afvalwater tijdens de komende tien jaar te financieren.

Aan de Vlaamse kant van de Dender zullen wij het zuiveringsprogramma versnellen. Dit heeft uiteraard geen enkel effect indien het ook stroomopwaarts niet gebeurt. Trouwens, in de gemeente Geraardsbergen die daar dicht bij betrokken is, is de waterzuiveringsinfrastructuur in het investeringsprogramma opgenomen.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

ACTUELE INTERPELLATIES

(Regl. art. 77)

Actuele interpellatie van mevrouw M. de Meyer tot de heer J. Lenssens,

Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de problematiek rond de kindermishandeling

Actuele vragen (Regl. art. 75, 4, c)

Actuele vraag van de heer J. Cuyvers tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de reclamecampagne in verband met kindermishandeling

Actuele vraag van mevrouw T. Merck-Van Goey tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de mediacampagne rond kindermishandeling en het situeren ervan in de repressiesfeer

De Voorzitter : Aan de orde zijn de actuele interpellatie van mevrouw De Meyer tot de heer Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de problematiek rond de kindermishandeling en de daaraan toegevoegde actuele vragen van de heer Cuyvers tot de heer Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de reclamecampagne in verband met kindermishandeling en van mevrouw Merckx-Van Goey tot de heer Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de mediacampagne rond kindermishandeling en het situeren ervan in de repressiesfeer.

Mevrouw De Meyer heeft het woord.

Mevrouw M. De Meyer (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, de laatste jaren begint kindermishandeling stilaan uit de taboesfeer te komen en dat is maar goed ook. Spijtig genoeg is niet algemeen aanvaard dat mishandelde kinderen en hun gezinnen recht op hulp hebben. Nochtans is het op dit gebied dat de vertrouwensartscentra al jaren baanbrekend werk verrichten.

Het is precies dit werk van jaren dat door de recente campagne van Minister Wathélet dreigt in de verdrukking te komen. Het is precies de gerechtelijke benadering die in de hulpverleningsmiddelen ter discussie wordt gesteld.

In België is medeling officieel alleen

mogelijk aan gerechtelijke instanties : jeugdrechtbanken, procureur des Konings, jeugdpolitie, Rijkswacht. Een eventuele strafrechtelijke vervolging van de ouders lost echter het probleem van het kind en zijn ouders niet op. Bestrafing van de ouders herstelt niet de rust in het gezin, biedt geen garantie voor niet-herhaling van de feiten. Ook in Nederland legt men de nadruk op hulp aan kind en ouders ; hier functioneren bureaus van vertrouwensartsen sinds 1972.

In Vlaanderen moesten we wachten tot 1988 vooraleer de voorwaarden voor erkenning en subsidiëring van de centra voor hulpverlening inzake kindermishandeling door Kind en Gezin, werden gepubliceerd in het Staatsblad. In elke Vlaamse provincie wordt één centrum voorzien.

De vertrouwensartscentra gaan uit van wat men het medico-psycho-sociaal model noemt, met een multidisciplinair team, namelijk kinderarts en/of kinderpsychiater, maatschappelijk werkers, psychologen, jurist en administratieve kracht. De basis is dat de mishandeling niet officieel wordt geregistreerd maar dat men hulp biedt aan heel het gezin. De vertrouwensrelatie tussen hulpvrager en hulpverlener staat hierbij centraal, dit totaal in tegenstelling tot het juridisch model waar men naar bewijzen en naar schuld zoekt.

De bedoeling van de vertrouwensartscentra is zo breed mogelijk te sensibiliseren. De campagne gepatroneerd door Minister Wathélet is in die zin dan ook een totale miskenning van wat momenteel op het werkveld leeft.

Mishandelende ouders zijn vaak zelf slachtoffer, vaak ook kansarm — hoewel het ook in andere milieus gebeurt — en zelf mishandeld geweest in hun jeugd.

Het fenomeen kindermishandeling zou volgens wetenschappelijke studies circa 0,25 ten honderd van de bevolking per jaar treffen. Voor België betekent dit 25.000 gevallen. Hiervan worden slechts tien ten honderd van de gevallen gemeld. Mo-

De Meyer

menteel noteren wij een aangifte van 3.800 gevallen per jaar.

Volgens dokter Clara van het Antwerpse vertrouwensartscentrum is kindermishandeling wellicht de tweede belangrijkste doodsoorzaak van jonge kinderen. De morbiditeit van kindermishandeling — dit wil zeggen de blijvende lichamelijke en/of geestelijke letsels — is zeer hoog : 1 op 3 kinderen. Hierbij moet eraan worden gedacht dat de gevolgen van emotionele mishandeling en verwaarlozing op lange termijn erger kunnen zijn dan agressief lichamelijk geweld. Als een kind geen liefde krijgt kan het voor de rest van zijn leven beschadigd zijn en op zijn of haar beurt weer niet in staat zijn om liefde te geven aan de eigen kinderen. Het is die cirkel die moet doorbroken worden om volgende generaties te sparen.

Het is overduidelijk dat kindermishandeling kan teruggedrongen worden door een betere begeleiding van de risicogezinnen, maar meer fundamenteel moeten ook algemene sociale maatregelen genomen worden, zoals een ernstig anti-conceptiebeleid, een evenwichtige RSV op school, een goed uitgebreid net voor kinderopvangmogelijkheden en een ernstig armoedebestrijdingsbeleid.

In de plaats van een shock-campagne te voeren, zoals Minister Wathelet nu doet, welke de nadruk legt op de schuldvraag, moeten een aantal zaken met betrekking tot een meer therapeutische hulpverlening dringend worden opgeklaard. Mijnheer de Minister, dat behoort wel tot uw domein.

Ik wil dan ook kort een aantal belangrijke zaken aankaarten die op korte termijn zouden moeten worden gerealiseerd om tot een efficiënte bestrijding van kindermishandeling te komen.

Uit wat voorafgaat blijkt duidelijk dat wij het medico-psycho-sociaal model verkieszen boven de gerechtelijke benadering. Een meldingsplicht aan het gerecht zou de noodzakelijke vertrouwensrelatie tussen hulpvrager en hulpverlener ondergraven.

Een uitklaring van de posities van het gerecht enerzijds en de plaats van het vertrouwensartscentrum anderzijds is dan ook dringend nodig. Vaak loopt de relatie tussen beide spaak, met alle nadelen vanden voor de slachtoffers van kindermishandeling. Een overhaaste plaatsing uit het gezin kan vaak méér schade aanrichten dan iets anders. In de driehoek behandelings-team-rechtbank-familie moeten ieders rechten en plichten duidelijk zijn.

Hiervoor zou interministerieel overleg moeten worden gepleegd tussen Minister Wathelet en uzelf, waarbij ook de centra zelf dienen te worden betrokken.

Het besluit van de Vlaamse Executieve van 1988 heeft het bestaan van de vertrouwensartscentra enkel financieel geregeld, het wordt tijd hen nu wettelijk te erkennen zodat de verdeling krijgt zonder dat de vertrouwensartscentra de verantwoordelijkheid van de behandeling krijgt zonder dat de medewerkers van deze centra het risico lopen om te worden vervolgd, omdat werken met kindermishandeling in dit land nog altijd betekent werken met strafbare feiten.

Ten tweede, de vertrouwensplatforms die in sommige provincies fungeren, zijn duidelijk geen alternatief voor de vertrouwensartscentra. Dergelijke platforms groeperen alle hulpverleningsinstanties, betrokken bij de gezondheidsproblemen van het kind. Zulk een platform wordt in de internationale wetenschappelijke wereld beoordeeld als inefficiënt : gevaar voor vertraging, voor gedeelde verantwoordelijkheden en voor verlamming om nog te zwijgen over beoordelingsfouten vermits de medische sector hier geen betrokken partij is. Alleen een vertrouwensartscentrum met zijn evenwichtige samenstelling garandeert een deskundige aanpak.

De idee van platforms zoals dat, voor zover onze informatie reikt, nog in sommige provincies van kracht zou zijn, moet verlaten worden ten voordele van centra.

Ten derde, wil men echt het probleem van kindermishandeling aanpakken, dan moeten ook meer men-

sen en middelen worden vrijgemaakt. Een centrum kan hoogstens een stad bedienen, onmogelijk een hele provincie. Zo komen de oproepen in de vertrouwensartscentra van Antwerpen en Vlaams Brabant hoofdzakelijk uit respectievelijk Antwerpen stad en Brussel stad.

Een vertrouwensartscentrum moet dus minimum een antennedienst hebben, verspreid over de ganse provincie. Hiervoor is geen geld, evenmin als voor de werkingskosten, huur van een huis, verplaatsingskosten, telefoonrekeningen enzovoort. Hiervoor zijn geen fondsen voorzien.

Professor Clara verklaarde : „Zonder de hulp van de universiteiten en/of de OCMW's zouden de vertrouwensartscentra niet kunnen functioneren”.

Dit pleidooi voor méér mensen en middelen voor de bestrijding van de kindermishandeling leek ons belangrijk aan de vooravond van de budgetcontrole. Een maatschappij die kindermishandeling tolereert door niet voldoende fondsen uit te trekken, kan moeilijk zonder schaamrood op de wangen de Conventie van de Rechten van het Kind goedkeuren.

En als men in deze zaak toch zou vinden dat er enkel budgettair kan geredeneerd worden, moet er op gewezen worden dat elke frank geïnvesteerd in het bestrijden van kindermishandeling, tientallen keren zijn waarde opbrengt. Professor Clara berekende dat een uitgave van 25.000 dollar in Colorado ter bestrijding van kindermishandeling 1 miljoen dollar besparing opleverde door het voorkomen van hospitalisatie en blijvende handicaps.

Mijnheer de Minister, graag kreeg ik van u een antwoord op de hierboven gestelde vragen.

De Voorzitter : De heer Cuyvers heeft het woord voor het stellen van zijn actuele vraag.

De heer J. Cuyvers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, om zijn bekendheid te bevorderen heeft een reclamebureau, naar analogie van een

Cuyvers

Frans reclamebureau dat dezelfde stunt heeft uitgehaald, op eigen houtje een zogenaamde sensibiliseringscampagne rond kindermishandeling opgezet. Momenteel vindt men in alle kranten deze schokcampagne voor het verklikken van burenen aan de politie in gevallen van kindermishandeling.

De vertrouwensartsen tonen aan dat deze campagne indruist tegen elke psychologisch verantwoorde manier om deze moeilijke problematiek aan te pakken. Burenen worden aangezet tot verklikking. De gezinsproblematiek wordt gecriminaliseerd. De schuldgevoelens van de betrokken kinderen nemen toe want zij zorgen ervoor dat hun vader of een ander familielid met de politie in aanraking komt. Een verwijzing naar deskundige hulp ontbreekt totaal.

Ik wens u dan ook twee vragen te stellen.

Ten eerste, wilt u, in het belang van de kinderen, deze campagne zo vlug mogelijk doen stoppen ?

Ten tweede, welke maatregelen hebt u genomen om de bekendheid van het publiek met de vertrouwensartscentra te bevorderen ?

De Voorzitter : Mevrouw Merckx-Van Goey heeft het woord voor het stellen van haar actuele vraag.

Mevrouw T. Merckx-Van Goey (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, dames en heren collega's, ook ik ben geschokt door de sedert vorige week overal uitgehangen affiches tegen kindermishandeling, waarover de woordvoerders van de , vertrouwensartscentra hun verantwoordiging hebben uitgesproken.

Volgens hun commentaar worden in deze campagne de ouders als de misdadigers bestempeld. Bovendien spoort zij het publiek aan tot verklikking. Dit brengt de problematiek in een louter repressieve sfeer. De vraag kan worden gesteld of de jarenlange inzet van de hulpverleners hierdoor niet dreigt geschaad te worden.

Mijnheer de Minister, welke maatre-

gelen zal u treffen om deze zaak recht te zetten en opnieuw kansen te bieden aan de hulpverleners ?

Hoewel de campagne blijkbaar bedoeld is als aansporing om niet werkloos toe te kijken in geval van kindermishandeling, wordt niet vermeld waar men kan aankloppen of wie ter zake hulp kan verlenen. Mijnheer de Minister, op welke zinvolle manier neemt u zich voor het publiek voor deze problematiek te sensibiliseren en hoe zal het worden geïnformeerd over oplossingen voor het wel zeer delicaat probleem van kindermishandeling ?

De vrouwenartscentra hechten er veel belang aan dat meer en meer ouders uit eigen beweging hun problemen dienaangaande melden. Mijns inziens moet hier verder op worden ingespeeld en moeten ruime kansen worden geschapen.

Heel wat hulpverleningsinstanties proberen een steentje bij te dragen tot de oplossing van het probleem. De vraag kan worden gesteld of al deze diensten gecoördineerd werken. Zijn zij op de hoogte van de werkzaamheden van andere hulpverleners op hetzelfde terrein ? Mijnheer de Minister, hoe verloopt tot nu toe de coördinatie ? Moet die eventueel worden bijgestuurd ?

De Voorzitter : Minister Lenssens heeft het woord.

Minister J. Lenssens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik wens in dit antwoord zeer duidelijk te zijn en wellicht zullen mijn woorden mijn afkeuring ten aanzien van de publiciteitscampagne rond kindermishandeling nog onvoldoende weergeven. Ik sta afkerig tegenover deze campagne om vier redenen.

Ten eerste, kindermishandeling is een zeer delicaat probleem. Zonder enig overleg, noch met de bevoegde overheid, noch met de vertrouwensartscentra die sedert jaren zeer verdienstelijk werk verrichten, werd een affichecampagne gestart.

Tweede reden voor mijn afkeuring. Het gaat hier louter om affiches zonder informatie.

Derde reden voor mijn afkeuring. De campagne is eenzijdig en eenduidig. Volgens de affiches lijkt de justitiële weg de enige mogelijke, terwijl de praktijk in de hele westerse wereld aantoonde dat het probleem een oplossing kan vinden in een vertrouwens kader en binnen een globale multidisciplinaire aanpak,

Vierde reden voor mijn afkeuring. De campagne miskent het effect van de affiches op mishandelde kinderen en hun gezinnen. De affiches getuigen van eenzijdige agressiviteit en krenken de menselijke integriteit van het mishandelde kind. Dit is voor mij onaanvaardbaar.

Collega's Cuyvers en Merckx vragen mij of ik de campagne kan laten stoppen. Ik vrees dat het antwoord negatief is. Er blijkt voor de Vlaamse Gemeenschap geen wettelijke basis te zijn om deze actie stop te zetten. Mocht uit verder onderzoek blijken dat dit toch mogelijk is, dan zullen wij zeker niet wachten om tegen deze campagne op te treden.

Collega's, het gaat niet op dat een ernstig probleem als dat van de kindermishandeling via commerciële methodes wordt aangepakt en zo de betrokken gezinnen in de verdrukking brengt.

Het is nodig dat onze samenleving grondig bewust wordt van de omvang van dit probleem. Ik hoop dat de cijfers van mevrouw De Meyer overschat zijn. Internationaal wetenschappelijk onderzoek heeft uitgewezen dat jaarlijks in een samenleving van ons type op 1 miljoen inwoners 380 kinderen worden mishandeld. Tien ten honderd van deze kinderen overlijdt aan de gevolgen van de mishandeling, vijftien ten honderd houdt er lichamelijke of psychologische letsels aan over.

In de Vlaamse Gemeenschap werden er de jongste jaren ter zake heel wat inspanningen gedaan. Er werden zes erkende centra opgericht die zich moeten bezighouden met het probleem van de kindermishandeling. Vijf van die centra waren in 1989 reeds actief en het zesde, dat van West-Vlaanderen, is enkele maanden geleden van start gegaan. Die vijf

Lenssens

centra samen hebben in 1989 1.432 oproepen ontvangen en behandeld.

Mevrouw de Meyer, het decreet van 1984 tot oprichting van de instelling Kind en Gezin bepaalt uitdrukkelijk dat deze instelling zich met het probleem van de kindermishandeling zal bezighouden. Het besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 1987 reglementeert de werking van de centra voor kindermishandeling, bepaalt het aantal ervan en legt de subsidiëringnormen vast en de voorwaarden voor erkenning.

Op de begroting van Kind en Gezin wordt 30 miljoen frank uitgetrokken voor de zes centra. Dit geld komt dus enkel bij die centra terecht, die voor een groot gedeelte een coördinerende rol hebben. In de realiteit zijn er honderden hulpverleners uit andere sociale of gezondheidsdiensten betrokken bij het probleem van de kindermishandeling. In feite wordt er dus veel meer dan 30 miljoen frank uitgegeven voor de behandeling van dit probleem.

Ik sta open voor een grondige evaluatie van de werking van die centra na twee jaar ervaring. Op dat punt ben ik het eens met mevrouw Merckx. Er moet worden nagegaan hoe deze diensten functioneren, of er voldoende samenwerkingsverbanden zijn, of zij voldoende bekend zijn bij het brede publiek en welke financiële middelen zij de volgende jaren zullen nodig hebben.

De plicht tot samenwerking is in het reglementeringsbesluit van de Vlaamse Gemeenschap opgenomen. De reglementering ter zake is vrij streng en handelt zowel over de samenwerking met privé-instellingen als met openbare voorzieningen voor maatschappelijke, medische, sociale en psychische hulpverlening in de provincie waar het centrum gevestigd is. Bovendien moet er worden samengewerkt met de comités voor bijzondere jeugdzorg van de betrokken regio. De centra van Leuven, Antwerpen en Hasselt hebben het samenwerkingsmodel omgedoopt tot een vertrouwensplatform. Dit houdt een intensere samenwerking in tussen

de centra en de andere diensten en voorzieningen. Deze vertrouwensplatforms blijken in de praktijk een goede formule te zijn.

Mevrouw De Meyer had een vraag over de efficiëntie van de officiële gerechtelijke meldingen. Zij had het ook over de vaak moeilijke relatie tussen de vertrouwensartscentra en het gerechtelijk apparaat. Ik wil er mij niet met een boutade van afmaken als ik stel dat deze relatie vrij complex is. Hierbij komt immers het probleem van het beroepsgeheim kijken. In sommige omstandigheden kan die zwijgplicht wel juridisch worden doorbroken. Ik stel echter voor vandaag op dit probleem niet verder in te gaan en wil mij enkel beperken tot de opmerking dat de hulpverlener, wanneer hij wordt geconfronteerd met een kind dat het slachtoffer is van enige vorm van mishandeling, verplicht is bijstand te verlenen en op te treden. De hulpverlener moet steeds handelen in het belang van het kind, maar hierbij ook rekening houden met de hele sociale gezinssituatie.

De centra voor kindermishandeling zijn per definitie vertrouwenscentra. Zij noemen zichzelf trouwens zo. Door jarenlange vrijwillige inzet zijn immers vooral de universitaire centra, toen zij nog op geen enkele subsidie konden rekenen, erin geslaagd een band van vertrouwen te creëren die het mogelijk maakt met steeds stijgend succes in deze aangelegenheid op te treden.

Ik wil dan ook nogmaals publiekelijk hulde brengen aan al dezen die zich hebben ingezet, vaak vanuit een belangloze instelling en aan alle beroepskrachten in deze sector. Zij hebben uiterst belangrijk en vooral uiterst verdienstelijk werk geleverd om een aanzet te geven tot de aanpak van deze problematiek.

Dames en heren, kinderen die worden mishandeld, en hun gezin met hen, worden eigenlijk gekwetst in de integriteit en in wat ons allen in het leven zekerheid, veiligheid en vooral geborgenheid moet geven : de directe omgeving en het gezin.

Ik wens eraan te herinneren dat Kind

en Gezin in de volgende weken een evaluatierapport moet maken.

Ik besluit, even duidelijk als bij de aanvang van mijn antwoord en even parafraserend, met te zeggen dat ik ervan overtuigd ben dat uit mijn antwoord blijkt dat de Vlaamse overheid en de zes vertrouwensartscentra in Vlaanderen hun ogen helemaal niet sluiten voor de diepmenselijke tragiek van de kindermishandeling, verdomme ! (*Applaus*)

De Voorzitter : Mevrouw De Meyer heeft het woord.

Mevrouw M. De Meyer : Mijnheer de Minister, ik zou u willen vragen om in de evaluatie van de vertrouwensartscentra de problematiek op te nemen van de moeilijke verhouding met het gerecht. Er komen daar talrijke aanvaringen voor. Bovendien vraag ik ook een grondige evaluatie van de platformwerking zoals ze in bepaalde provincies geldt. Ik heb hier een internationaal rapport bij mij, waaruit blijkt dat zowel in de Verenigde Staten, in Engeland als in Nederland de platformwerking als niet efficiënt wordt bestempeld. Voorts vertrouw ik erop dat wanneer dit evaluatierapport op punt staat het zal worden behandeld door de Vlaamse Raad of door de Commissie.

De Voorzitter : De heer Cuyvers heeft het woord.

De heer J. Cuyvers : Mijnheer de Voorzitter, ik dank de Minister, namens AGALEV, voor zijn krachtdadige veroordeling van deze monsterachtige reclamecampagne en voor het vertrouwen dat hij uitdrukkelijk heeft gesteld in de vertrouwensartscentra.

Ik blijf echter betreuren dat de Vlaamse Executieve moet toegeven dat ze geen enkel verweermiddel heeft tegen een reclamecampagne die tegen elk maatschappelijk belang van de Vlaamse Gemeenschap indruist. Ik stel voor dat wij samen zo vlug mogelijk een decreet op de reclame zouden maken, zodat dergelijke campagnes in de toekomst wettelijk kunnen worden verboden. In Nederland bestaat dergelijke mogelijkheid wel. De maatschappelijke groep die in

Cuyvers

haar belangen wordt geschaad kan bezwaar indienen wat kan leiden tot de stopzetting van de campagne.

De Voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw T. Merckx-Van Goey (op de tribune) : Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de Minister, en voor uw kordate afwijzing en afkeuring van deze campagne.

Binnen welke termijn zal er een besluitvorming of rapport zijn over de evaluatie en bevraging in de sector van de hulpverleners, die u heeft opgedragen aan Kind en Gezin ? Binnen welke termijn is dit mogelijk om de zaak verder te kunnen opvolgen ?

De Voorzitter : Minister Lenssens heeft het woord.

Minister J. Lenssens : Het antwoord op uw precieze vraag, mevrouw Merckx, is binnen de drie maanden. Desgevallend kan de Vlaamse Executieve daarmee rekening houden bij het opstellen van de begroting 1991.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele interpellatie van mevrouw N. Maes tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, en de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over het uitwerken van een Vlaams scheepsbouwbeleid

De Voorzitter : Aan de orde is de actuele interpellatie van mevrouw Maes tot de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, en de heer De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over het uitwerken van een Vlaams scheepsbouwbeleid.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte heren Ministers moet ik zeggen, want u gezelschap is bijzonder eenzijdig samengesteld, geachte dames en heren collega's, in dit halfroond hebben wij heel vaak moeten interpelleren over de scheepsbouw. Dit was echter in een unitaire situatie waarbij de scheepsbouw behoorde tot de nationale sectoren.

De scheepsbouw behoorde toen ook tot onze allergrootste zorgen, want wij zijn er ons van bewust dat er, ondanks het systeem van het Fonds waaruit de scheepsbouwkredieten gedeeltelijk werden gefinancierd, telkens weer gemeenschapsgeld op tafel diende te worden gelegd om Vlaanderen zijn plaats te laten behouden op de markt van de zeescheepsbouw.

Dank zij deze beslissing kon de Vlaamse zeescheepsbouw overleden.

Wij werden in ons optimisme steeds gesteund, niet alleen door het grote belang van de scheepsbouw voor de werkgelegenheid in onze streek, maar tevens door de vooruitzichten dat eens de moeilijke situatie voorbij er opnieuw ruimte zou komen op de wereldmarkt voor nieuwe schepen.

Intussen hebben de Boelwerf in Temse en de streek van Rupelmonde zich gespecialiseerd, zodat wij door de hoogtechnologische prestaties van onze scheepsbouw ervoor hebben gezorgd dat wij een plaats op de wereldmarkt hebben kunnen blijven innemen. Ondanks grote offers bleven 2.000 jobs in de scheepsbouw in onze streek bewaard. Ik zal de argumenten hier niet meer herhalen, maar het verheugt ons binnen dit kader en zonder communautair opbod over onze scheepsbouw te kunnen spreken.

Niet al onze zorgen zijn echter weggenomen. Het beschikbaar krediet van 1,3 miljard frank dat op een normale wijze beschikbaar is voor de zeescheepsbouw volstaat nauwelijks voor de bouw van een klein schip. Het is zeker niet voldoende om onze zeescheepsbouw een orderboek te bezorgen dat 2.000 mensen aan het

werk kan houden. Vandaar onze blijvende bezorgdheid. Er zijn onderhandelingen, maar ze kunnen op het ogenblik moeilijk worden afgerond omdat er nog geen precieze vooruitzichten zijn omtrent de mogelijkheden van de nieuwe scheepskredieten.

Een partij in het land van Waas die ruimschoots is vertegenwoordigd in de Regering, meer bepaald de CVP, mijnheer Lenssens, verweet de Vlaamse Regering passiviteit. Deze passiviteit zou gebaseerd zijn op drie punten. De Vlaamse Regering zou te laat hebben beslist een studie bureau aan te duiden. Dat studie bureau zou er dan te lang over gedaan hebben — dat wordt niet uitdrukkelijk gezegd, maar de resultaten zouden niet gebruikt zijn — en dan zou de GIMV nog eens drie maand tijd hebben nodig gehad om tot een matig gewaardeerd advies te komen en uiteindelijk was er nog altijd geen ronde tafel. Ik heb intussen vernomen dat de uitnodigingen voor de ronde tafel vandaag zijn toegekomen en dat die conferentie op 26 maart wordt gehouden. Dat is dan een geruststelling. Dezelfde partij, de CVP, zegt dat dit orders kan kosten.

Minister J. Lenssens : Althans de CVP-afdeling van het Waasland.

Mevrouw N. Maes : Blijkbaar, maar onze partij maakt zich zorgen omdat zij meent dat die over voldoende goede informanten beschikt om uit de biecht van de Vlaamse Executieve te kunnen spreken.

Het spijt mij dat de Voorzitter van de Vlaamse Regering momenteel niet aanwezig is, want wij hadden hem willen vragen — maar misschien wil een ander lid van de Regering ons daarop antwoorden — waarom de meer-kredieten die nodig zijn voor de zeescheepsbouw niet werden toegekend. Ik denk dat die beslissing uitgaat van heel de Vlaamse Executieve, ook van de Ministers van de partij die ik daareven heb vernoemd, mijnheer Lenssens.

Tevens zou ik willen vragen of de onderhandelingen binnenkort kunnen worden afgerond en hoe de Vlaamse Regering — ik richt mij tot de verantwoordelijke Minister die

Maes

zich heeft beklagd over het uitblijven van beslissingen over de uitbreiding van de scheepskredieten en die aan de pers heeft verklaard dat hij daar reeds lang heeft om gevraagd — op vrij korte termijn de uitbreiding van de kredieten voor de zeescheepsbouw kan toezeggen. Hoe staat de Vlaamse Regering daartegenover en wanneer kan ze besluiten ?

Met enige bezorgdheid heb ik in de verklaring van Minister De Batselier gelezen dat er problemen rijzen bij de EG rond ons systeem van scheepskredieten en rond de wijze waarop wij de steun aan onze zeescheepsbouw verdedigen. Ik zou van u willen vernemen op welke wijze onze steun aan de zeescheepsbouw kan worden veilig gesteld en hoe aan de opmerkingen van de Europese Gemeenschap kan worden tegemoetgekomen.

Ik denk dat er in het hele Land van Waas een zucht van verlichting zal opgaan, als er op deze vragen spoedig een positief antwoord komt, zodat de aan de gang zijnde onderhandelingen kunnen worden afgerond en er gedurende maanden voor vele mensen weer werkzekerheid zal zijn.

De Voorzitter : Minister de Batselier, die ook namens Minister Geens zal antwoorden, heeft het woord.

Minister N. De Batselier (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, Minister Geens heeft mij gevraagd het volgende voor te lezen : „Ter gelegenheid van de thans aan de gang zijnde begrotingscontrole voor het budget van 1990 werd door de Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie een verhoging van de machtigingen en een daarmee overeenstemmende verhoging van de budgettaire stijvingskredieten gevraagd. Wij merken op dat voor de ondersteuning van de scheepsbouw met de financieringswet geen kredieten werden overgedragen. De wijze waarop de gevraagde verhoging kan worden gerealiseerd, wordt dan ook onderzocht”.

Mevrouw Maes, u wijst er terecht op dat de sector van de scheepsbouw erg

belangrijk is. Sommigen onderschatten dit.

Het is een feit dat Japan en Korea rond deze sector hun industrieel weefsel opbouwen en dus niet voor niets deze sector maximaal subsidiëren. Tegenover 1976 werd ons aandeel in de wereld van de scheepsbouw vier keer kleiner, terwijl het aandeel van Korea viermaal groter werd. Het is belangrijk deze verhouding voor ogen te houden.

Wat de begrotingsmiddelen betreft, stellen wij het volgende vast. In 1989 werd een bedrag aan machtigingen van 3,5 miljard frank ingeschreven. Ik heb gevraagd dit te verhogen tot 6,2 miljard frank. Ik heb dit uiteindelijk ook bekomen dankzij de afspraak dat het bedrag in 1990 zou worden beperkt tot 4,2 miljard frank. Ik heb er toen op gewezen dat wij ervan uitgingen dat het Fonds voor Uitreden en Aanbouwen van Zeeschepen een revolving fund is. De Minister van Begroting en ikzelf waren het erover eens dat de inkomsten wellicht gelijk zouden zijn aan de uitgaven. Wij stellen echter vast dat dit niet het geval is en dat het Fonds nooit een revolving fund is geweest.

Toen de Minister van Begroting en ikzelf nog op andere banken zaten, heeft onze partij daar reeds op gewezen. Het ergste is dat vooral de jongste twee jaar de rentevoeten sterk zijn gestegen en dat ook de prijzen van de schepen de hoogte zijn ingegaan. Van 1988 beschikken wij nu over de eindcijfers. In dat jaar zijn de prijzen van de schepen met 30 ten honderd gestegen. U begrijpt dat het revolving fund met een dergelijke prijsstijging onmogelijk revolving kan zijn. Wij hebben vroeger reeds op het probleem gewezen en nu blijkt het één van de lijken te zijn die voor deze Regering uit de kast vallen. Er zijn maar twee mogelijkheden : ofwel houdt men het Fonds revolving en dan moet de capaciteit worden verminderd, ofwel geven wij het Fonds bij komende kredieten.

Mijn beleid bestaat er niet in de capaciteit af te bouwen. Ik heb daartoe op dit ogenblik niet de minste aanwijzing. Indien er daartoe een aanwijzing zou zijn, moet deze worden ge-

geven door de ronde-tafelconferentie. Dit betekent dat ik dit in 1990 niet meer moet doen.

Ik pleit er dan ook voor — en de Voorzitter stelt dit ook voor in zijn nota — bij de budgetcontrole van 1990 de vastleggingsmachtiging op het Fonds op te drijven van 4,2 tot 6,6 miljard frank. Om dit te financieren, de thesaurie niet in gevaar te brengen en evenmin ons netto te financieren saldo zomaar te verhogen, wens ik een enorme inspanning te doen op mijn eigen begroting.

Indien ik deze machtiging bekom, heb ik vanzelfsprekend niet hetzelfde bedrag stijvingskredieten nodig om dit te financieren. Het kan een bedrag in orde van grootte zijn van 800 miljoen frank. Daarover is er enige discussie. Ik heb ook in de Regering verklaard dat ik om dit te financieren de nodige verschuivingen binnen mijn eigen begroting wil doen. Dit betekent dus een interne compensatie, zonder dat daardoor het netto te financieren saldo van de Vlaamse Raadsbegroting zou verslechteren.

Het resultaat daarvan kan ik u nog niet meedelen, want het begrotingsconclaaf is nog niet ten einde. De eindinspanningen moeten daar nog gebeuren, wat wellicht in de loop van volgende week zal worden gefinaliseerd.

In een bepaalde krant zegt men dat er een zekere passiviteit bestaat. Ik neem aan dat dit uit een zeer goede bron komt, die elk voorstel weigert om zich neer te leggen bij de beslissing, getroffen door de Europese Gemeenschap en die eveneens weigert zich daaraan aan te passen, zelfs wanneer er daarvoor de nodige suggesties worden gedaan.

Ik heb gezegd dat ik in ieder geval geen afbouw van capaciteit zou doen. Sedert mijn aantreden op 1 maart 1989, is er geen enkele capaciteitsvermindering geweest en was er geen enkele stakingsdag in deze toch niet eenvoudige sector. Dit wijst dus niet op enige passiviteit. Het volstaat immers dat men daar een maand te laat is met een order om bepaalde bedrijven stuk te maken. Ik zal niet dramatiseren, maar vooral zij die de infor-

De Batselier

matie verspreiden kennen zeer goed de zwakte van hun bedrijf en weten dat zij met de gelden van het ene order in feite het aan de gang zijnde order moeten betalen, omdat ze geen eigen vermogen hebben. Zij zouden dus moeten weten dat zij een zeer gevaarlijk spel spelen.

Ik heb reeds het volgende ter goedkeuring aan de Executieve voorgelegd : de bouw van een Jumbo ro-ro bij Boelwerf, met een investeringswaarde van 3,9 miljard frank ; de bouw van vier kustsleepboten bij de Scheepswerf van Rupelmonde, met een investeringswaarde van 558 miljoen frank ; de bouw van een bergingsvaartuig bij Fulton Marine, met een investeringswaarde van 184 miljoen frank ; de bouw van twee cruisezeilschepen, bij de scheepswerven van Langerbrugge, met een investeringswaarde van 1,3 miljard frank.

Er was een principiële beslissing inzake projectgebonden steun voor exportorders van scheepswerven, in het kader van het Marokkaanse visserijproject. Ter zake was er heel wat te doen omtrent directe steun, waarvoor wij een nieuw element van steun hebben moeten uitdenken. Het betrof hier ook circa 800 miljoen frank. Verder is er nog gepland de modernisering van vier vissersschepen en de bouw van vier vissersschepen bij de diverse kustwerfen. Daarenboven wens ik nogmaals mijn inspanningen van vóór juli 1989 te onderstrepen inzake de bouw van een LPG-carrier, een toeristenduikboot en vier fruitschepen. De bouw van deze vier schepen alleen reeds vergt een investering van 5,3 miljard frank.

Ik begrijp dus niet goed waarom men zegt dat er te weinig inspanningen worden gedaan in die sector. Ik veronderstel dat degenen die dat geschreven hebben eerder aan politiek hebben willen doen. Ik zal nagaan of ze mij wel zullen steunen in mijn pogingen om op een efficiënte manier met de centen van het departement om te springen. Het is duidelijk dat het geen gemakkelijke sector is en dat de scheepsbouw in Vlaanderen op lange termijn een moeilijke onderneming zal zijn.

Ik heb in april 1989 aan de GIMV een studieopdracht gegeven. Zij hebben zich daarvoor gewend tot Price Waterhouse. De GIMV heeft mij laten weten dat er een prioriteit bestond voor Beliard. Hier gaat het om de concrete problematiek van de scheepsherstelling. In feite is dat dossier nog altijd niet in de eindfase, hoewel er een eindoplossing in zicht is. Daardoor is er een vertraging ontstaan wat Price Waterhouse betreft. Zoals normaliter het geval is bij een studieopdracht, heeft de GIMV een aantal aanbevelingen geformuleerd en mij toegezonden op 23 februari. Zij raden mij aan bepaalde zaken verder te onderzoeken alvorens tot de implementatie van de voorgestelde beleidsmaatregelen over te gaan.

Ik heb het initiatief genomen de ronde-tafelconferentie te doen starten op 26 maart aanstaande. Alle betrokkenen uit de sector zullen daaraan deelnemen. Naast de werfen, werkgevers en werknemers, zullen ook de reders, eveneens werkgevers en werknemers, alsmede de financiële instellingen, de bevoegde administratie, de SERV, de GIMV en GIMVINDUS, aan de ronde-tafelconferentie deelnemen. Ook zijn ditmaal — dat is uniek — de interprofessionele patroonsorganisaties en de vakbondorganisaties erbij betrokken. Wij hopen aldus gezamenlijk een oplossing te vinden voor een vernieuwing van de scheepsbouwsector in Vlaanderen. Het zou een goede zaak zijn dat zeer snel een aantal specialisten worden aangeduid om de adviezen van de GIMV uit te werken.

Eén ervan werd reeds vermeld, namelijk de steunverlening waarover de EEG-Commissie twijfels heeft over het hedendaags subsidiemechanisme, inzonderheid de grootte van de subsidiëring. Ik denk daarbij aan de fameuze Boel-voorwaarden die tot stand zijn gekomen onder de vorige Regering en waar ik reeds in juli strengere regels heb opgelegd. De zesde richtlijn van de EEG-Commissie betreffende de scheepvaart bepaalt dat vanaf 1990 het steunpercentage moet worden beperkt tot 20 procent. De zesde richtlijn blijft in kracht tot 31 december 1990. Van dan af zal de zevende richtlijn inzake

de scheepsbouw worden bekendgemaakt. De EEG-Commissie is het intern nog niet eens over deze zevende richtlijn. Wij kennen de inhoud daarvan nog niet. In verband met de steun is het subsidie-equivalent voor 1990 maximaal 20 ten honderd. Dit is één van de elementen die op deze ronde-tafelconferentie centraal zullen staan.

De Voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik dank de Minister voor zijn antwoord dat aan de ene kant geruststellend is omdat het aantoont welke inspanningen de Vlaamse Gemeenschap zich getroost voor onze zeescheepsbouw. Het toont aan dat ook in de toekomst nog belangrijke beslissingen moeten worden genomen. Aan de andere kant is het niet geruststellend, want het laat vermoeden dat beslissingen die in de toekomst een zeescheepsbouw moeten mogelijk maken die kan overleven, zware beslissingen zullen zijn die zeer veel geld zullen kosten en een grote solidariteit zullen vergen.

Wij moeten als Vlaamse Gemeenschap beseffen dat geen enkel land een zeescheepsbouw heeft zonder dat de overheid er massaal steun aan verleent.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Dames en heren, ik deel u mede dat wij volgende week vrijdag, 30 maart, om 11 uur in Openbare Vergadering bijeenkomen om een mededeling van de Vlaamse Executieve te horen over de resultaten van de begrotingscontrole 1990.

In aansluiting daarop komen wij dan dezelfde dag om 14 uur opnieuw bijeen om een kort debat, met 1 spreker per fractie, te houden.

**ONTWERP VAN DECREET tot
wijziging van het decreet van 27 juni
1985 inzake bijzondere jeugdbijstand
— 241 (1988-1989) — Nrs. 1 tot 8**

Aangehouden stemmingsen

De Voorzitter : Aan de orde zijn de aangehouden stemmingsen over artikelen 13 en 29 en de amendementen op deze artikelen van het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 juni 1985 inzake bijzondere jeugdbijstand.

Worden de amendementen gesteund ? (*Ja*)

Bij artikel 13 werden elf amendementen ingediend.

1. Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement in hoofddorde van mevrouw Vogels bij artikel 13, houdende weglating van artikelen 22, 22bis, 22ter, 22quater, 22sexies, 22septies en 22octies.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
18 leden hebben ja geantwoord ;
82 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Bascour J.
Beysen E.
Cuyvers J.
Daems R.
Decoster M.
De Croo H.
Denys A.
Deswaene R.
Flamant E.
Geysels J.
Laverge J.
Sprockeels G.
Van Aperen A.
Van den Broeck O.
Vandermarliere J.
Vandermeulen P.
Van Durme W.
Verberckmoes F.

NEEN hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.

Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
Dewinter F.
Dufaux J.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gabriels J.
Gesquière M.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lefebver O. (mevr.)
Lenssens J.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goeij T.
Moens G.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peuskens V.
Pillaert J.-P.
Pinoie E.
Sauwens J.
Schoeters M.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Van den Bossche L.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.

Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuize R.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Verreycken W.
Weckx H.
Weyts J.
Willockx F.

Bijgevolg wordt het amendement in hoofddorde van mevrouw Vogels verworpen.

2. Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement in hoofddorde van de heer Flamant bij artikel 13, houdende weglating van artikelen 22 tot 22octies.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
18 leden hebben ja geantwoord ;
88 leden hebben neen geantwoord ;
2 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Bascour J.
Beysen E.
Cuyvers J.
Daems R.
Decoster M.
De Croo H.
Denys A.
Deswaene R.
Flamant E.
Geysels J.
Laverge J.
Sprockeels G.
Van Aperen A.
Van den Broeck O.
Vandermarliere J.
Vandermeulen P.
Van Durme W.
Verberckmoes F.

Voorzitter

NEEN hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
Dewinter F.
De Wulf R.
Dufaux J.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gabriels J.
Garcia R.
Gesquière M.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lauwers H.
Lefebber O. (mevr.)
Lenssens J.
Leysen A. (mevr.)
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peuskens V.
Pillaert J. -P.
Pinoie E.
Sauwens J.
Schoeters M.

Sleeckx J.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Van den Bossche L.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Verreycken W.
Weckx H.
Weyts J.
Willockx F.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Dewael P.
Waltniel L.

Bijgevolg wordt het amendement in hoofdde van de heer Flamant verworpen.

3. Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement in bijkomende orde van de heer Flamant bij artikel 13, houdende wijziging van artikel 22.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (Ja)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

1 lid heeft ja geantwoord ;
89 leden hebben neen geantwoord ;
2 leden hebben zich onthouden.

JA heeft geantwoord :

Olivier M.

NEEN hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
De Wulf R.
Dufaux J.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gabriels J.
Garcia R.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lauwers H.
Lefebber O. (mevr.)
Lenssens J.
Leysen A. (mevr.)
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Panneels-Van Baelen M.
Peuskens V.
Pillaert J. -P.
Pinoie E.
Sauwens J.
Schoeters M.
Sleeckx J.
Smet M. (mevr.)
Suykerbuyk H.
Timmermans J.

Voorzitter

Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Vandebosch E.
Van den Bossche L.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Weckx H.
Weyts J.
Willockx F.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Dewael P.
Waltniel L.

AFWEZIG waren :

Anciaux V.
Annemans G.
Bascour J.
Beysen E.
Bossuyt G.
Bourgeois A.
Bril L.
Buchmann J.
Cardoen G.
Chabert J.
Claes W.
Colla M.
Cooreman E.
Cortois w.
Coveliers H.
Cuyvers J.
Daems R.
Decoster M.
De Croo H.
De Groot E.
Dehaene J.-L.
De Keersmaecker P.

De Loor H.
De Meester-De Meyer W.
Denys A.
Derycke E.
Deswaene R.
Detiège L. (mevr.)
De Vlieghe W.
Devolder J.
Dewinter F.
D'Hondt-Van Opdenbosch P.
Dhoore L.
Didden M.
Dielens F.
Dierickx L.
Dumez P.
Eyskens M.
Flamant E.
Geens G.
Gesquière M.
Geysels J.
Gryp E.
Kempinaire A.
Kuijpers W.
Laverge J.
Lisabeth C.
Loones J.
Mahieu M.
Martens W.
Matthys P.
Moens G.
Mommerency G.
Neyts-Uyttebroeck A.-M.
Pede J.
Peeters L.
Peeters W.
Schiltz H.
Seeuws W.
Sprockeels G.
Swaelen F.
Taelman W.
Tobback L.
Uyttendaele R.
Van Aperen A.
Vandekerckhove R.
Van den Broeck O.
Vandenbroucke F.
Vanderheyden V.
Vandermarliere J.
Vandermeulen P.
Vandersmissen E.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Van houtte M.
Van Renterghem W.
Verberckmoes F.
Verhofstadt G.
Verreycken W.
Vervaet D.
Vogels m. (mevr.)
Vreven A.

AFWEZIG MET KENNISGEVING
waren :

Adriaensens H.
Berben P.
Bosmans Jozef
Cauwenberghs F.
Janzegers G.
Op 't Eynde A.
Sarens F.
Schellens A.
Steverlynck A.
Van den Brande L.
Van Mechelen D.
Vermeiren F.

Dames en heren, het quorum is niet bereikt. Derhalve is de stemming zonder gevolg.

Ik stel voor de werkzaamheden gedurende enkele ogenblikken te schorsen en de stemming over een vijftal minuten te herhalen. (*Instemming*)

— De vergadering wordt geschorst om 16.06 uur.

— De vergadering wordt hervat om 16.10 uur.

Aangehouden stemmings (Herhaling en voortzetting)

De Voorzitter : Aan de orde is de herhaling van de stemming over het amendement, in bij komende orde, van de heer Flamant bij artikel 13, houdende wijziging van artikel 22.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

99 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

97 leden hebben neen geantwoord ;
2 leden hebben zich onthouden.

NEEN hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.

Voorzitter

Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meester-De Meyer W.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
De Wulf R.
Dhoore L.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gabriels J.
Garcia R.
Geens G.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kelchtermans t.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lauwers H.
Lefeber O. (mevr.)
Lenssens J.
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peuskens V.
Pillaert J.-P.
Pinoie E.
Sauwens J.
Schoeters M.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Vandebosch E.

Van den Bossche L.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Weckx H.
Weyts J.
Willockx F.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Dewael P.
Waltniel L.

Dientengevolge wordt het amendement verworpen.

4. Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement, in bijkomende orde, van mevrouw Vogels bij artikel 13, houdende wijziging van artikel 22.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
3 leden hebben ja geantwoord ;
96 leden hebben neen geantwoord ;
2 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Geysels J.
Gryp E.
Van Durme W.

NEEN hebben geantwoord :

Aerts F.

Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meester-De Meyer W.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
De Wulf R.
Dhoore L.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Egelmeers I.
Gabriels J.
Garcia R.
Geens G.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Laridon A.
Lauwers H.
Lefeber O. (mevr.)
Lenssens J.
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pillaert J.-P.
Pinoie E.
Sauwens J.

Voorzitter

Schoeters M.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Vandekerckhove R.
Van den Bossche L.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Weckx H.
Weyts J.
Willockx F.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Dewael P.
Waltniel L.

Dientengevolge wordt het amendement verworpen.

5. Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de amendementen, in bijkomende orde, van de heer Flamant bij artikel 13, houdende wijziging van artikel 22bis.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

13 leden hebben ja geantwoord ;
100 leden hebben neen geantwoord ;
2 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Cuyvers J.
Daems R.
Denys A.
De Vlieghe W.
Flamant E.
Geysels J.
Gryp E.
Taelman W.
Van Aperen A.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Van houtte M.
Verberckmoes F.

NEEN hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
Dewinter F.
De Wulf R.
Dhoore L.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gabriels J.
Garcia R.
Geens G.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Kestelijn-Sierens M.

Laridon A.
Lauwers H.
Lefeber O. (mevr.)
Lennsens J.
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pillaert J.-P.
Pinoie E.
Sauwens J.
Schoeters M.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Van den Bossche L.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Verreycken W.
Weckx H.
Weyts J.
Willockx F.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Dewael P.
Waltniel L.

Voorzitter

Dientengevolge worden de amendementen verworpen.

6. Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement in bijkomende orde van mevrouw Vogels bij artikel 13, houdende wijziging van artikel 22bis.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

15 leden hebben ja geantwoord ;

99 leden hebben neen geantwoord ;

2 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Beysen E.
Cuyvers J.
Daems R.
Denys A.
De Vlieghe W.
Flamant E.
Geysels J.
Gryp E.
Laverge J.
Sprockeels G.
Taelman W.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Van houtte M.
Verberckmoes F.

NEEN hebben geantwoord

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
De Batselier N.
De Beul A.

De Bremaeker J.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
Dewinter F.
De Wulf R.
Dhoore L.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gabriels J.
Garcia R.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lauwers H.
Lefebvre O. (mevr.)
Lenssens J.
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pillaert J. -P.
Pinoie E.
Sauwens J.
Schoeters M.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Van den Bossche L.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.

Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Verreycken W.
Weckx H.
Weyts J.
Willockx F.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Dewael P.
Van Aperen A.

Dientengevolge wordt het amendement verworpen.

7. Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement ingediend door de heer Flamant op artikel 13, houdende wijziging van artikel 22quinquies.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

19 leden hebben ja geantwoord ;

101 leden hebben neen geantwoord ;

2 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Beysen E.
Cortois W.
Cuyvers J.
Daems R.
De Croo H.
Denys A.
De Vlieghe W.
Flamant E.
Geysels J.
Gryp E.
Laverge J.
Sprockeels G.
Taelman W.
Van Aperen A.
Vandermeulen P.
Van Dienderen H.

Voorzitter

Van Durme W.
Van houtte M.
Verberckmoes F.

NEEN hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.

De Seranno J.
Desutter M.
Dewinter F.
De Wulf R.
Dhoore L.
Didden M.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gabriels J.
Garcia R.
Geens G.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lauwers H.
Lefebber O. (mevr.)
Lenssens J.
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.

Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pillaert J.-P.
Pinoie E.
Sauwens J.
Schoeters M.
Seeuws J.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Van den Bossche L.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Verreycken W.
Weckx H.
Weyts J.
Willockx F.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Dewael P.
Waltmiel L.

Bijgevolg wordt het amendement van de heer Flamant verworpen.

8. Dames en heren, we moeten nu stemmen over het amendement van mevrouw Vogels bij artikel 13, houdende weglating van § 2 tot en met § 5 van artikel 22sexies.

Mag de uitslag van de stemming over amendement nummer 6 ook voor deze stemming gelden ? (Instemming)

Dan is dit amendement verworpen.

De heer E. De Groot (PVV) interpelleerde de Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer over de verkeersonveiligheid op het vak Boom- Wilrijk van de A 12 en de N 177. Hij wilde o.a. weten of er voor het uittekenen van het beleid rekening wordt gehouden met de standpunten van de werkgroep Veiliger Boomssteen weg.

Voorzitter

9 en 10. Dames en heren, we moeten nu stemmen over de amendementen van mevrouw Vogels en de heer Flamant, bij artikel 13 houdende weglating van artikel 22septies.

Mag de uitslag van de vorige stemming ook voor deze stemming gelden ? (*Instemming*)

Dan zijn deze amendementen verworpen.

11. Dames en heren, we moeten nu stemmen over het amendement van de heer Flamant bij artikel 13, houdende weglating van artikel 22n o i e s .

Mag de uitslag van de stemming over amendement nummer 7 ook voor deze stemming gelden ? (*Instemming*)

Dan is dit amendement in bijkomende orde verworpen.

Dames en heren, we moeten nu stemmen over het amendement van mevrouw Vogels op artikel 29.

Mag de uitslag van de stemming over amendement nummer 8 bij artikel 13 ook voor deze stemming gelden ? (*Instemming*)

Dan is het amendement verworpen.

Hoofdelijke stemming

De Voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

De heer Flamant heeft het woord.

De heer E. Flamant (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, collega's, zoals ik reeds gisteren de gelegenheid had te verduidelijken naar aanleiding van de algemene bespreking, stellen wij omtrent dit ontwerp-decreet ernstige vragen, en ik meen dat wij niet de enigen zijn.

Deze twijfel geldt in het bijzonder het luik omtrent de gerechtelijke jeugdbijstand zowel als het luik dat betrekking heeft op de voortgezette hulpverlening.

Inzake de gerechtelijke jeugdbijstand kunnen wij ons niet van de indruk ontdoen dat hier uitermate overhaast

werd tewerkgegaan, wat vanzelfsprekend de argwaan heeft gewekt in verschillende middens die bij de sector zijn betrokken.

Wat de voortgezette hulpverlening betreft, zijn wij van oordeel dat dit luik geenszins thuishoort in de sector van de bijzondere jeugdbijstand.

Aangezien alle amendementen die wij ter zake hebben neergelegd, in de hoop deze tekortkomingen te verhelpen, werden verworpen, zullen wij het ontwerp niet goedkeuren. (*Applaus*)

De Voorzitter : Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

96 leden hebben ja geantwoord ;

23 leden hebben neen geantwoord ;

2 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meester-De Meyer W.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
De Wulf R.
Dhoore L.

Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gabriels J.
Garcia R.
Geens G.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lauwers H.
Lefebver O. (mevr.)
Lenssens J.
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pillaert J.-P.
Pinoie E.
Sauwens J.
Schoeters M.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Vandekerckhove R.
Van den Bossche L.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.

Voorzitter

Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Weckx H.
Weys J.

NEEN hebben geantwoord :

Beysen E.
Cortois W.
Cuyvers J.
Daems R.
De Croo H.
Denys A.
De Vlieghe W.
Dewinter F.
Flamant E.
Geysels J.
Gryp E.
Laverge J.
Sprockeels G.
Taelman W.
Van Aperen A.
Van den Broeck O.
Vandermeulen P.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Van houtte M.
Verberckmoes F.
Verreycken W.
Willockx F.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Dewaël P.
Waltniel L.

Dientengevolge neemt de Raad het ontwerp van decreet aan ; het zal aan de Vlaamse Executieve ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 juni 1985 op de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen — 278 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 6

Aangehouden stemmingen

De Voorzitter : Aan de orde zijn de aangehouden stemmingen over bepaalde artikelen en de amendementen van het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 juni

1985 op de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heer Denys bij artikel 2.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 59bis :

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
97 leden hebben ja geantwoord ;
21 leden hebben neen geantwoord ;
2 leden hebben zich onthouden.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 107quater :

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
97 leden hebben ja geantwoord ;
21 leden hebben neen geantwoord ;
2 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meester-De Meyer W.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
De Wulf R.

Dhoore L.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gabriels J.
Garcia R.
Geens G.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lauwers H.
Lefeber O. (mevr.)
Lenssens J.
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pillaert J.-P.
Pinoie E.
Sauwens J.
Schoeters M.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Van den Bossche L.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.

Voorzitter

Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Weckx H.
Weyts J.
Willockx F.

NEEN hebben geantwoord :

Beysen E.
Cortois W.
Cuyvers J.
De Croo H.
Denys A.
Deswaene R.
De Vlieghe W.
Dewinter F.
Flamant E.
Geysels J.
Gryp E.
Laverge J.
Sprockeels G.
Taelman W.
Van Aperen A.
Van den Broeck O.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Van houtte M.
Verberckmoes F.
Verreycken W.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Dewael P.
Waltniel L.

Dientengevolge is het amendement verworpen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heer Geysels c.s. bij artikel 2.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 59bis :

123 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
22 leden hebben ja geantwoord ;
99 leden hebben neen geantwoord ;
2 leden hebben zich onthouden.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 107quater :

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
22 leden hebben ja geantwoord ;
97 leden hebben neen geantwoord ;
2 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Beysen E.
Cortois W.
Cuyvers J.
Daems R.
De Croo H.
Denys A.
Deswaene R.
De Vlieghe W.
Dewinter F.
Flamant E.
Geysels J.
Gryp E.
Laverge J.
Sprockeels G.
Taelman W.
Van Aperen A.
Van den Broeck O.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Van houtte M.
Verberckmoes F.
Verreycken W.

NEEN hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meester-De Meyer W.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.

De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
De Wulf R.
Dhoore L.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gabriels J.
Garcia R.
Geens G.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lauwers H.
Lefebvre O. (mevr.)
Lenssens J.
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pillaert J.-P.
Pinoie E.
Sauwens J.
Schoeters M.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Van den Bossche L.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.

Voorzitter

Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Weckx H.
Weyts J.
Willockx F.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Dewael P.
Waltniel L.

Dientengevolge is het amendement verworpen en is artikel 2 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heer Denys bij artikel 3. Aangezien dit amendement ertoe strekt artikel 3 weg te laten, stemmen wij over artikel 3.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 59bis :

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
16 leden hebben ja geantwoord ;
96 leden hebben neen geantwoord ;
8 leden hebben zich onthouden.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 107quater :

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
16 leden hebben ja geantwoord ;
94 leden hebben neen geantwoord ;
8 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Cortois W.
Daems R.
De Croo H.
Denys A.

Deswaene R.
Dewinter F.
Flamant E.
Laverge J.
Sprockeels G.
Taelman W.
Van Aperen A.
Van den Broeck O.
Vandermeulen P.
Van houtte M.
Verberckmoes F.
Verreycken W.

NEEN hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaecker J.
De Meester-De Meyer W.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
De Wulf R.
Dhoore L.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gabriels J.
Garcia R.
Geens G.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lauwers H.
Lefebvre O. (mevr.)
Lenssens J.

Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pillaert J.-P.
Pinoie E.
Sauwens J.
Schoeters M.
Sleeckx J.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Van den Bossche L.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Weckx H.
Weyts J.
Willockx F.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Cuyvers J.
De Vlieghe W.
Dewael P.
Geysels J.
Gryp E.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Waltniel L.

Voorzitter

Dientengevolge is artikel 3 aangenomen.

Dames en heren, we moeten nu stemmen over het amendement van de heer Denys ertoe strekkend een artikel 3bis in te lassen.

Mag de uitslag van de stemming over het amendement-Denys bij artikel 2 ook voor deze stemming gelden ?
(*Instemming*)

Dan is het amendement niet aangenomen.

Dames en heren, we moeten nu stemmen over het amendement van de heer Denys ertoe strekkend een artikel 4bis in te lassen.

Mag de uitslag van de stemming over het amendement-Denys bij artikel 2 ook voor deze stemming gelden ?
(*Instemming*)

Dan is het amendement niet aangenomen.

Dames en heren, we moeten nu stemmen over het amendement van de heer Denys ertoe strekkend het artikel 6 weg te laten. Wij stemmen dus over het behoud van artikel 6.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 59bis :

123 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
98 leden hebben ja geantwoord ;
17 leden hebben neen geantwoord ;
8 leden hebben zich onthouden.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 107quater :

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
96 leden hebben ja geantwoord ;
17 leden hebben neen geantwoord ;
8 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Aerts F.

Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beerden G.
Berben P.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Bourgeois A.
Brepoels F. (mevr.)
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meester-De Meyer W.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
De Wulf R.
Dhoore L.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers J.
Gabriels J.
Geens G.
Hermans P.
Janzegers G.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lauwers H.
Lefebvre O. (mevr.)
Lenssens J.
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pillaert J.-P.
Pinoie E.
Sauwens J.

Schoeters M.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Van den Bossche L.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Weckx H.
Weyts J.
Willockx F.

NEEN hebben geantwoord :

Beysen E.
Cortois W.
Daems R.
De Croo H.
Denys A.
Deswaene R.
Dewinter F.
Flamant E.
Laverge J.
Sprockeels G.
Taelman W.
Van Aperen A.
Van den Broeck O.
Vandermarliere J.
Van houtte M.
Verberckmoes F.
Verreycken W.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Cuyvers J.
De Vlieghe W.
Dewael P.
Geysels J.

Voorzitter

Gryp E.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Waltniel L.

Artikel 6 is aangenomen.

Dames en heren, we moeten nu stemmen over het amendement van de heer Denys ertoe strekkend artikel 7 weg te laten.

Mag de uitslag van de vorige stemming ook voor deze stemming gelden ? (*Instemming*)

Het amendement is dus verworpen.

Artikel 7 is aangenomen.

Dames en heren, we moeten nu stemmen over het amendement van de heer Denys ertoe strekkend artikel 8 weg te laten.

Mag de uitslag van de vorige stemming ook voor deze stemming gelden ? (*Instemming*)

Het amendement is dus verworpen.

Artikel 8 is aangenomen.

Dames en heren, we moeten nu stemmen over het amendement van de heer Denys houdende weglating van artikel 9.

Mag de uitslag van de vorige stemming ook voor deze stemming gelden ? (*Instemming*)

Bijgevolg is artikel 9 aangenomen.

Dames en heren, we moeten nu stemmen over het amendement van de heer Denys houdende weglating van artikel 11.

Mag de uitslag van de vorige stemming ook voor deze stemming gelden ? (*Instemming*)

Bijgevolg is artikel 11 aangenomen.

Dames en heren, we moeten nu stemmen over het amendement van de heer Denys houdende weglating van artikel 12.

Mag de uitslag van de vorige stemming ook voor deze stemming gelden ? (*Instemming*)

Bijgevolg is artikel 12 aangenomen.

Aan de orde zijn hoofdelijke stemmen over de amendementen van de heer Denys om een nieuw artikel 14, een nieuw artikel 15 en een nieuw artikel 16 in te lassen.

Ik stel voor ons hierover in één enkele stemming uit te spreken. (*Instemming*)

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 59bis :

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
19 leden hebben ja geantwoord ;
95 leden hebben neen geantwoord ;
8 leden hebben zich onthouden.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 107quater :

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
19 leden hebben ja geantwoord ;
93 leden hebben neen geantwoord ;
8 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Beysen E.
Cortois W.
Daems R.
De Croo H.
Denys A.
Deswaene R.
Devolder J.
Dewinter F.
Flamant E.
Laverge J.
Sprockeels G.
Taelman W.
Van Aperen A.
Van den Broeck O.
Vandermarliere J.
Van houtte M.
Van Looy J.
Verberckmoes F.
Verreycken W.

NEEN hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.

Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meester-De Meyer W.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
De Wulf R.
Dhoore L.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gabriels J.
Garcia R.
Geens G.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lauwers H.
Lefebvre O. (mevr.)
Lennens J.
Leyens A. (mevr.)
Lisabeth C.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pillaert J.-P.
Pinoie E.
Sauwens J.
Schoeters M.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.

Voorzitter

Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Vandekerckhove R.
Van den Bossche L.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Van h o r e n b e e k L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Weckx H.
Weyts J.
Willockx F.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Cuyvers J.
De Vlieghe W.
Dewael P.
Geysels J.
Gryp E.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Waltniel L.

Bijgevolg zijn de amendementen verworpen.

Hoofdelijke stemming

De Voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 juni 1985 op de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, met de goedkeuring van dit ontwerp van decreet gaat Vlaanderen een zeer gevaarlijke weg op. Eén van de slechtste Bel-

gische gewoonten wordt hierdoor overgeplaat op Vlaanderen. Het decreet stapt immers af van het interprofessioneel overleg inzake sociaal-economische beleidsbeslissingen om te komen tot een sectoriële aanpak. Deze sectoriële aanpak heeft op nationaal vlak geleid tot grote sociale onrechtvaardigheid. De brugpensioenen en de werkloosheidsvergoedingen voor werknemers uit de nationale sectoren zijn immers op een totaal andere wijze geregeld dan die van de werknemers uit de andere sectoren. Ook de subsidies aan de nationale sectoren worden op een andere wijze vastgelegd dan die aan de andere sectoren. Dit is oneerlijk. Door het behoud van het protocol tussen de Vlaamse Executieve en het VESOC wordt bovendien de Vlaamse Raad bij een aantal beleidsbeslissingen buiten spel gezet. Om die redenen vragen wij de andere fracties in de Raad het ontwerp van decreet eveneens niet goed te keuren. (*Applaus bij de PVV*)

De Voorzitter : Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 59bis :

126 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
100 leden hebben ja geantwoord ;
18 leden hebben neen geantwoord ;
8 leden hebben zich onthouden.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 107quater :

124 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
98 leden hebben ja geantwoord ;
18 leden hebben neen geantwoord ;
8 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeussen M.
Beckers A.
Beerden G.

Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meester-De Meyer W.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
De Wulf R.
Dhoore L.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gabriels J.
Garcia R.
Geens G.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lauwers H.
Lefebvre O. (mevr.)
Lenssens J.
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pillaert J. -P.
Pinoie E.
Sauwens J.
Schoeters M.
Seeuws W.
Sleecx J.
Suykerbuyk H.

Voorzitter

Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Van den Bossche L.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Vervaeke D.
Weckx H.
Weyts J.
Willockx F.

NEEN hebben geantwoord :

Beysen E.
Cortois W.
Daems R.
Denys A.
Deswaene R.
Devolder J.
Dewinter F.
Flamant E.
Laverge J.
Sprockeels G.
Taelman W.
Van Aperen A.
Van den Broeck O.
Vandermarliere J.
Vandermeulen P.
Van houtte M.
Verberckmoes F.
Verreycken W.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Cuyvers J.
De Vlieghe W.
Dewael P.

Geysels J.
Gryp E.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Waltniel L.

Dientengevolge neemt de Raad het ontwerp van decreet aan ; het zal aan de Vlaamse Executieve ter bekrachtiging worden overgezonden.

Redenen voor onthouding ?

De heer J. Geysels : Mijnheer de Voorzitter, onze fractie heeft zich onthouden om de redenen reeds uiteengezet door mevrouw Vogels. Wij stellen vast dat de Raad met deze stemming weer een kans laat voorbijgaan om de politisering die wij in zoveel raden zien opduiken, in te dijken. Het spijt ons dat de Raad het amendement van AGALEV en van de PVV dat ertoe strekte de 7 politici uit de SERV te verwijderen, niet wordt aangenomen. Eens te meer ontstaat er een vermenging tussen adviesvragende en adviesverlenende instanties.

ONTWERP VAN DECREET houdende instelling van een tweejaarlijkse prijs van de Vlaamse Gemeenschap voor een werk over een wetenschappelijk onderwerp – 288 (1989-1990) – Nrs.1 en 2

Hoofdelijke stemming

De Voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houdende instelling van een tweejaarlijkse prijs van de Vlaamse Gemeenschap voor een werk over een wetenschappelijk onderwerp.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (Ja)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

123 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

123 leden hebben ja geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Beysen E.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
Cortois W.
Cuyvers J.
Daems R.
De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meester-De Meyer W.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Denys A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Deswaene R.
De Vlieghe W.
Devolder J.
Dewael P.
Dewinter F.
De Wulf R.
Dhoore L.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Flamant E.
Gabriels J.
Garcia R.
Geens G.
Geysels J.
Gryp E.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lauwers H.
Laverge J.

Voorzitter

Lefeber O. (mevr.)
Lenssens J.
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pillaert J.-P.
Pinoie E.
Sauwens J.
Schoeters M.
Sleeckx J.
Sprockeels G.
Suykerbuyk H.
Taelman W.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Van Aperen A.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Van den Bossche L.
Van den Broeck O.
Van der Maelen D.
Vandermarliere J.
Van der Sande J.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Van houtte M.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J. .
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verberckmoes F.
Verhaegen G.
Verheyden J.

Verreycken W.
Waltniel L.
Weckx H.
Weyts J.
Willockx F.

Dientengevolge neemt de Raad het ontwerp van decreet aan ; het zal aan de Vlaamse Executieve ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van artikel 57bis van de Huisvestingscode – 295 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De Voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houdende wijziging van artikel 57bis van de Huisvestingscode.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (Ja)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

119 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
119 leden hebben ja geantwoord ;

JA hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Beysen E.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
Cortois W.
Cuyvers J.

Daems R.
De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaecker J.
De Meester-De Meyer W.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Denys A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Deswaene R.
De Vlieghe W.
Devolder J.
Dewael P.
Dewinter F.
De Wulf R.
Dhoore L.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Flamant E.
Gabriels J.
Geens G.
Geysels J.
Gryp E.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lauwers H.
Laverge J.
Lefeber O. (mevr.)
Lenssens J.
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pillaert J.-P.
Pinoie E.
Sauwens J.
Schoeters M.
Sleeckx J.
Sprockeels G.
Suykerbuyk H.
Taelman W.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.

Voorzitter

Valkeniers J.
Van Aperen A.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Van den Bossche L.
Van den Broeck O.
Van der Maelen D.
Vandermarliere J.
Van der Sande J.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Van houtte M.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verberckmoes F.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Verreycken W.
Walniel L.
Weyts J.
Willockx F.

Dientengevolge neemt de Raad het ontwerp van decreet aan ; het zal aan de Vlaamse Executieve ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer H. Suykerbuyk c.s. betreffende een samenwerkingsakkoord inzake de aanwezigheid van de Gemeenschappen en de Gewesten in de Belgische ambassades en consulaten

— 258 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 3

Aangehouden stemming

De Voorzitter : Aan de orde is de

aangehouden stemming over het amendement van de heer Suykerbuyk op zijn voorstel van resolutie betreffende een samenwerkingsakkoord inzake de aanwezigheid van de Gemeenschappen en de Gewesten in de Belgische ambassades en consulaten.

Minister Geens heeft het woord.

Minister G. Geens : Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van deze stemming wens ik op te merken dat de leden van de Executieve zich bij stemmingen over aanbevelingen, moties van aanbevelingen of resoluties met aanbevelingen, onthouden om de goede reden dat deze aanbevelingen door de Vlaamse Raad aan de uitvoerende macht zijn gericht.

De Voorzitter Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 59bis :

123 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
104 leden hebben ja geantwoord ;
19 hebben zich onthouden.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 107quater :

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
103 leden hebben ja geantwoord ;
18 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeußen M.
Beckers A.
Beerden G.
Beysen E.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brenøels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.

Chevalier P.
Content W.
Daems R.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meester-De Meyer W.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Denys A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Deswaene R.
Devolder J.
Dhoore L.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers J.
Flamant E.
Gabriels J.
Garcia R.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lauwers H.
Laverge J.
Lefebvre O. (mevr.)
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pillaert J. -P.
Pinoie E.
Schoeters M.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Sprockeels G.
Suykerbuyk H.
Taelman W.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Van Aperen A.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Van den Broeck O.
Van der Maelen D.

Voorzitter

Vandermarliere J.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Van houtte M.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verberckmoes F.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Weyts J.
Willockx F.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Coens D.
Cuyvers J.
De Batselier N.
De Vlieghe W.
Dewael P.
Dewinter F.
De Wulf R.
Geens G.
Geysels J.
Gryp E.
Kelchtermans T.
Lenssens J.
Sauwens J.
Van den Bossche L.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Verreycken W.
Waltniel L.
Weckx H.

De leden die zich hebben onthouden, worden verzocht de reden voor hun onthouding bekend te maken.

De heer J. Geysels : Mijnheer de Voorzitter, mijn fractie heeft zich onthouden, zoals blijkt ook de leden van de Executieve, maar wel om een andere reden. Er werd hier reeds dikwijls voor ons gesteld dat wij door

deze staats hervorming als wetgevend en controlerend orgaan worden gesteund door samenwerkingsakkoorden, protocols enzovoort. Vanuit dit principe kunnen wij uw voorstel — waarbij de wetgevende macht aan de uitvoerende macht nogmaals vraagt een protocol af te sluiten, niet steunen.

De heer F. Dewinter : Mijnheer de Voorzitter, hoewel wij ten dele achter het prijzenswaardig initiatief kunnen staan, zijn wij als separatisten van oordeel dat Vlaanderen over zijn eigen ambassades moet kunnen beschikken en niet thuishoort in om het even welke Belgische ambassade.

Hoofdelijke stemming

De Voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie van de heer Suykerbuyk C.S. betreffende een samenwerkingsakkoord inzake de aanwezigheid van de Gemeenschappen en Gewesten in de Belgische ambassades en consulaten.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 59bis :

125 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
106 leden hebben ja geantwoord ;
19 leden hebben zich onthouden.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 107quater :

123 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
105 leden hebben ja geantwoord ;
18 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Beysen E.
Bockstal E.

Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Chevalier P.
Content W.
Cortois W.
Daems R.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meester-De Meyer W.
De Meyer M. (mevr.)
Denys A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
Deswaene R.
Devolder J.
Dhoore L.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Flamant E.
Gabriels J.
Garcia R.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kestelijn-Sierens M.
Laridon A.
Lauwers H.
Laverge J.
Lefebvre O. (mevr.)
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pillaert J.-P.
Pinoie E.
Schoeters M.
Seeuws W.
Sleecx J.
Sprockeels G.
Suykerbuyk H.

Voorzitter

Taelman W.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Van Aperen A.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Van den Broeck O.
Van der Maelen D.
Vandermarliere J.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Van houtte M.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verberckmoes F.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Vervaeet D.
Weyts J.
Willockx F.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Coens D.
Cuyvers J.
De Batselier N.
De Vlieghe W.
Dewael P.
Dewinter F.
De Wulf R.
Geens G.
Geysels J.
Gryp E.
Kelchtermans T.
Lenssens J.
Sauwens J.
Van den Bossche L.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Verreycken W.
Waltniel L.
Weckx H.

Dientengevolge neemt de Raad het voorstel van resolutie aan ; het zal aan de Vlaamse Executieve worden overgezonden.

MOTIE VAN AANBEVELING van de heren F. Willockx, P. Van Grembergen en G. Verhaegen tot besluit van de op 8 maart 1990 door

1. de heer F. Verberckmoes gehouden actuele interpellatie tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over maatregelen om dijkbreuken te voorkomen en over de stand van zaken betreffende het Sigma-plan ;

2. mevrouw M. De Meyer gehouden actuele interpellatie tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de overstromingen te Rupelmonde en te Bazel en de onvolledige uitvoering van het Sigma-plan – 311 (1989-1990) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De Voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van aanbeveling van de heren Willockx, Van Grembergen en Verhaegen tot besluit van de op 8 maart 1990 door de heer Verberckmoes gehouden actuele interpellatie tot de heer Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over maatregelen om dijkbreuken te voorkomen en over de stand van zaken betreffende het Sigma-plan en de door mevrouw De Meyer gehouden actuele interpellatie tot Minister Sauwens over de overstromingen te Rupelmonde en te Bazel en de onvolledige uitvoering van het Sigma-plan.

De heer Verberckmoes heeft het woord.

De heer F. Verberckmoes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, wij hebben met voldoening kennis genomen van de beslissing van de Minister van Openbare Werken om onverwijld over te gaan tot de aanleg van alle Scheldedijken op Sigma-hoogte. Wij

moeten er nochtans op wijzen dat de Sigma-hoogte destijds werd berekend in functie van de twee overige sluitstukken van het Sigma-plan, namelijk de aanleg van potpolders of de aanleg van een stormstuw.

Ik kan niet akkoord gaan met de bewering dat Minister Olivier destijds ter zake geen beslissing zou hebben genomen. Hij heeft wel degelijk beslist tot de aanleg van potpolders, en heeft deze beslissing in uitvoering gesteld door de aanleg van een eerste potpolder te Wichelen-Berlare.

Deze beslissing werd genomen omdat de bouw van een stormstuw werd geraamd in de beginfase op 30 tot 35 miljard, en in eindfase op 60 tot 80 miljoen, omdat de plaats van aanleg van deze stormstuw werd betwist in Antwerpse en in Waaslandse kringen en uiteindelijk omdat er vele jaren zouden verstrijken alvorens dit kunstwerk zou kunnen worden voltooid. Ondertussen dienden de Scheldebevolking en haar bedrijven sowieso te worden beschermd. Om die reden werden onverwijld potpolders aangelegd.

Alvorens ter zake een beslissing te treffen zou u een studie laten uitvoeren, mijnheer de Minister. Wij leggen ons daarbij neer, maar wij menen dat deze studie snel kan worden afgerond omdat de verslagen van de besprekingen en vroegere studies voorradig zijn bij de Administratie van Openbare Werken en bijgevolg snel kunnen worden voorgelegd.

Wij vragen dat de uitvoering van het Sigma-plan doeltreffend en met prioriteit wordt voortgezet. Wij stellen dienaangaande ons vertrouwen in het beleid dat u, mijnheer de Minister, in de nabije toekomst zult voeren. (Applaus)

De Voorzitter : Begin van de stemming .

Heeft iedereen gestemd ? (Ja)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

119 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
104 leden hebben ja geantwoord ;
15 leden hebben zich onthouden.

Voorzitter

JA hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Beysen E.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Chevalier P.
Coens D.
Content W.
Cortois W.
Daems R.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Meester-De Meyer W.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Denys A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
Deswaene R.
Devolder J.
Dewinter F.
Dhoore L.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gabriels J.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kestelijn-Sierens M.
Lauwers H.
Laverge J.
Lefebver O. (mevr.)
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Loones J.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Merckx-Van Goey T.
Moors C.

Nelis-Van Liedekerke L.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pillaert J.-P.
Pinoie E.
Schoeters M.
Sleeckx J.
Sprockeels G.
Taelman W.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Van Aperen A.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Van den Broeck O.
Van der Maelen D.
Vandermarliere J.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Van houtte M.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuize R.
Van Parys T.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verberckmoes F.
Verhaegen G.
Verheyden J.
Verreycken W.
Vervaet D.
Willockx F.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Cuyvers J.
De Batselier N.
De Vlieghe W.
Dewael P.
De Wulf R.
Geens G.
Geysels J.
Gryp E.
Kelchtermans T.
Lenssens J.
Sauwens J.

Van den Bossche L.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Waltmiel L.

Dientengevolge neemt de Raad de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Executieve worden overgezonden.

MOTIE VAN AANBEVELING van de heer J. Laverge tot besluit van de op 8 maart 1990 door de heer F. Verberckmoes gehouden actuele interpellatie tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over maatregelen om dijkbreuken te voorkomen en over de stand van zaken betreffende het Sigma-plan
— 312 (1989-1990) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De Voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van aanbeveling van de heer Laverge tot besluit van de op 8 maart 1990 door de heer Verberckmoes gehouden actuele interpellatie tot de heer Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over maatregelen om dijkbreuken te voorkomen en over de stand van zaken betreffende het Sigma-plan.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (Ja)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

102 leden hebben ja geantwoord ;

2 leden hebben neen geantwoord ;

17 leden hebben zich onthouden.

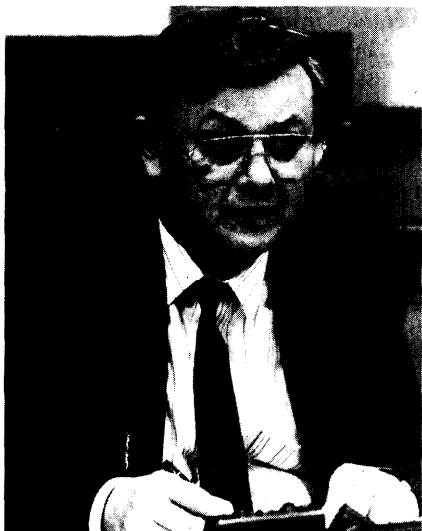
JA hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Beysen E.
Bockstal E.

Maes

collega's, ik heb een pak voor u meegebracht, mijnheer de Minister, een pak van ons hart, een pak van het hart van vele bejaarden in Vlaanderen en om de post niet te overladen heb ik dit pak meegebracht in mijn auto. Ik zal u een aantal handtekeningen overhandigen van een petitie die in alle rusthuizen in Vlaanderen is gehouden. Ongetwijfeld zullen een aantal collega's ook over een dergelijk aantal petitie's beschikken, dit om u te bewijzen dat wat wij vandaag aan de orde brengen een diepe nood is. *(Applaus) (Mevrouw N. Maes wendt zich tot de Minister om hem het pak te overhandigen)*

Geachte heren van de Regering, in alle gewesten in Vlaanderen werden de parlementsleden samengeroepen om kennis te nemen van de noden van de bejaarde inwoners, vooral van de zorgbehoevende bejaarden, in onze rusthuizen. Het is duidelijk dat het algemeen beeld van het rusthuis niet meer alleen het wooncentrum is voor ouderen. De feiten bewijzen dat steeds meer rusthuizen worden bevolkt door mensen die zorgen nodig

De heer J. P. Pillaert (VU), spreker bij de interpellatie van de heer J. Laverge (PVV) tot Minister T. Kelchermans (CVP) over de nitraatverontreiniging van het drinkwater

hebben en naarmate zij ouder worden steeds meer zorgen nodig hebben. Ik hoef hier de cijfers niet te citeren, u kent ze beter dan ik. Er werden dienaangaande belangrijke studies opgemaakt. Het feit dat onze hoogbejaarde bevolking stijgt met 185 ten honderd en rekening houdend met de stijgende levensverwachting die ook onze generatie misschien mag koesteren, zal dit percentage zeker niet meer dalen.

Wij worden hier dus geconfronteerd met een aantal problemen die inzake betaalbaarheid grote vragen doen rijzen voor de toekomst, maar die inzake betaalbaarheid op dit ogenblik discriminerende toestanden onthullen.

Het is immers zo dat het decreet van 5 maart 1985 met betrekking tot de erkenning en subsidiëring van voorzieningen voor ouderen oog heeft gehad voor deze ontwikkelingen door expliciet normen in te bouwen op het vlak van de kwalificatie van personeel voor instellingen die ook zorgbehoevende bejaarden opnemen.

Het aspect van de verzorging wordt steeds belangrijker. De vraag is dan ook welke toekomst de rusthuizen hebben. Het is alweer een tijdje geleden dat wij de wet hebben aangenomen die de erkenning van rust- en verzorgingstehuizen mogelijk maakte en wij hebben verscheidene jaren moeten wachten op de uitvoering ervan.

De oprichting van RVT-bedden werd gekoppeld aan de vermindering van ziekenhuisbedden. De heer Valkeniers heeft er daarstraks nog op gewezen dat hij heeft gewaarschuwd dat deze koppeling ons in een onmogelijke situatie kon brengen, aangezien door deze maatregel een groot deel van de RVT-bedden uiteraard in ziekenhuizen zou terechtkomen. Voor het geheel van Vlaanderen gaat het om 25 ten honderd, maar in de Provincie Oost-Vlaanderen is dit zelfs 37 ten honderd.

Het was niet zo moeilijk te voorspellen dat er vrij snel ook vragen gingen komen van gewone bejaardentehuizen. Misschien kunnen zij in sommige opzichten wat selectiever zijn bij

het aannemen van mensen en kunnen ze zich beperken tot valide bejaarden. Sommige tehuizen hebben inderdaad wachtlijsten die het hen mogelijk maken te kiezen, maar na verloop van tijd worden ook de valide bejaarden vaak zorgbehoevende bejaarden. De toestand in vele Vlaamse provincies is niet meer houdbaar. Men stelt terecht vragen over onze intramurale bejaardenzorg en over de manier waarop deze zal evolueren. De toestand die eind 1989 werd vastgesteld, is vandaag alleen maar erger geworden. In mei 1989 waren er van de 11.345 gelokaliseerde RVT-bedden in Vlaanderen ongeveer 6.600 in rusthuizen ondergebracht.

Het programmacriterium bedraagt 2 bedden per 1.000 inwoners. Voor Vlaanderen betekent dit 11.500 bedden. De norm is dus bereikt en er kunnen geen nieuwe bedden meer worden geïnstalleerd. Er blijkt echter een grote nood te bestaan. Eén op twee rusthuisverantwoordelijken ervaart het tekort aan bedden voor zorgbehoevende bejaarden als een zeer reëel probleem.

Grosso modo kunnen de moeilijkheden waarmee de rusthuizen af te rekenen krijgen, in vier categorieën worden ondergebracht : een tekort aan bedden voor zorgbehoevende bejaarden ; het niet beschikken over voldoende gekwalificeerd personeel ; een onaangepaste accommodatie en infrastructuur en ten slotte en niet het minst, een tekort aan financiële middelen.

Zwaar zorgbehoevende bejaarden die terechtkomen in een instelling die beschikt over voldoende RVT-bedden zijn goed af. De kosten voor deze bedden zijn namelijk in het dagforfait begrepen en het RIZIV betaalt aan de instelling 1.153 frank per dag per bed. Heel wat andere bejaarden komen echter terecht in rusthuizen waar de RVT-bedden niet meer ter beschikking zijn. Alhoewel de verzorging en verpleging voor elke bejaarde gelijk is, betaalt het RIZIV maximaal 344 frank per dag. De extra kosten worden op zeer verschillende wijzen opgevangen. Vaak komen zij ten laste van de betrokkene zelf, ofwel worden zij via de dagprijs

Maes

geheel of gedeeltelijk aan de andere inwoners van het tehuis doorgerekend.

Mijnheer de Minister, is hier geen sprake van een grote discriminatie tussen de zwaar zorgbehoevende bejaarden onderling en tussen de instellingen die over voldoende RVT-bedden beschikken enerzijds en de instellingen die daar niet over beschikken anderzijds ?

Werd reeds overwogen om voor alle bejaarden een zelfde financiële tussenkomst te voorzien ? Is een nieuwe regeling budgettair haalbaar ? Wij weten vanzelfsprekend dat wij hier spreken in de Vlaamse Raad over een situatie die overwegend met nationale normen wordt geregeld. Dit is wel een probleem.

Wij vernemen ook dat de toestand in Wallonië anders is dan in Vlaanderen. Ik weet niet of ik de vraag zal stellen aan de nationale Minister of er in de demografische evolutie een zo groot verschil is waar te nemen. Ik neem aan dat de Waalse bevolking niet jonger is dan de Vlaamse. Wij moeten echter vaststellen dat op dit ogenblik in Wallonië de RVT-bedden nog in een voldoende mate aanwezig zijn en zij niet volledig worden benut, terwijl er in Vlaanderen zoveel tekort zijn. De vraag is waar deze zwaar zorgbehoevende bejaarden verblijven. Werden zij misschien opgenomen in de veel duurdere ziekenhuizen, zoals collega Caudron suggereerde. Ik vermoed van wel.

Dit betekent dat onze nationale RIZIV-gelden op een andere wijze worden aangewend in Vlaanderen dan in Wallonië. Intussen blijven wij op onze honger wanneer Minister Busquin 500 RVT-bedden meer toekent in Vlaanderen. Dit is in feite spreekwoordelijk de hete druppel op de hete plaat. Ik meen dat wij daarmee de toenemende behoeften niet kunnen opvangen.

Ik ben van mening dat de verfijning van de criteria, zoals door de rusthuizen gevraagd, misschien een mogelijkheid zou kunnen bieden. De rusthuizen vragen ook gelijke vergoedin-

gen voor hun verzorgingskosten, namelijk 1.143 frank. Dat is lang niet wat er op het ogenblik wordt geboden, namelijk slechts 336 frank. Ik vraag mij af of de budgettaire enveloppe aanwezig zal zijn om deze kostprijs te dragen.

Al met al worden wij met een situatie geconfronteerd, die voor de Vlaamse Gemeenschap onhoudbaar is. Wij wensen de best mogelijke zorgen voor onze bejaarden. Gisteren werd er in een radiouitzending nogmaals op gewezen hoe in toenemende mate de commerciële sector zich op dit marktsegment heeft toegelegd. Degenen die kapitaalkrachtig zijn, dit wil zeggen zij die tot de minderheid behoren, kunnen met hun pensioen een eigen verzorging en een eigen onderkomen in een rusthuis betalen. Er dient op gewezen in welke mate deze markt wordt afgeschuimd door de commerciële sector, zodanig dat in toenemende mate diegenen die echt zorgen nodig hebben, zich tot de openbare sector zullen moeten wenden, omdat zij nergens anders meer terecht kunnen.

Deze situatie is alles behalve democratisch. Wij hebben ons ingespannen om gelijke kansen te geven aan de burgers vanaf de wieg en dit moet ook gelden tot aan het graf. Bejaarden mogen in hun oude dag niet worden geconfronteerd met financiële zorgen.

Mijnheer de Voorzitter, wij wensen op deze diverse vragen een dringend antwoord. Wij weten dat wij dit zeggen namens velen en namens een groeiende groep van bejaarden, die niet alleen onze genegenheid, maar ook onze zorgen en onze financiële inspanningen op een solidaire wijze nodig hebben. *(Applaus bij de VU)*

De Voorzitter : De heer Van Hecke heeft het woord.

De heer J. Van Hecke *(op de tribune)* : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, ik heb geen grote dozen met handtekeningen meegebracht, niet omdat ik niet beschik over brieven afkomstig van rusthuisbewoners, want iedereen heeft die al gekregen, maar omdat ik

van oordeel ben dat ze zouden moeten worden overhandigd aan de Minister die bevoegd en verantwoordelijk is voor deze materie en van wie wij de nodige initiatieven verwachten.

Ik ben het volkomen eens met het standpunt van mevrouw Maes, waar zij zegt dat de financiële discriminatie tussen de zwaar zorgbehoevende bejaarden die in RVT-bedden liggen en zij die er niet in liggen, niet langer aanvaardbaar is. Het vastleggen van de basisnormen voor de toekenning van RVT-bedden en het toekennen van vergoedingen behoren tot de bevoegdheid van de nationale Minister van Sociale Voorzorg.

Vorig jaar werd een protocol gesloten tussen de nationale Regering en de Vlaamse Gemeenschap waarin werd gesteld dat de RVT-problematiek vóór 1989 zou worden geëvalueerd in functie van de verdere vergrijzing van onze bevolking. Heeft die evaluatie reeds plaatsgehad en wat zijn er desgevallend de resultaten van ? Overigens heb ik in de tekst gelezen dat Minister Busquin zeer in het kort een totaal nieuw systeem wil invoeren inzake de financiering van de rust- en verzorgingstehuizen. Ook vernam ik graag in hoeverre hierover met de Vlaamse Gemeenschapsminister overleg werd gepleegd.

De Vlaamse Gemeenschap heeft op korte termijn nood aan ten minste 6.000 bijkomende RVT-bedden. De programmatie is trouwens nu reeds met 600 bedden overschreden.

Ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat Minister Busquin deze problematiek benadert vanuit een louter communautair oogpunt. De bejaardenzorg wordt voornamelijk gedragen door het vrij katholiek initiatief en situeert zich, zoals mevrouw Maes heeft gezegd, in Vlaanderen helemaal anders dan in Wallonië. De Franstaligen nemen hun toevlucht tot dure en door het RIZIV vergoede ziekenhuisbedden. Men kan zich trouwens afvragen wat er in het Franstalig landsgedeelte is terecht gekomen van de reconversie van acute ziekenhuisbedden naar RVT-bedden. Ik denk niet zo heel veel.

Van Hecke

Voorlopig kan u, mijnheer de Minister, niet veel meer doen dan een morele druk uitoefenen op uw nationale collega, wat u ongetwijfeld ook doet. Helaas, Minister Weckx wikt, maar Minister Busquin beschikt. De financieringswet heeft wel rekening gehouden met de denataliteit, maar helaas niet met de gevolgen van de toenemende veroudering van de bevolking. Daarom dient men zich af te vragen of er op termijn, rekening houdende met het feit dat de sociale zekerheid nationaal blijft, niet moet worden gedacht aan een soort enveloppesysteem vanuit de ziekteverzekering, een soort demografisch fonds dat onder de vorm van trekkingrechten zou kunnen worden getransfereerd naar de Gemeenschappen, die dan ook in staat zouden zijn de klemtonen te leggen zoals ze dienen te worden gelegd.

In elk geval is de financiële discriminatie voor de zorgbehoevende bejaarden maar één, zij het een belangrijk, aspect van de bejaardenproblematiek.

Minister Lenssens heeft gisteren een zeer interessant beleidsdocument voorgesteld, waarin onder meer wordt aangegeven op welke wijze men wil tegemoetkomen aan de investeringsbehoeften in de bejaardensector, meer specifiek naar de serviceflats toe.

Grosso modo zou men kunnen stellen dat aan de bejaardenproblematiek drie dimensies zijn verbonden.

Ten eerste, de toenemende kloof tussen vraag en aanbod. Ik heb gewezen op het feit dat dit probleem bestaat inzake RVT, maar het wordt even acuut gesteld voor de rustoorden. Naar verluidt staan zowat 20.000 mensen op de wachtlijsten. Veertig tot honderd van de residenten in rustoorden zijn zwaar zorgbehoevende patiënten en het HIVA heeft uitgerekend dat er tegen het jaar 2000 vijftienduizend wooneenheden in serviceflats of rustoorden moeten bijkomen.

Ten tweede, rijst het probleem van de betaalbaarheid, zowel voor de be-

jaarden, voor de instellingen als voor de gemeenschap. Het is bekend dat de gemiddelde kostprijs voor één resident in een rustoord op het ogenblik op 28.300 frank per maand wordt geraamd. Welnu, als men weet dat het gemiddeld pensioen ongeveer 20.600 frank per maand bedraagt, ziet men onmiddellijk in dat een groot deel van de kosten wordt afgewenteld op de OCMW's en de gemeenten. Dit is echt niet langer houdbaar.

Ten derde, is er het probleem van de kwaliteit. Daarover wordt — helaas — de laatste tijd weinig gepraat. Maar als ik zie hoe men er niet in slaagt in rustoorden en RVT-instellingen het nodige gekwalificeerde personeel aan te werven, maak ik mij heel veel zorgen over de kwaliteit van de zorgen in sommige instellingen.

Ten slotte wens ik te zeggen dat het debat over het grootste maatschappelijk probleem van de komende jaren — de bejaardenproblematiek — niet langer mag worden uitgesteld. Het komt er nu vooral op aan de daad bij het woord te voegen, wat impliceert dat men bereid is de nodige financiële middelen vrij te maken. Anders, mijnheer de Minister, lopen wij collectief het risico dat men ons later zal verwijten dat wij de problemen wel hebben ingezien, dat wij er wel over geschreven en gepubliceerd hebben, maar de moed niet hadden er echt iets aan te doen. Ik hoop dat u en de andere leden van de Executieve die moed wél zult hebben. *(Applaus)*

De Voorzitter : De heer Van Aperen heeft het woord.

De heer A. Van Aperen *(op de tribune)* : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, sta mij toe in deze aangelegenheid even het woord te nemen. Als gewezen Voorzitter van een OCMW-rusthuis in de Kempen heb ik de problematiek van de bejaarden en het tekort niet alleen aan RVT-bedden, maar ook aan rusthuisbedden, reeds eerder aangeklaagd.

Uit studies die daaromtrent zijn gemaakt in het arrondissement Turnhout door Welzijnszorg Kempen, blijkt dat dagelijks 300 tot 400 mensen in een ziekenhuis verblijven.

Daarvoor betaalt het RIZIV 2.500 tot 3.000 frank per dag te veel. Voor de Kempen betekent dit dat dagelijks een bedrag van 750.000 frank tot 1 miljoen te veel wordt betaald voor tussenkomsten aan ziekenhuizen. Daarom zou men meer aandacht moeten besteden aan de subsidiëring voor de bouw van rusthuizen en verzorgingstehuizen.

Daarbij aansluitend wens ik te zeggen dat men elk rusthuis zou moeten verplichten 20 tot honderd van de bedden voor te behouden voor RVT-bedden. Wij hebben daaromtrent ooit een discussie gevoerd in de Provincieraad van Antwerpen en door verschillende fracties werd beaamd dat in elk rusthuis 25 à 30 tot honderd personen verblijven die thuishoren in een rust- en verzorgingstehuis. Ik denk hierbij vooral aan de demente bejaarden. Deze toestand bestaat nog in veel rusthuizen. Het rusthuis van Hoogstraten, bijvoorbeeld heeft pas sinds één jaar op 120 bedden 15 RVT-bedden bekomen. Vroeger was er een afzonderlijke afdeling. Deze mensen werden met dezelfde zorg als de andere patiënten behandeld en moesten daarvoor niets méér betalen. Aansluitend bij mevrouw Maes pleit ik voor méér RVT-bedden en ook om het aantal bejaardenbedden dat aan de rusthuizen wordt toegekend op te drijven. Dit is overal noodzakelijk maar vooral in het noorden van België.

De Voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer J. Laverge *(op de tribune)* : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, zeer bondig wil ik dit probleem koppelen aan een ander probleem dat essentieel is in de behandeling van deze problematiek. Door diverse sprekers is gewezen op het tekort enerzijds en de prijs anderzijds. U kan zich afvragen of de prijs en het tekort niet aan elkaar zijn gekoppeld en/of de schaarste uiteindelijk niet het gevolg is van de financiële problemen waarmee de instellingen hebben te kampen.

Op financieel gebied zijn er twee aspecten. Enerzijds, is er de ondersteuning, de bijdrage die aan de bejaardentehuizen wordt geleverd door de

Weckx

ria voldoen en in rustoorden verblijven". Tot op heden is dit nog niet gebeurd. Wel zijn er reeds werkvergaderingen gestart tussen de medewerkers uit de verschillende betrokken kabinetten. Juist vandaag grijpt er een **denkdag** op nationaal vlak plaats met als benaming Geriatrische ontmoetingen.

In ditzelfde protocol werd ook reeds opnieuw de mogelijkheid geschapen om C- en D-bedden om te zetten naar RVT-bedden. De reconversie van V-bedden naar RVT-bedden bleef steeds mogelijk, omdat op dat vlak de reglementering niet is opgeheven. Door het feit dat de **programmatiecijfers** reeds werden overschreden, hadden deze mogelijkheden geen succes.

Volledigheidshalve moet inderdaad worden vermeld dat aan de bejaarden die aan de RVT-criteria beantwoorden en niet in een erkend RVT-bed vertoeven, een **RIZIV-tussenkost** wordt gegeven van maximum 344 frank als rustoordbed.

Indien er, zoals u zegt, sprake is van discriminatie tussen de bejaarden met RVT-statuut, dan kan dit niet worden tegengesproken op basis van het verschil inzake forfait. In de praktijk hebben de rusthuizen deze discriminatie willen milderden.

Wat gebeurde er? Daar waar een aantal RVT-bedden werden erkend, werd meestal het bijkomend personeel gewoon verdeeld over het geheel van de rusthuisbewoners zodat in feite het doel van de **RVT-erkenning** voor de meest zorgenbehoevende bejaarden verloren ging. Anderzijds is deze reactie goed te begrijpen gezien het feit dat er in elk rusthuis een nijpend tekort is aan RVT-bedden en er dus veel te veel bejaarden, die vandaag beantwoorden aan de RVT-criteria, niet in een erkend RVT-bed kunnen terecht komen.

Deze problematiek werd reeds herhaaldelijk medegedeeld aan de nationale Minister van Sociale Zaken. Hij is bevoegd dit te verhelpen vermits de Gemeenschappen, inzake intramurale bejaardenzorg, enkel tussen-

komen inzake de investeringstoelage voor de bouw en verbouwing van rusthuizen.

Ziehier, in het kort samengevat, de huidige stand van zaken.

Ik kan er nog aan toevoegen dat Minister Lenssens en ik zelf vorige week vrijdag, met het oog op de nationale **denkdag** van vandaag in verband met de geriatricie, een bezoek hebben gebracht aan Minister Busquin. Wij hebben hem duidelijk gezegd dat, in uitvoering van het protocolakkoord, de Vlaamse Gemeenschap erop staat dat minimum 6.000 RVT-bedden op één of andere wijze aan de Vlaamse Gemeenschap zouden worden toegekend. Minister Busquin zal vandaag — zo heeft hij ons beloofd — bij het slot van deze **denkdag** aankondigen dat een interministeriële conferentie tussen de Gemeenschappen en de nationale Minister in de komende dagen van start gaat met de bedoeling deze problematiek uit te praten en tot een nieuwe regeling te komen. De timing die hij vooropstelt is 1 juli van dit jaar.

Betreffende uw tweede vraag inzake de gelijkschakeling van alle RVT-patiënten kan ik u mededelen dat deze mogelijkheid reeds ter sprake kwam in de verschillende werkvergaderingen tussen het nationale Kabinet en de bevoegde **Gemeenschapskabinetten**.

De mogelijkheid moet inderdaad worden overwogen om een bepaald bedrag, verschillend volgens de graad van invaliditeit, toe te kennen aan elke bejaarde waar hij zich ook bevindt, dit wil zeggen in een ziekenhuis, V-dienst, RVT, rusthuis of thuis.

Tot nu toe werd inderdaad nog niet gesproken over thuiszorg. Nochtans lijkt het aangewezen dat de bejaarde zolang mogelijk in zijn vertrouwd thuismilieu kan vertoeven. Al het nodige moet dus hiervoor worden gedaan. Het is slechts wanneer het geheel aan zorgen zodanig groot wordt dat dit zowel op medisch-verpleegkundig gebied als op het financiële vlak niet meer te dragen is dat moet worden overwogen deze bejaarde op te nemen in intramurale voorzieningen.

Mevrouw N. Maes : Ik vind dat het lovenswaardig en nastrevenswaardig is de bejaarden zo lang mogelijk thuis te verzorgen, maar wanneer zij dan naar een instituut of een instelling moeten worden overgebracht, zullen zij des te meer en in hoge percentages zorgbehoevend zijn.

Minister H. Weckx : Ik pleit niet ten voordele van het ene systeem en voor het neutraliseren van het andere. Ik zeg gewoon dat de problematiek van de bejaarden een continuüm is dat nood heeft aan zorgen. Hoe bejaarder ze worden hoe meer zorgen ze behoeven. Dat is statistisch bewezen en is ook zo in de realiteit. Bijgevolg zal men naar een systeem moeten evolueren waar men op een evenwichtige wijze de verschillende vormen dichter bij mekaar brengt dan zulks op het ogenblik het geval is.

Zoals u merkt kwam ook deze problematiek aan bod bij de besprekingen, die plaats hebben tussen de nationale Minister en de **Gemeenschapsministers** bevoegd voor het gezondheidsbeleid en die geleid hebben tot het protocolakkoord van 16 juni 1989. De budgettaire haalbaarheid dient — daarover werd door diverse interveniënten gesproken — bekeken binnen het stelsel van de sociale zekerheid.

Ik heb akte genomen van diverse suggesties, zoals deze van de heer Van Hecke, teneinde voor deze schrijnende problematiek op het vlak van de financiële noden inspanningen te doen. Deze middelen zouden bijvoorbeeld van de nationale overheid naar de Gemeenschappen kunnen worden overgeheveld, via een systeem van trekkingsrechten, zoals dat in andere sectoren reeds bestaat.

Wat uw vraag over de financiële haalbaarheid betreft van de organisatie van de bejaardenzorg kan ik u mededelen dat de Vlaamse Gemeenschap bij de staatshervorming niet de nodige middelen heeft gekregen om dergelijke tussenkomsten te financieren. Financiële tegemoetkomingen onder de vorm van pensioenen, vervangingsinkomens, RIZIV-forfaits zijn immers een exclusieve nationale aanlegenschap.

Weckx

Gisteren hebben wij tijdens de vergadering van de Vlaamse Executieve, aan de hand van een interessant document van Minister Lenssens, een gesprek gehad in verband met deze prioriteit voor de komende tien jaar.

Collega Van Hecke heeft inderdaad gewezen op het maatschappelijk belang van dit debat. Indien wij enorm veel hebben gedaan en nog blijven doen voor de jongeren, dan zullen wij thans meer moeten doen voor de ouder wordende mens dan in het verleden. Het zal vooral gaan om prioriteit en verantwoordelijkheid. Men zal over de sectoren heen moeten durven gaan. In de komende jaren zal men altijd binnen een bepaalde budgettaire constrainte blijven en dan zal men inderdaad de moed moeten hebben prioriteiten te stellen, ook in de Vlaamse Executieve, die de sectoren zullen overstijgen. Zoniet, zie ik niet hoe wij op korte termijn een passend antwoord kunnen geven op deze schrijnende problematiek. *(Applaus bij de meerderheid)*

De Voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, mijnheer de Minister, ik wil u bedanken voor uw antwoord. Het was gestoffeerd met heel wat cijfers maar het roept ook veel vragen op voor de toekomst.

Wat de onmiddellijke toekomst betreft verwachten wij concrete resultaten die aan de schrijnende nood ook onmiddellijk iets kunnen doen. Wat de middellange termijn betreft blijven wij van mening en ik spreek hier uitdrukkelijk namens mijn partij, dat, wil Vlaanderen een eigen beleid uitbouwen wij daarvoor ook de middelen en de verantwoordelijkheid zullen moeten verwerven. Onze autonomie zal dus verder moeten reiken dan thans het geval is. Op termijn blijven wij de mening toegedaan dat het de stem van de redelijkheid zal zijn die uiteindelijk zal primeren en die naar de autonomie op het vlak van de ziekteverzekering zal vragen.

Ik wens daaraan een derde vraag te

koppelen. U hebt ze ingeleid en ook andere collega's, die het belang van het debat voor de toekomst hebben opengetrokken, hebben dat gedaan. Ik meen dat wij in deze vergrijzende samenleving nog veel zullen moeten praten over de bejaardenbevolking, over haar rechten en over de mogelijkheden om menswaardig te leven en een lang leven ook tot een gelukkig leven te laten uitgroeien. Immers, wanneer een lang leven alleen maar een leven is in zorgen — zowel financiële als andere — en pijn dan is het voor veel mensen eigenlijk niet de moeite waard. Dat wenste ik tot besluit te zeggen. *(Applaus bij de VU)*

De Voorzitter : De heer Dielens heeft het woord.

De heer F. Dielens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, op mijn beurt wens ik u te bedanken voor uw inderdaad zeer gestoffeerd antwoord. Ik moet zeggen dat wij in onze fractie eventjes hebben geaarzeld om ons aan te sluiten bij de interpellatie waarmee wij, wat de kern van de zaak betreft, het eens zijn.

Wij weten dat er schrijnende toestanden zijn. Wij weten echter ook, u hebt het trouwens bevestigd, mijnheer de Minister, dat er op dit ogenblik vooral door toedoen van de Minister van Sociale Voorzorg op het nationale vlak heel wat gesprekken plaats vinden. U hebt trouwens beaamd dat die zich ook in uw kringen situeren of dat u er kennis van heeft.

Het is precies in dat verband dat wij even zouden willen wachten op wat er uit de bus zal komen. Wij verneemen nu dat men wellicht tegen juni op dat vlak klaarder zal zien.

Wij willen waarschuwen voor een andere benadering van het probleem. Er zijn inderdaad schrijnende toestanden en het kan niet door de beugel dat mensen met een pensioen dat lager is dan twintigduizend frank moeten optornen tegen **maandprijzen** van dertig duizend frank en meer. Wij moeten echter ook durven zeggen dat wij het probleem zouden moeten uitbreiden in al haar aspecten. Daarmee bedoel ik dat het ook

waar is dat in de rustoordsector een winstgevende branche bestaat. Daar hebben wij natuurlijk heel wat vraagtekens bij.

Wanneer wij dus eventjes hebben geaarzeld om ons bij deze interpellatie aan te sluiten dan is het precies omdat wij bijna dagelijks aan de hand van de cijfergegevens die her en der worden gelanceerd, vaststellen dat wij niet de juiste behoeften kennen. Bovendien stellen wij vast dat duizenden bejaarden in dit land in het verkeerde bed liggen met alle gevolgen **vandien**. Duizenden bejaarden liggen om allerhande redenen in het verkeerde bed en dat heeft tot gevolg dat ook degenen die verantwoordelijk zijn voor het beleid, niet direct een duidelijk beeld hebben van wat er dient te gebeuren.

Het kan niet worden ontkend dat de RIZIV-terugbetalingen een nationale materie zijn. Nochtans — mijnheer de Minister, u heeft de vinger op de wonde gelegd — behoort de toekenning van de investeringstoelage tot de bevoegdheid van de Vlaamse Raad en de Vlaamse Gemeenschap. Daar rijpt het schoentje. Indien wachtlijsten circuleren van tienduizenden bejaarden die aanschuiven om in een rustoord te worden opgenomen, dan is dit ook omdat wij in het verleden geen politiek hebben gevoerd die rekening hield met de werkelijke toekomstige behoeften van onze bejaarden. De vraag kan trouwens worden gesteld of al deze personen op de wachtlijsten wel degelijk thuishoren in rusthuizen. Indien het antwoord positief is, dan is het in de eerste plaats aan de Vlaamse Gemeenschap om te zorgen voor de nodige investeringen. *(Applaus)*

De Voorzitter : Minister Weckx heeft het woord.

Minister H. Weckx : Mijnheer de Voorzitter, ik wens nog even te repliceren op de uiteenzetting van de laatste spreker, waaraan ik enkele nuances wil aanbrenge.

Ik ben het helemaal met u eens en heb daarvoor in mijn uiteenzetting gepleit, dat inspanningen moeten worden geleverd inzake de thuiszorg en de thuisgezondheidszorg omdat ik

Weckx

van oordeel ben dat dit aspect van de bejaardenzorg waarschijnlijk nog niet voldoende is aangeboord. Wellicht kan een goed gecoördineerde thuiszorg beantwoorden aan de behoeften van heel wat bejaarden.

Mijnheer Dielens, uw uitspraak over de commerciële sector moet toch ietwat worden gerelativeerd. Uit de jongste statistische cijfers in het door Minister Lenssens gisteren aan de Executieve voorgestelde document blijkt dat er 2.000 rustoordbedden van een totaal van 45.000 tot de commerciële sector behoren. Nochtans mogen wij niet uit het oog verliezen dat een aantal instellingen de bejaarden werkelijk uitbuiten.

Mijnheer Dielens, u heeft erop gewezen dat duizenden bejaarden in verkeerde bedden liggen. Ik kan u melden dat — ikzelf heb een vijftiengestig instellingen in Vlaanderen bezocht en moet u dus gelijk geven — door de uitvoering van het plan van herconditionering van de psychiatrie waarvan de nationale Minister initiatiefnemer is, via de oprichting van PVT-bedden of psychiatrische rust- en verzorgingsbedden, de mogelijkheid wordt gecreëerd om een aantal bejaarden op te vangen die nu in instellingen zitten waar zij niet op hun plaats zijn.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele interpellatie van de heer J. Laverge tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de verontreiniging van het drinkwater door te hoge nitraatconcentraties

Actuele vragen (Regl. art. 75, 4, c)

Actuele vraag van mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de besmet-

ting van het drinkwater van De Blanckaert te Woumen-Klerken door nitraten

Actuele vraag van mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de besmetting van het drinkwater van De Blanckaert te Woumen-Klerken door nitraten

De Voorzitter : Aan de orde zijn de actuele interpellatie van de heer Laverge tot de heer Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de verontreiniging van het drinkwater door te hoge nitraatconcentraties en de daaraan toegevoegde actuele vragen van mevrouw Tyberghien-Vandenbussche tot de heer Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting over de besmetting van het drinkwater van De Blanckaert te Woumen-Klerken door nitraten en tot de heer Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden over de besmetting van het drinkwater van De Blanckaert te Woumen-Klerken door nitraten.

De heer Laverge heeft het woord.

De heer J. Laverge (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, dat mestoverschotten een ware bedreiging vormen voor het leefmilieu wisten we reeds langer. Recente metingen hebben ook uitgewezen dat ze een acuut probleem aan het worden zijn voor de volksgezondheid.

Zoals u weet, mijnheer de Minister, wordt in West-Vlaanderen leidingwater afgeraden aan zwangere vrouwen en aan baby's van nul tot vier maanden. Voor wie niet is aangesloten op het waterleidingsnet is het probleem nog groter. De cijfers voor West-Vlaanderen zijn gewoon onrustwekkend. Vierennegentig ten honderd van het putwater is ondrinkbaar en dit terwijl nog 10 ten honderd van de bevolking aangewezen is op putwater. De conclusie dringt zich op : de kwaliteit van het leefmilieu is dermate zorgwekkend dat onze volksgezondheid in gevaar komt.

Deze evolutie is er natuurlijk niet in één jaar gekomen. Het probleem sleept al jaren aan. Toevallig of niet, mijnheer de Minister, maar de partij waartoe ook u behoort, was in al die jaren verantwoordelijk voor het leefmilieu. Dat is een zware verantwoordelijkheid. Niet alleen de kwaliteit van het drinkwater is een probleem, ook de groentencultuur in West-Vlaanderen wordt bedreigd als niet snel radicale maatregelen worden genomen. De aanwezigheid van nitraten in het grondwater is aanzienlijk. Een recent onderzoek van de Bond Beter Leefmilieu heeft aangetoond dat 25 ten honderd van de selder, 50 ten honderd van de spinazie en 100 ten honderd van de veldsla niet aan de normen voldeed. Als deze cijfers juist zijn dan gaat de bloeiende groententeelt in deze streek een drama tegemoet.

Iedereen wordt het er stilaan over eens dat deze problemen te wijten zijn aan de hoge nitraatconcentraties die op hun beurt het gevolg zijn van de grote mestoverschotten. Ik was dan ook zeer verrast de Directeur-generaal van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening in een radio-interview te horen verklaren dat er volgens hem geen verband was tussen de hoge nitraatconcentratie in het drinkwater en de mestoverschotten. Mijnheer de Minister, als de mestoverschotten de oorzaak niet zijn, wat is dan de oorzaak ?

Collega's, al te lang hebben wij geen verband gelegd tussen landbouw en ecologie. De risico's van meststoffen werden niet tijdig erkend. Wij moeten beseffen dat deze meststoffen niet alleen een gevaar kunnen inhouden voor het leefmilieu, maar ook voor de landbouwers zelf.

Dit systeem kan niet anders dan tot problemen leiden. De Ministers van Landbouw, de landbouworganisaties of anderen hebben waarschijnlijk nooit gedacht dat het zo een vaart zou lopen. Mijnheer de Minister, welke initiatieven zal u op korte termijn nemen om het probleem van de zuivering van het oppervlaktewater aan te pakken ? Uit de documenten waarover wij beschikken, blijkt echter, mijnheer de Minister, dat u één element vergeet, namelijk het pro-

Laverge

bleem van het grondwater. Al uw maatregelen en omzendbrieven hebben enkel betrekking op de zuivering van het oppervlaktewater.

Uw maatregelen kunnen het probleem niet echt aanpakken. U doet immers niets aan de oorzaken van het probleem, maar u houdt het bij reguleringen en bestraffingen. Dit is een grote lacune. U heeft misschien goede intenties om de vervuiling af te remmen, maar de wensen in uw omzendbrieven blijven toch maar wensen. In de praktijk wordt hiervan niets uitgevoerd. In West-Vlaanderen circuleren omzendbrieven van u met richtlijnen over het niet langer afleveren van vergunningen. Toch worden er in de Westvlaamse steden en gemeenten nog altijd vergunningen afgeleverd. Gaat u hiertegen optreden? U kan deze situatie toch niet zomaar laten voortduren.

Mijnheer de Voorzitter, over deze problematiek kan men zeer lang uitweiden. Men kan uren praten over allerlei gegevens en statistieken ter zake. Hoewel men al jaren van het probleem op de hoogte is, stijgt in West-Vlaanderen het aantal varkens nog altijd spectaculair. Wie houdt dit onder controle? Wie kan dit ooit onder controle krijgen? Nochtans is het risico voor de gemeenschap zo groot, dat er van u dringend maatregelen worden gevraagd, mijnheer de Minister, niet alleen op papier, maar ook in de praktijk, om de oorzaken van het probleem aan te pakken.

De Voorzitter : Het woord is aan mevrouw Tyberghien-Vandenbussche voor het stellen van haar actuele vragen.

Mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijn vraag handelt over het risico bij het gebruik van drinkwater van het productiecentrum De Blanckaert. De brief die werd gestuurd aan de 120 abonnees van het productiecentrum spreekt over De Blanckaert te Woumen-Klerken. Klerken zou dit natuurlijk wel graag willen, maar De Blanckaert ligt op het grondgebied van Woumen en Merkem. Dit ligt natuurlijk allemaal dicht bij elkaar.

In de media en in de omzendbrief die door de Vlaamse Watermaatschappij aan alle abonnees van het productiecentrum De Blanckaert werd gestuurd, wordt er gewaarschuwd voor het gebruik van dit drinkwater door zuigelingen. Voor het gebruik van het water door zwangere vrouwen werd alleen in de pers voorzichtigheid gevraagd. Daarom had ik graag van de Minister vernomen waarom dit onderscheid wordt gemaakt in de persmededelingen en in de aan huis bestelde brieven, die toch uitgaan van de Maatschappij.

Een tweede vraag die automatisch rijst is de volgende : is het niet aangegeven deze gelegenheid aan te grijpen om de mensen te waarschuwen voor het gebruik van het eigen putwater? Uit besparingsoverwegingen zouden sommige mensen het even gevaarlijke putwater kunnen gebruiken voor de baby's en volgens de brief voor het bereiden van maaltijden.

Ten derde, zou de Minister alle gemeenten van het voedingsgebied van het Blanckaertcentrum nog eens willen oproepen en waarschuwen om de nodige rioleringswerken prioritair uit te voeren? Zij zijn toch medeverantwoordelijk voor de kwaliteit, de verontreiniging en de zuivering van de oppervlaktewateren.

Ten vierde, spreekt men erover dat er een stikstofverwijderingseenheid op basis van biologische afbraak zou worden gebouwd. Waar is die bouw gepland en wanneer zal dit gebeuren?

Vermits ik van oordeel ben dat ook de Minister van Volksgezondheid daarbij zeer nauw is betrokken had ik ook hem enkele vragen willen stellen. De Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij heeft de vierentwintig burgemeesters van de gemeenten waar drinkwater wordt gebruikt door de Blanckaert bijeengeroepen in het stadhuis van Diksmuide. Zulks wijst op een uitzonderlijke situatie en er wordt zelfs gesproken over een noodsituatie, hoewel de Directeur-generaal beweert dat deze toestand van korte duur zal zijn en dat in de komende lente alles op een natuurlijke wijze zal worden opgelost. Door een

biologische werking zou het nitraatgehalte met 10 miligram per maand afnemen. Inmiddels staan de kranten vol van allerhande klachten en ziekten die door dit besmet water zouden worden veroorzaakt.

Mijnheer de Minister, de Wereldgezondheidsorganisatie heeft andere normen dan de Europese Gemeenschap en onze Vlaamse Gemeenschap heeft nog een andere verordening. Aangezien in het Blanckaertgebied een piek van 72 milligram werd vastgesteld bestaat er onrust. Over welke beperkte risico's spreekt men hier? Is het juist dat het gebruik van drinkwater met nitraten aanleiding kan geven tot de gevreesde blauwziekte bij baby's. In de voorbije dagen werd verwezen naar een dergelijk geval in Torhout. Hoeveel gevallen zijn er gekend? Welke zijn de meest voorkomende klachten en gevaren bij het drinken van water waarin de aanwezigheid van nitraten is vast gesteld voor zwangere vrouwen, kinderen en andere personen? Zijn er nog andere symptomen die kunnen worden veroorzaakt door het gebruik van dergelijk water? (Applaus)

De Voorzitter : De heer Timmermans heeft het woord.

De heer J. Timmermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, zoals de heer Laverge heeft gezegd is overbesteding een groot probleem en tevens oorzaak van de verontreiniging van put- en grondwater.

Volgens de SP moet er in het kader van een geïntegreerde milieuwetgeving een initiatief worden genomen voor een overkoepelend bodemdecreet. Het mestprobleem is eveneens oorzaak van luchtverontreiniging en, onder meer door het vrijkomen van ammoniak, van verzuring. Het decreet van 24 januari 1984 op het grondwaterbeheer moet dringend worden herzien. Ook de herziening van het afvalstoffendecreet moet dringend worden behandeld, bodemverontreiniging door zware metalen maakt daar immers deel van uit.

Het nog op te stellen bodemdecreet en het uit te werken decreet over de ontginning van natuurlijke rijkdom-

Pillaert

te beweren dat mesten op bevroren grond niets opbrengt. Ik werd uitgefloten en men verwees ter zake naar Nederland. In het Nederlandse decreet is echter de onderwerkverplichting opgenomen. Daaruit volgt dat het praktisch gezien onmogelijk is te mesten op een bevroren grond. Daar ligt de voorlichting en de verantwoordelijkheid van de landbouwersorganisaties.

Mijnheer de Minister, het verheugt mij dat dit ontwerp van decreet tot stand komt. Toch wens ik een bepaalde bedenking te maken : u voorziet enorme bedragen voor de sluikstortingen. Die gebeuren inderdaad. Afkomstig uit een landelijke gemeente, stel ik u de volgende vraag. Wie zal deze sluikstorters betrappen ? Hoe zal men de controle uitoefenen ? De enige controle die men kan doen is een nauwkeurige boekhouding bij te houden, waarbij wordt aangegeven waar de mest wordt gedeponeerd.

Sommigen stellen de vraag of de industriële vetmestkwekerijen behoren tot de landbouw of tot de industrie. Vermits deze bedrijven geen grond hebben, rijst de vraag of zij in de landbouwzone of in de industriezone moeten worden gesitueerd.

Mijnheer de Minister, in 1985 is het vergunningsdecreet hier in de Vlaamse Raad goedgekeurd. Ik heb toen meermaals de vraag gesteld wanneer de uitvoeringsbesluiten zouden verschijnen. Minister Dupré heeft mij toen aangeraden een dringende vraag te stellen omdat de Raad van State zich nog moest uitspreken.

Thans zijn wij in het jaar 1990 en dit decreet is nog steeds niet verschenen. Nu hoop ik dat uw mestdecreet niet hetzelfde lot wordt beschoren als het andere, want dan zit West-Vlaanderen volledig in de mest.

De Voorzitter : De heer Cuyvers heeft het woord.

De heer J. Cuyvers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, ik stel tot mijn grote vreugde vast dat de SP wellicht tegen het mestdecreet zal stemmen en dat de andere partijen even groen worden

als de Groenen. Het is prettig dat zij ons langzamerhand gelijk geven.

De heer J.P. Pillaert : U begint realistisch te worden !

De heer J. Cuyvers : Ik meen dat de anderen beseffen dat wij steeds realistisch waren, want zij beginnen meer en meer onze standpunten in te nemen.

De Groenen werden vroeger al te gemakkelijk als doemdenkers en onverantwoorde stemmingmakers gedoodverfd wanneer ze wezen op de gevaren die ons milieu en de mens zelf bedreigen. Door te lang de kop in het zand te steken en niet in te grijpen in een aantal evoluties, om de boerenbond niet tegen het hoofd te moeten stoten, is de situatie nu dramatisch geworden.

Eindelijk moeten nu ook de officiële instanties hard aan de alarmbel trekken. Het nitratenprobleem in het drinkwater is, vooral in West-Vlaanderen, zo ernstig geworden dat de vroegere nepoplossingen niet meer werken : verdunning van de concentratie door menging met ander water en gevoelige overschrijdingen van de toegestane Europese normen voor drinkwater.

Ik citeer uit een artikel van de Financieel Economische Tijd van vandaag : „Zelfs bij een toegestane afwijking van 50 ten honderd, op de Europese drinkwaternorm voor het nitraatgehalte voor drinkwater, dus 75 milligram per liter in plaats van 50 milligram per liter water, komt de produktie van drinkwater ernstig in gevaar.”

Nu tracht men — veel te laattijdig — in te grijpen op de meest in het oogspringende oorzaken, namelijk de directe beerlozingen in het oppervlaktewater, die leiden naar de Blancbaert.

Vandaag vernemen we via Belga de brief die Adjunct-Directeur Bruyneel van de VMZ en de Milieuofficier van de Rijkswacht voor West-Vlaanderen De Grieve heeft gestuurd aan de bedrijfsleiders van de agrarische sector. Door een streng verbaliseren van de directe gierlozers kan de aanvoer via

de beken op korte termijn misschien verminderen.

Een echte oplossing moet volgens de Groenen komen van vlugge en accurate structurele maatregelen, ondanks het verzet van de lobby van de bio-industrie. Mijnheer de Minister, u weet dat de bio-industrie uw mestdecreet zeker niet in dank afneemt.

Om de realisatie van die structurele maatregelen te bespoedigen stel ik de volgende vragen.

Een, beschikt u over een inventaris van alle agrarische bedrijven die niet over voldoende opvangcapaciteit voor hun drijfmest beschikken ?

Twee, tegen welke ultieme datum zullen die bedrijven over die nodige opvangstructuur en capaciteit moeten beschikken ? Volgens de wet op de oppervlaktewateren moest dit reeds lang gebeurd zijn.

Drie, wanneer zal u, via een radicalisering van de bemestingsnormen en een versnelling van de invoering ervan, ervoor zorgen dat de bemesting op het terrein slechts die hoeveelheden nitraten, fosfaten en kalium terug aanvult die door de gewassen worden onttrokken. Ik hoop dus de steun van de SP te krijgen om het mestdecreet in die zin te amenderen. Een norm van 125 kilogram P₂O₅ en fosfaat per hectare in het jaar 2000 lijkt mij enigszins een te trage evolutie.

Vier, is het mogelijk een lijst te bekomen van alle afwijkingen die u het vorig jaar en dit jaar aan alle waterleveringsmaatschappijen heeft toegestaan en de motivatie daarvoor ? Ik meen te weten dat het niet alleen afwijkingen betreft qua nitraatgehalte, maar ook van andere stoffen. Bijgevolg is de problematiek veel ernstiger dan waarover wij nu spreken. Het gaat immers niet alleen over nitraatproblemen.

Vijf, welke extra investeringen moeten de drinkwaterleveringsmaatschappijen de volgende vijf jaren doen om de verslechtering van de kwaliteit van het ruwwater in hun verschillende drinkwaterwinningsgebieden te compenseren ? Wie gaat dat betalen : de consument, de aan-

Cuyvers

deelhouder de vervuiler of de gemeenschap ?

Ik vrees dat als een mengeling wordt voorgesteld de consument uiteindelijk de volledige rekening zal moeten betalen.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik zal eerst antwoorden op de vragen van de interpellant zelf en dan op de opmerkingen van mevrouw Tyberghien-Vandenbussche en de heren Timmermans, Pillaert en Cuyvers.

Ze hebben een aantal vragen gesteld die direct verband houden met het gestelde probleem en hebben hun uiteenzetting beëindigd met de klemtoon te leggen op een deelaspect ervan, namelijk de overbemesting.

Hierdoor kwam reeds het mestdecreet ter sprake. Dit decreet zal medio 1990 worden behandeld, nadat in de Commissie voor Leefmilieu daaraan de nodige voorbereidende besprekingen werden gewijd. Het essentiële van het decreet is reeds gekend, namelijk de organisatie en rationele spreiding van de mestoverschotten om overbemesting te vermijden. Ik heb vernomen dat ter zake veel vooroordelen bestaan. Ik weet niet precies wat ze inhouden, maar ik hoor nu al zeggen dat men tegen zal stemmen. Op die manier worden discussies natuurlijk dovemansgesprekken waar geen plaats is voor wederzijdse argumenten. Ik verwijs in elk geval naar het debat dat in verband met het mestdecreet in deze Raad zal plaatshebben.

Het specifieke probleem van de overaanwezigheid van nitraten in het drinkwater werd ook aangestipt. Ik kan de verzekering geven dat ik ter zake nooit enige geheimhouding heb betracht. Naar aanleiding van de interpellatie van de heer Van Grembergen, gehouden op 8 maart 1990, heb ik aangekondigd dat de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening de betrokken gemeenten en inwoners zou informeren over het vastgestelde

verhoogde nitraatgehalte in het leidingwater.

Deze Maatschappij beschikt over een toelating tot tijdelijke afwijking van de norm van 50 milligram per liter. De aanvraag tot afwijking van de Maatschappij werd door mij in de Executieve naar voren gebracht en ik heb de toelating gegeven op 15 maart 1989. Ik meen ook dat de Vlaamse Maatschappij voor Drinkwatervoorziening, steunende op de adviezen van geneesheren — Minister Weckx zal dadelijk dit specifieke aspect van het probleem toelichten — terecht de nodige informatie aan de betrokken gemeenten en bevolking heeft verstrekt.

Met betrekking tot de oorzaken van het verhoogde nitraatgehalte deel ik de heer Laverge en ook de andere interpellanten mede dat het water in het spaarbekken De Blanckaert te Woumen en Klerken afkomstig is — naargelang de kwaliteit en/of de aanwezige hoeveelheid — van de hydrografische bekkens van de Blanckaertbeken en van de IJzer.

Het vullen van het spaarbekken gebeurt normaal tijdens de wintermaanden en tijdens het voorjaar wanneer het water normaal van voldoende kwaliteit is. Het volume van het spaarbekken, 3 miljoen kubieke meter, volstaat normaal om de zomer- en herfstmaanden te overbruggen. De uitzonderlijke weersomstandigheden van de voorbije zomermaanden hebben tot gevolg gehad dat het spaarbekken De Blanckaert op het einde van oktober 1989 nagenoeg leeg was.

De produktie van drinkwater vanuit De Blanckaert werd vanaf november 1989 tot midden februari 1990 zelfs stopgezet, omdat er geen reserves waren. Het vullen van het spaarbekken diende te gebeuren in februari 1990 gedurende een periode met voldoende regen. Het op die manier verzamelde water vertoont een verhoogd nitraatgehalte, tot 70 gram per liter.

De oorzaak hiervan is dus in de eerste plaats te vinden in de uitzonderlijke weersomstandigheden die het jaar 1989 hebben gekenmerkt. De nitraat-

verontreiniging van de oppervlaktewateren van waaruit dit spaarbekken wordt gevoed, heeft meerdere oorzaken. Collega Pillaert heeft daar naar verwezen, ik spreek dit niet tegen. Ik heb het standpunt ter zake van de heer Directeur-generaal van de Vlaamse Maatschappij Watervoorziening niet gehoord en kan daar bijgevolg niet op ingaan. Ik meen dat ook de overmatige uitspreiding van dierlijk mest in belangrijke mate heeft bijgedragen tot deze nitraatverontreiniging die via de oppervlaktewateren in De Blanckaert terecht komt.

Om overmatige bemesting in de toekomst te voorkomen heb ik een voorontwerp van decreet uitgewerkt. Het is voorgelegd aan de Vlaamse Executieve. Momenteel is het voor advies bij de SERV en bij de Vlaamse Raad voor Leefmilieu. Binnen de maand zal er een advies worden gegeven en kan dit voorontwerp van decreet voor principiële goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Executieve. Daarna zal het voor advies aan de Raad van State worden overgemaakt, die dit bij hoogdringendheid zal behandelen. Vervolgens kunnen de Commissie voor Leefmilieu en de Vlaamse Raad zich over de inhoud van het decreet uitspreken.

Naast voormelde agrarische verontreiniging dienen in deze verontreiniging ook de bijdragen geciteerd, veroorzaakt door de burgers en de industrie. In het IJzerbekken worden immers nog maar amper 15 ten honderd van de rioolwaters gezuiverd. Ook dat komt in het spaarbekken terecht via het putten voor de aanleg van reserves.

Om deze verontreiniging te beperken heb ik in het MINA-plan 1990-1995 concrete maatregelen voorgesteld die zowel betrekking hebben op de versnelde realisatie van de prioritaire rioolwaterzuiveringsinfrastructuur als op de brongerichte aanpak van de industriële lozingen. Met betrekking tot de vraag van collega Laverge over het gebruik van kunstmest, vermeld ik het voorontwerp van decreet inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging van meststoffen. Met andere woorden, het

Kelchtermans

mestdecreet voorziet globale bemestingsnormen die zowel betrekking hebben op kunstmest als op dierlijk mest.

Ook zullen heffingen worden ingevoerd — ik verwijs hier naar het debat over het mestdecreet zelf — op het gebruik van kunstmest, op mestoverschotten en op het gebruik van krachtvoeder, omdat het probleem van daaruit vertrekt.

Volgens u heeft de omzendbrief weinig of geen effect in sommige gemeenten. Dat wordt mij ook gesignaleerd, maar ik moet hieraan toevoegen dat richtlijnen via een omzendbrief slechts indicatief en niet afdwingbaar zijn. Ik betreur dat ook. Ik heb ter zake gisteren een besluit aan de Vlaamse Executieve voorgesteld, waarin andere indelingscriteria voor de vestiging en voor het al of niet vergunningsplichtig zijn voor de diverse categorieën van landbouwrichtingen worden bepaald. Dit besluit werd door de Vlaamse Executieve aanvaard. Voor de varkenshouderij werd bijvoorbeeld de norm 200 bepaald voor een hinderlijke inrichting eerste klas, zonder nadere plaatsbepaling. Deze norm werd eerder besproken met de sector. Het is de enige manier om achteraf een behoorlijk overzicht te krijgen.

Er werden ook vragen gesteld omtrent het milieuvergunningsdecreet. De Eerste Voorzitter van de Raad van State heeft mij persoonlijk verzekerd dat tegen het einde van deze maand de adviezen van de Raad van State in verband met de uitvoeringsbesluiten in mijn bezit zullen zijn. Ik beschouw de Eerste Voorzitter van de Raad van State als een man van eer en kan mij dus niet indenken dat hij zomaar een toezegging doet die niet door de feiten zal worden bevestigd. Nadat ik de adviezen van de Raad van State met betrekking tot deze besluiten heb ontvangen, kan dit milieuvergunningsdecreet, indien nodig mits aangepaste besluiten, operationeel worden gemaakt. Dit is voor deze sector enorm belangrijk.

Wat de vragen van mevrouw Tyberghien-Vandenbussche betreft in verband met bepaalde risicogroepen, kan ik mededelen dat de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening zich bij het verspreiden van de bewuste informatie heeft gesteund op adviezen van geneesheren. Op dit element kan de heer Weckx nader ingaan. De adviezen van de geneesheren waren van aard om de Directeur-generaal aan te sporen tot het geven van onderrichtingen met betrekking tot de risicogroepen. Er is inderdaad een verschil in melding via de media en via de omzendbrief, maar volgens mij heeft alleen de omzendbrief betekenis, vermits daarvoor de Directeur-generaal rechtstreeks verantwoordelijk is en ik ter zake de politieke verantwoordelijkheid wens te dragen,

Wat het gebruik van privaat putwater betreft, meen ik te kunnen stellen dat vele putwaters niet voldoen — dat is vandaag nog gebleken uit een onderzoek, uitgevoerd in Gent — en dat sommige zelfs tot 240 milligram nitraten per liter bevatten. Dat is een astronomisch getal. In het MINA-plan-2000, gepubliceerd begin 1989, hebben wij op dat probleem gewezen en ook in het plan 1990-1995 wordt zeer duidelijk uiteengezet wat wij daaromtrent wensen te doen, zeker wanneer het gaat over meerdere bronnen van verontreiniging van onze oppervlaktewateren.

Naast andere geciteerde maatregelen beoog ik de versnelde realisatie van de rioolwaterzuiveringsinfrastructuur en wens ik ook het investeringsprogramma op te starten, waarin prioritair uit te voeren gemeentelijke rioleerwerken werden opgenomen.

Ten slotte kan ik collega Tyberghien-Vandenbussche nog meedelen dat de door de VMW geplande denitrificatie-eenheid zal worden gebouwd op het spaarbekken De Blanckaert. Voorzien wordt dat deze operationeel zal zijn tegen einde 1993. De middelen die daarmee zijn gemoeid, worden geraamd op 60 à 70 miljoen frank.

De heer Cuyvers heeft ook een vraag gesteld in verband met de atrazine, die een probleem vormt voor de Ant-

werpse Waterwerken. Naar aanleiding van een mondelinge vraag, gesteld door de heer Van Grembergen, heb ik reeds geantwoord dat hiermee een investering van maar liefst anderhalf miljard is gemoeid, gespreid over de volgende zes jaar en te dragen door de Antwerpse Waterwerken. Dit bedrag is voor de volgende zes jaar door de Antwerpse Waterwerken te dragen. Zij moeten hun rekening maken maar hoe men het ook draait of keert, het zal steeds een effect hebben op de waterprijs. Ik zal u de gegevens bezorgen met betrekking tot de lijst van afwijkingen die aan de watermaatschappijen werd bezorgd.

Ik zal nu niet ingaan op de vragen die rechtstreeks verband houden met het mestdecreet, vermits hieromtrent in dit halfroond nog een gesprek moet worden gevoerd. Ik ben degenen dankbaar die de hoogdringendheid ervan onderstrepen en menen dat er nog belangrijke aanvullingen moeten gebeuren, in zoverre deze er al niet zijn in vermeld. Vele suggesties die ik hier hoorde zijn wel in het decreet opgenomen. Ik neem het de leden echter niet kwalijk vermits zij niet in het bezit waren van de bestaande teksten. Deze teksten kunnen u uiteraard worden overgemaakt indien u dit wenst. Ik zal in ieder geval uw positieve suggesties in overweging nemen.

De Voorzitter : Minister Weckx heeft het woord om te antwoorden op de vragen van mevrouw Tyberghien-Vandenbussche.

Minister H. Weckx (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik zal bondig zijn vermits ik het enkel zal hebben over de volksgezondheid. Toch wens ik tevens zeer duidelijk te zijn.

Het is inderdaad juist dat de Wereldgezondheidsorganisatie een marge van 50 à 100 milligram nitraten per liter water hanteert. De Europese Gemeenschap daarentegen hanteert tot op heden een richtlijn van 50 milligram per liter. In het noordelijk gebied van West-Vlaanderen, rond het waterwinningsgebied van De Blanckaert, werden in het verleden — zo-

Weckx

als Minister Kelchtermans het reeds zei — aan de watermaatschappijen afwijkingen toegestaan tot 70 milligram per liter. Deze bovengrens wordt niet altijd bereikt en is afhankelijk van de weersomstandigheden ; de trendmatige stijging van het nitraatgehalte in dit gebied noopt echter tot voorzichtigheid.

Ik kan hier in alle duidelijkheid bevestigen dat dit geen enkel gevaar inhoudt voor de volksgezondheid. Gezonde adolescenten en volwassenen zullen bij het drinken van zulk water geen enkele last ondervinden.

Bij zuigelingen kan de inname van zeer belangrijke hoeveelheden drinkwater met nitraten wel aanleiding geven tot ziekteverschijnselen, die bekend staan onder de naam blauwziekte.

Door inname van grote hoeveelheden nitraten wordt het bloed in de onmogelijkheid gesteld om verder zuurstof op te nemen. Aldus ontstaat de blauwziekte. Blauwziekte kan ook congenitaal verworven worden. Het gaat hier over één op tienduizend gevallen.

Indien ik echter tijdens de zestien maanden dat ik dit Departement beheer iets heb geleerd, dan is het wel dat de geneeskunde geen exacte wetenschap is. Ik zou zelfs durven zeggen verre van.

Wat het geval van de baby met blauwziekte te Torhout betreft, kan ik meedelen dat, na een grondig onderzoek door de Inspectie van Volksgezondheid van de Vlaamse Gemeenschap, het duidelijk om een uniek geval gaat van een baby die reeds meer dan zes maanden ziek is en waarbij de oorzaak van de aandoening niet ligt bij het gebruik van drinkwater, maar waarschijnlijk — heel zeker is het niet, vermits het verband altijd moeilijk vast te stellen is — te wijten is aan de inname van putwater.

De Inspectie van Volksgezondheid heeft bij alle ziekenhuizen van de Provincie West-Vlaanderen navraag

gedaan. Er werd een enquête gehouden bij de kinderartsen en de huisartsen in de hele Provincie West-Vlaanderen, enquête waarop meer dan 85 ten honderd van de artsen heeft geantwoord. Ook volgend probleem wil ik even aanhalen. Het is inderdaad niet altijd eenvoudig om van alle huisartsen en pediaters antwoord te ontvangen, ook niet in geval van dergelijke ernstige feiten. Niemand heeft echter een ander geval van blauwziekte aangegeven, geen enkel ziekenhuis, geen enkele van de ondervraagde kinderartsen en huisartsen.

Wat uw vraag betreft naar de aard van de klachten eigen aan deze ziekte vermeldt de medische literatuur : hevige hoofdpijnen, bloeddrukverlaging en syncopale neigingen, om er enkele te noemen. Het zijn de klassieke symptomen die voorkomen bij elk belangrijk tekort aan zuurstof.

Ik herhaal dat bij intoxicatie door nitraten deze klachten enkel kunnen voorkomen wanneer zeer grote hoeveelheden nitraten worden opgenomen. Gevoelige groepen als bejaarden, zwangere vrouwen en jonge kinderen hebben een iets grotere kans deze symptomen onder lichtere vorm te vertonen. Volledigheidshalve wil ik vermelden dat de letale dosis 4 gram per liter water bedraagt.

Op de vraag of er nog andere gevolgen zijn, moet ik melden dat een langdurige blootstelling aan nitraten een carcinogene werking heeft. In feite is deze werking van de nitraten te vergelijken met de inname van overdreven dosissen hormonen.

Ten slotte wil ik er nogmaals op wijzen dat een bedreiging voor de gezondheid alleen bestaat bij de inname van overdreven dosissen of na langdurige inname.

Aan de risicogezinnen in het betrokken gebied werd door de sociaal verpleegkundige van Kind en Gezin alle mondelinge informatie verschaft op het advies van de medisch adviseur-pediater. Daarnaast werden deze gezinnen ook nog schriftelijk geïnformeerd door de Vlaamse Watermaatschappij.

Tot daar, mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, wat ik wilde zeggen in verband met de gevolgen voor de volksgezondheid in verband met de aanwezigheid van nitraten in het drinkwater.

De Voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer J. Laverge : Mijnheer de Voorzitter, niettegenstaande ik zeer aandachtig naar het probleem in verband met volksgezondheid heb geluisterd, zijn mij twee zaken nog niet duidelijk.

De Minister heeft geen antwoord gegeven voor de mensen die geen leidingwater hebben en aangewezen zijn op putwater. Welke initiatieven zullen worden genomen om die mensen drinkbaar water te bezorgen ?

Het tweede punt waarop de Minister niet is ingegaan betreft de problematiek van de groenten, de vruchten van de bodem, die ook voor de bevolking een risico inhouden.

Mijnheer de Minister, ik meen dat u één element niet voldoende heeft benadrukt, met name toen u sprak over de momentopname van nitraten. Het slopend gevaar van een dagelijkse kleine dosis nitraten houdt eveneens op termijn een risico in dat u vandaag nog niet kunt vaststellen. Het nitraatgehalte in het water is ons niet van vandaag bekend. Verleden jaar in november werd reeds in een rapport op het grote risico ervan gewezen. Thans zijn wij zes maanden later en nu praat men er over. Het probleem dateert dus van vroeger maar er werd veel te laat op gereageerd.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de Voorzitter, bij de politieke verantwoordelijkheid voor een probleem stelt men vast, zoals voor ieder probleem, dat wanneer het door iedereen is ontdekt iedereen wil ook aantonen dat men het reeds jarenlang had kunnen voorzien. Op die manier wordt andermaal de profeet van het verleden gespeeld. Dit soort tactische benaderingen kennen wij met andere problemen eveneens.

T. Kelchtermans

Wij moeten dit als een collectieve verantwoordelijkheid naar voren brengen. Vanuit uw fractie, mijnheer Laverge, heb ik in het verleden ook nooit interpellaties gehoord zoals deze, die u vandaag heeft gehouden.

Wanneer u vraagt welke initiatieven ik inzake de watervoorziening in de gemeenten zal nemen, wijs ik erop dat zulks tot de verantwoordelijkheid van de gemeenten behoort. De gemeente bepaalt welke investeringsprogramma's zij in de gemeente voorstellen. Rekening houdend met de subsidieregels en in overleg met de parastatale of met de distributie-maatschappij of de regie binnen de welke zij thuis horen, worden ter zake de afspraken gemaakt. Deze programma's heb ik dus niet in de hand. Ik kan er wel op aansturen dat zulks zeer snel gebeurt en ook middelen ter beschikking stellen, maar de eerste verantwoordelijkheid ligt bij de gemeenten.

De Voorzitter : De heer Pillaert heeft het woord.

De heer J.P. Pillaert : Mijnheer de Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het verheugt mij te vernemen dat dit decreet binnen de maand in de Vlaamse Raad zal worden behandeld. Ik hoop dat het niet te lang bij de Raad van State zal blijven hangen.

Sta mij toe nog twee kleine zaken naar voren te brengen.

Ten eerste, u zal niet ontkennen dat er een zekere paniek is ontstaan, ook bij de volwassen bevolking, toen zij die brief hebben gekregen dat het drinkwater niet voor baby's geschikt was. U heeft gezegd dat gedurende een bepaalde tijd, bij gebrek aan reserves, het water van De Blanckaert kwam. Misschien zou het goed zijn, indien dat mogelijk is, gedurende een nog langere tijd het water van elders te betrekken, zodanig dat het aantal nitraten in het drinkwater lager zou liggen.

Ten tweede, u heeft er terecht op gewezen dat de riolering in die streek slechts voor 15 ten honderd is aangelegd. Rioleringen aanleggen is voor

een gemeente een zeer zware dobber. Zou het mogelijk zijn, precies in die streken waar de waterwinning gebeurt, een grotere en vluggere toelage voor die gemeenten te bedenken ? Het gaat niet om mijn gemeente, maar de omliggende gemeenten.

Kan het leidingwater in het getroffen gebied in die gemeenten voorrang worden verleend ? Aangezien het tot de verantwoordelijkheid van de gemeenten behoort wijs ik erop dat in mijn gemeente fase 2 met eigen middelen werd uitgevoerd, met name de aanleg van het leidingwaternet.

Wij zijn een getroffen gebied. Is het niet mogelijk om nog eens aan die gemeenten die de inspanningen doen te denken en verder te subsidiëren om aan uitbreiding te doen en net zoals voor de riolering hen voorrang te geven.

De Voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer J. Laverge : De Minister wijst uiteraard op de verantwoordelijkheid van de gemeenten om initiatieven te nemen op het vlak van de investeringen. Mijn vraag was op dat vlak nog fundamenteeler. Vandaag hebt u een aantal bewoners die geen leidingwater hebben. Welke mogelijkheden bestaan er voor die mensen om aan drinkwater te geraken ? Er is een probleem van bevoorrading. Men kan natuurlijk alle mogelijke middelen en investeringen uitdenken om daaraan te verhelpen maar de ziekte is daarom nog niet genezen. De oorzaak van de ziekte wordt niet weggenomen. Ik heb in mijn betoog gevraagd, mijnheer de Minister, om meer aandacht te hebben voor de oorzaken en niet voor een therapie van de gevolgen.

De Minister zegt dat het een collectieve verantwoordelijkheid is. Dat is natuurlijk gemakkelijk gezegd.

Er zijn ook veel mensen die beleidsverantwoordelijkheid hebben of hebben gehad. Maar reeds in 1971 heeft de GOM in West-Vlaanderen die toch een onbesproken organisatie is op het haar gebied, een rapport gemaakt waarin stond dat er een acuut probleem was van overbesteding.

Het gevolg is dat er niets is gebeurd. Tussen 1973 en 1988 is het aantal varkens met meer dan 1 miljoen gestegen. Het probleem heeft zich nog meer geaccentueerd. Zelfs de Maatschappij voor de Watervoorziening van het Kustbekken heeft in 1981 — dus reeds negen jaar geleden — een studie gemaakt waarin stond dat méér dan 70 procent van de West-vlaamse gemeenten reeds overbested waren. Dat is een authentiek document dat door de Waterzuiveringsmaatschappij zelf werd opgesteld.

De Voorzitter : Minister Weckx heeft het woord.

Minister H. Weckx : Mijnheer de Voorzitter, ik wens nog even te reageren op de bemerking van de heer Laverge. Ik breng hulde van de Inspectie van Volksgezondheid die, vanaf het ogenblik dat zij op de hoogte was van het feit dat er een geval van blauwziekte was, in één maand tijd dergelijke enquêtes en onderzoeken heeft gedaan, onder meer in alle ziekenhuizen van West-Vlaanderen, met de respons die wij gekregen hebben. Ik betreur dat een aantal eerste en tweedelijnsverzorgingspecialisten niet hebben meegewerkt aan de grondige enquête die daarrond werd gevoerd. Indien men ons dat vroeger had gesignaleerd dan waren wij ook vroeger opgetreden.

Ik meen dat het de plicht is van elke beleidsverantwoordelijke, wanneer hij via de pers moet vernemen dat er ettelijke gevallen van blauwziekte zouden zijn — zoals bepaalde verenigingen hebben gezegd — onmiddellijk te reageren en een grondig onderzoek in te stellen. Wij hebben dat dus gedaan. Bovendien moeten wij als beleidsmensen, wanneer wij vaststellen dat er aan desinformatie zou kunnen worden gedaan, de verantwoordelijkheid nemen de exacte informatie te geven. Dat heb ik onder meer ook in mijn uiteenzetting van daarnet duidelijk willen maken.

De Voorzitter : Mevrouw Tyberghien-Vandenbussche heeft het woord.

Mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche : Mijnheer de Minister, ik

Tyberghien-Vandenbussche

dank u voor het zeer bevredigend antwoord op mijn vragen.

Nochtans doe ik de andere collega's opmerken dat Minister Kelchtermans gelijk heeft wanneer hij zegt dat de vervuiling niet alleen aan de landbouw is toe te schrijven, zeker niet in het gebied van De Blanckaert. De weiden langs de IJzer worden nagenoeg niet gebruikt door varkenskwekerijen. Het kan niet worden ontkend dat de kunstmest een van de oorzaken vormt voor de vervuiling.

Nochtans moet ook worden vermeld dat het water dat uit de IJzer wordt getrokken vooral vervuild wordt door de vele rioleringen die er in uitkomen. Het is derhalve een gedeelde verantwoordelijkheid. Op dit ogenblik wordt een hetze ten opzichte van de landbouw gevoerd. Hoewel ik niet ontken dat er problemen zijn, mag niet worden vergeten dat huishoudelijk afval van fosfaten en nitraten en afval van de industrie eveneens hun deel dragen.

Motie van aanbeveling

De Voorzitter : Dames en heren, tot besluit van de interpellatie van de heer Laverge werd een motie van aanbeveling ingediend, ondertekend door de heren Laverge en Cuyvers.

Het incident is gesloten.

INTERPELLATIE (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer J. Cuyvers tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, en de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de Derde Noordzeeconferentie in Den Haag en de bestrijding van de Noordzeevervuiling

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Cuyvers tot de heer Theo Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, en de heer Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Ver-

keer, over de Derde Noordzeeconferentie in Den Haag en de bestrijding van de Noordzeevervuiling.

Ik deel mee aan de leden dat er geen eten werd voorzien. Ik vraag dus aan de sprekers om rekening te houden met het personeel en hun uitzettingen kort en krachtig naar voren te brengen.

De heer Cuyvers heeft het woord.

De heer J. Cuyvers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, collega's, voor elke onpartijdige toeschouwer staat het als een paal boven water dat het leven in de Noordzee bedreigd is in zijn voortbestaan.

Oorzaken : de zeer grote vervuiling, afkomstig van allerlei bronnen, namelijk de vuilvracht via de rivieren, de belasting via de lucht, de nadelige effecten van de off-shore-activiteiten en de verontreiniging, afkomstig van schepen en vliegtuigen.

Zowel het salmonellaprobleem als de algenplaag en het decimeren van het bestand zeehonden in de Waddenzee als de potvis die gestorven is aan een overdosis kwik zijn even zovele alarmsignalen.

Mijnheer de Minister, u hebt beloofd dat er tegen het begin van het nieuwe toeristische seizoen geen salmonella meer zal zijn. Kunnen wij daarop rekenen ? Zullen de extra voorzieningen in verband met het waterzuiveringsstation van Woumen-II functioneren ? De opzet van de derde Noordzeeconferentie van Den Haag was, het bijsturen van die situatie. De koplopers, de Scandinavische landen, West-Duitsland en Nederland, werden geremd door Groot-Brittannië, Frankrijk en België : the dirty little child of Europe.

Namens België heeft de Staatssecretaris voor Leefmilieu herhaaldelijk gesteld dat ze zich in samenspraak met de Gewesten, slechts heeft verbonden tot datgene wat haalbaar is. Meer dan 80 ten honderd van de saneringsinspanningen moeten door Vlaanderen worden geleverd. De tijd van praten is inderdaad al lang voorbij.

Zeker nu tijdens de recente vergadering van Den Haag de normen voor

een aantal stoffen onder druk van het progressieve blok nog scherper zijn gesteld, staan de resultaten van België en dus ook van Vlaanderen daarmee in schril contrast. Onze achterstand is er alleen maar groter op geworden. Wij moeten dringend van koers veranderen. Ons schip voor de Noordzeepolitiek heeft de haven nauwelijks verlaten, laat staan dat het al op kruissnelheid zou varen naar een bekende bestemming.

De publieke opinie geeft duidelijke signalen aan de nationale en regionale overheid dat ze niet langer genoeg neemt met te leven in een economisch paradijs middenin een ecologische woestijn. De actie Red de Schelde is een publieke aansporing voor een meer ambitieuze bestrijding van de Noordzeevervuiling.

Via de interpellaties tracht AGALEV in de Kamer, in de Senaat en in de Vlaamse Raad de Regeringen tot ingrijpende maatregelen aan te porren. Die daden zijn dringend nodig om te vermijden dat we naar Bergen in Noorwegen weer met beschaamde kaken moeten gaan voor de regionale follow-up conferentie Action for a Common Future.

Op internationale fora voor het leefmilieu en ook voor de Vlaamse kiezer kunt u niet langer uitvluchten en excuses blijven gebruiken of verzachtende omstandigheden invoeren. Wanneer u stelt dat u de verbintenissen niet hebt kunnen waarmaken omwille van de reorganisatieperikelen rond de Vlaamse Administratie voor Leefmilieu en Infrastructuur zal iedereen spontaan denken aan het Franse gezegde : Qui s'excuse, s'accuse. Dit zal het grootst mogelijke contrast uitmaken met de slogan van de voorzitter van de Vlaamse Executieve : wat we zelf doen, doen we beter.

De publieke opinie verwacht van de Vlaamse Executieve een voluntaristische politiek voor de bestrijding van de Noordzeevervuiling. Volgens AGALEV moeten de volgende doelstellingen zo vlug mogelijk worden gehaald, liefst tegen eind dit jaar.

Eerste doelstelling : de implementatie van de Verklaring van Den Haag in decreten. De Verklaring van Den Haag, de derde ministerconferentie

Cuyvers

is een beleidsverklaring die de Staatssecretaris voor Leefmilieu heeft onderschreven zowel namens België als namens alle Gewesten, dus ook Vlaanderen. Vlaanderen moet bijgevolg die delen van de Verklaring die op ons betrekking hebben in decreten omzetten. De Verklaring van Den Haag moet binnen de kortste keren worden aanvaard door de Vlaamse Executieve en de Vlaamse Raad als minimummilieuprogramma.

Tweede doelstelling, het afsluiten van een internationaal Scheldebekkenverdrag naar analogie met het Rijnstatenverdrag en het Waddenzeeverdrag. Vlaanderen als grootste vervuiler van de Schelde moet het initiatief nemen om met Wallonië, Brussel, Frankrijk en Nederland ervoor te zorgen dat de Schelde niet langer de meest vervuilde rivier van West-Europa blijft. Tegen 1995 moet de Schelde, die nu een open dode riool is, de cloaca maxima, opnieuw een levende rivier worden waarin onder meer zalm zich opnieuw thuis voelt. Wat Groot-Brittannië heeft gepresteerd met de Theems — en de heer Caudron die Londen met een delegatie heeft bezocht, kan dit bevestigen — moeten wij ook, maar dan in internationaal verband, met de Schelde realiseren.

Waar een wil is, is een weg, zegt men toch altijd of is de wil nog steeds weg? Eerste Minister Martens beschikt via Greenpeace al lang over een ontwerpverdrag voor het Scheldebekken. Zo inventief hoeft u niet meer te zijn. U moet alleen het internationaal verdrag in de steigers zetten.

Derde doelstelling. Door de volledige uitvoering van het Marpolverdrag tegen 1993 moeten onze havens de vereiste en lang beloofde opvangsfaciliteiten tegen verantwoorde prijzen aan alle schepen aanbieden.

Dan zijn we maar twintig — ja ik zeg wel twintig jaar — te laat met de uitvoering van onze beloften.

Vierde doelstelling: het respecteren van de OSCOM-richtlijnen betreffende het storten van probleembaggerspecie. De heer Hancké vroeg

zich af of het niet mogelijk is nieuwe vergunningen te krijgen voor het storten van baggerspecie vanuit Nederland.

België stort jaarlijks enorme hoeveelheden verontreinigd baggerslib afkomstig van de havens, de Westerschelde en de Zeeschelde in de Noordzee. Daarbij stort België zich niet aan de OSCOM-richtlijnen betreffende het storten van baggerspecie. Deze richtlijnen werden nochtans bevestigd door de Verklaring van Londen.

Gelet op de enorme hoeveelheden baggerspecie vormen noch berging op hét land, noch experimentele behandelingsmethodes, zoals hydrocyclonage een alternatief voor het storten in zee. Volgens Somers en Maes, twee belangrijke professoren, deskundigen van de Noordzee, is het veel belangrijker en op lange termijn kostenbesparender om de verontreiniging van baggerspecie te voorkomen door de kwaliteit van de oppervlaktewateren te verbeteren.

Vijfde doelstelling: de beloofde reductie van nutriënten met 50 ten honderd tegen 1995. Hoewel dit voor de Noordzee en voor onze rivieren zeker nog niet het einde van de eutrofiëeringsproblematiek zal betekenen, zal dit voor Vlaanderen reeds een zeer harde dobber blijken te zijn. Slechts door de vervuiling aan de bron **aan** te pakken zullen we daarin slagen. De reductie van de fosfaten zal een hele heksentoer worden. De reductie van nitraten botst op het verzet van de Belgische Boerenbond. Dertetrapswaterzuiveringsinstallaties die nu totaal ontbreken, zullen niet de alleenzalmakende oplossing blijken. Ze kunnen slechts de nutriëntenvracht van de grote agglomeraties reduceren.

Bij de ondertekening van de Derde Noordzeeverklaring van Den Haag hebben wij ons overigens geëngageerd om voor alle grote agglomeraties dertetrapswaterzuiveringsinstallaties te bouwen.

Zesde doelstelling. Volgens AGALEV is de enig haalbare en zinvolle manier om de afgesproken reducties te halen, de schone technologie en

de no waste production zo snel mogelijk in te voeren. Men **moet** niet gokken op de uitbreiding en de exportkansen van een opkuisindustrie. Dit komt volgens de Groenen neer op het rooien van negen tienden van ons bomenbestand om het bos van de ondergang te redden. Zo houdt men tegen ontzagwekkende prijzen in het beste geval één bomenrij over.

Blijven opteren voor de BATNEEC-technology, de best available technology with no excessive economical costs zal er voor zorgen dat Vlaanderen als onderdeel van België zal blijven worden beschouwd als dirty little child en niet de motor zal zijn van de noodzakelijke omschakeling van onze economie tot een duurzame economie.

Nu worden van elke Minister in het kader van zijn specifieke bevoegdheden geïntegreerde beleidsdaden op korte en middellange termijn verwacht.

Minister Kelchtermans zegde dat Vlaanderen tegen het najaar een geïntegreerd milieubeleidsplan kan verwachten. Dit verheugt ons natuurlijk,

Uit de antwoorden op de volgende vragen kan men afleiden in welke mate het de Ministers ernst is met de bescherming van de Noordzee.

Zijn er al initiatieven genomen om de engagementen van de Derde Noordzeeverklaring, voor zover die op Vlaanderen betrekking hebben, in decreten om te zetten?

Welke initiatieven werden er genomen om te komen tot een internationaal samenwerkingsverdrag voor de reductie van de vuilvracht van de Schelde, de meest vervuilde rivier van Europa?

Welke maatregelen heeft Minister Sauwens, genomen om ervoor te zorgen dat de Vlaamse havenautoriteiten eindelijk de lang beloofde opvangcapaciteiten voor de afval afkomstig van de schepen aanbieden? Tegen wanneer moet dit ten laatste gebeuren?

Welke maatregelen werden er al genomen om de belasting van de

Cuyvers

Noordzee via het storten van probleembaggerspecie te vermijden en tegen welke uiterste datum ?

Tegen welke datum zal Vlaanderen beschikken over de nodige derde-trapswaterzuiveringsinstallaties om de beloofde reducties van nutriënten met 50 ten honderd te realiseren ?

Welke initiatieven werden er al genomen om de beloofde reductie met 70 ten honderd van kwik, lood, cadmium en dioxines te halen tegen 1995 ?

Welk pakket van maatregelen is er uitgewerkt om de reductie met 50 ten honderd van de 36 stoffen opgesomd in annex 1 A, te verwezenlijken ?

Gaat Vlaanderen zijn deel in de reductie van de belasting van de Noordzee via de luchtmissies kunnen realiseren tegen 1995 ? Welke maatregelen worden hiervoor getroffen ? In het nieuwe plan voor 1990-1995 wordt de reductie van de luchtmissies nogal verwaarloosd.

Tegen welke datum kunnen de PCB's zo worden verwerkt dat ze ook in hun reststoffen geen zware milieuproblemen opleveren ?

Welk pakket van concrete maatregelen gaat tegen 1995 de afgesproken reductie van dioxine uit de papierindustrie of hexachloorethaan uit de aluminiumproductie waarborgen ? In Vlaanderen zal dat problemen meebrengen, vermits de aluminiumproductie vooral in Vlaanderen geconcentreerd is.

Beschikt u, eventueel in samenwerking met collega's van de Vlaamse en nationale Regering, over de nodige slagkracht om de schone productie en de no waste technology tegen 2000 te realiseren. Dit is immers de enige methode om de Noordzee werkelijk te beschermen.

De Voorzitter : De heer Timmermans heeft het woord.

De heer J. Timmermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, ik zou kunnen aansluiten bij de concrete

Senator J. Dufaux (SP) toonde zich tevreden met de wijziging van de Huisvestingscode die het stelsel van goedkope mijnwerkersleningen bestendigt en uitbreidt, maar betreurde dat het geld ervoor uit de Limburgse reconversie-enveloppe wordt gehaald

vragen van collega Cuyvers, maar ik denk dat het niet realistisch is de Minister vandaag te vragen welke ontwerpen van decreet hij op al deze zeer concrete vragen en uitgangspunten reeds voorhanden heeft.

Ik wil de Minister echter wel vragen, zoals in de nationale Commissie voor het Leefmilieu en de Volksgezondheid aan mevrouw Smet werd gevraagd, om over de samenwerkingsakkoorden die binnen de Interministeriële Commissie voor Leefmilieu zijn gesloten naar aanleiding van de Tweede Noordzeeconferentie en de standpuntbepaling naar aanleiding van de Derde Noordzeeconferentie die zopas in Den Haag heeft plaatsgehad, een parlementair debat te organiseren.

Daarbij zou een evaluatie kunnen worden gemaakt van de Tweede Noordzeeconferentie en zou kunnen worden nagegaan welke impact het Vlaamse Gewest daarin heeft. Ten slotte zou kunnen worden onderzocht hoe de doelstellingen die door de Derde Noordzeeconferentie nog werden aangescherpt, zouden kunnen worden gerealiseerd. Het globale

Leefmilieubeleidsplan van Minister Kelchtermans geeft daartoe in vele opzichten een aanzet maar er blijft onzekerheid over de realisering ervan. De Minister zou ook sterker staan wanneer wij in dit parlementaire halfroond door middel van een openbaar debat, de accenten naar leefmilieu toe, in het globale beleid zouden kunnen verstevigen. Het gaat immers niet alleen over het leefmilieu op zich, maar ook over de totale productiepolitiek waar de basisvoorwaarden om tot schone produktiewijzen te komen primordiaal zijn.

Mijnheer de Minister, wanneer u met mevrouw Smet, met de nationale Regering een overeenkomst onderschrijft is het alsof u een internationaal akkoord afsluit, dat voor u wel een politieke waarde heeft. In wezen zou dat akkoord ook moeten worden goedgekeurd door de Vlaamse Executieve en nadien door de Vlaamse Raad moeten worden bekrachtigd. Ik dring er sterk op aan dat dit ook zou gebeuren.

Mijn collega, de heer Bartholomeussen, had ook een vraag tot actuele interpellatie ingediend met drie

Timmermans

concrete vragen. Mijnheer de Minister, ik zal deze vragen citeren. Ik weet niet of u daar vanavond kunt op antwoorden. Indien niet, kan dit ook later gebeuren. Hij had een vraag in verband met de betrokkenheid van Nederlandse en Belgische baggeraars bij het illegaal dumpen van industrieel afval in de Noordzee. Er zou daarover een zeer recent OVAM-rapport bestaan, dat in een Hollands dagblad zou zijn gepubliceerd. Een SP-delegatie heeft dat vernomen uit gesprekken met de PVDA uit Nederland. Het OVAM-rapport zou de beschuldiging aan het adres van de Nederlandse en Belgische baggeraars over het illegaal dumpen van industriële afvalstoffen bevestigen.

Vandaar de volgende concrete vragen. Ten eerste, werd door OVAM inderdaad vastgesteld dat er door baggerfirma's grote hoeveelheden — men spreekt van 60.000 ton — ferrometalen, aluminiumslakken en vele tonnen — men spreekt van 30.000 ton — cyanidebevattend afvalslib in de Noordzee werden gedumpt ?

Ten tweede, zo ja, welke bedrijven waren hierbij betrokken en op welke wijze heeft of zal de Vlaamse overheid tegen deze praktijken optreden ?

Ten derde, kan onder meer door het opdrijven van controles in de haven niet worden voorkomen dat baggerfirma's als heenvracht naar grindontginning in zee, industrieel afval meenemen om in de Noordzee te dumpen ?

U kan daar misschien niet vanavond op antwoorden, mijnheer de Minister, maar ik vraag u toch deze zaken te onderzoeken.

In de vragen van de heer Cuyvers kwamen een aantal problemen aan bod. Ik denk eveneens dat wij tot een derdetrapzuivering moeten komen voor de oplossing van het globale probleem van de waterzuivering. In uw Milieubeleidsplan werd in dat verband nog niets geconcretiseerd, maar de derde trapzuivering wordt er wel in geciteerd als noodzakelijk.

Wij dringen erop aan in het globaal Milieubeleidsplan een balans op te stellen op het vlak van economische zaken en energie, zodat men er zich van bewust wordt dat bij de productie minimale hoeveelheid grondstoffen moeten worden gebruikt. Men moet voorkomen dat er toxische afvalstoffen worden geproduceerd tijdens het productieproces. Men moet tevens kunnen verzekeren dat het eindproduct na gebruik geen afvalprobleem zal doen rijzen.

Dit moet grosso modo het uitgangspunt van het globaal milieubeleid zijn. De SP zal in dit halfroond blijven ijveren om een zuivere Noordzee te bewerkstelligen.

De Voorzitter : De heer Daems heeft het woord.

De heer R. Daems (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik zal zeer kort zijn. Ik begrijp niet waarom de heer Timmermans zo voorzichtig is met u, mijnheer de Minister. Als ik het goed begrijp hoeft u vandaag helemaal niet te antwoorden op de vragen.

België heeft op internationaal vlak de naam het vuile kind van Europa te zijn. Mevrouw Smet vertegenwoordigde iedereen die met milieu te maken heeft op de Noordzeeconferentie. In het weekblad Knack uitte zij nogal sterke verklaringen. Zij heeft in het interview niet gezegd op welke wijze België op de beschuldigingen zou reageren. Zij stelde geen acties en de budgettaire weerslag ervan, voor. Zij ontkende de beschuldigingen niet. Zij haalde twee redenen aan waarom men België het vuile kind van Europa noemt. Ten eerste, men begrijpt onze staatsvorming niet. Ten tweede, op het vlak van de waterzuivering is er in België nog niets gebeurd. Zij voegt eraan toe en ik citeer letterlijk : „Deze materie is ge-regionaliseerd sinds 1980”.

Mijnheer de Minister, als ik mij niet vergis is mevrouw Smet lid van uw partij en hebben de Excellenties Lenssens, Dupré en uzelf vanaf 1981 — meen ik — de verantwoordelijkheid gedragen voor dit Departement. Behoudens verkeerde interpretatie

van mijnentwege zegt mevrouw Smet tegen u in het openbaar dat u en uw voorgangers niet zijn opgetreden. De verklaringen van mevrouw Smet komen erop neer dat wij het vuile kind van Europa zijn, maar dat het de fout is van haar collega's Kelchtermans, Dupré en Lenssens. Mijnheer de Minister, welke reactie heeft u op dergelijke aantijgingen ? Hoe zal u daarop reageren in dit halfroond ? Op de publikaties in het weekblad Knack heb ik van mevrouw Smet noch van u enige reactie gehoord. Volgens mij gaat het nochtans om erg zware aantijgingen.

Mevrouw Smet ging zelfs verder. Zij heeft ook nog gezegd dat de nationale Regering volgens haar een **evocatierecht** zou moeten hebben ten opzichte van de regio's. Dus is zij de mening toegedaan dat zij de mogelijkheid zou moeten hebben om de heer Kelchtermans, wanneer hij zijn job niet naar behoren vervult, tot de orde te roepen.

Dit element hebben wij tijdens de discussies over de staatsvorming ook aangehaald. Wij hebben in die zin trouwens amendementen ingediend, maar men heeft ons altijd geantwoord dat een evocatierecht van de nationale Regering tegenover de regionale Regeringen niet nodig was. Ik stel vast dat mevrouw Smet nu hetzelfde zegt als wij. Mijn tweede vraag is dan ook zeer duidelijk. Wat is uw standpunt in deze zaak ? Vindt u ook dat de nationale Regering een evocatierecht moet hebben ? In elk geval past het niet dit probleem niet te regelen. Er rijzen immers problemen op het vlak van milieubeleid en milieu mag niet alleen te maken hebben met beleidsniveaus en structuren. Het gaat over milieu, niet over wie verantwoordelijk is. Blijkbaar bestaan er echter problemen van verantwoordelijkheid, controle en waarborgen inzake de uitvoering van de maatregelen. Wat is uw persoonlijk standpunt, het standpunt van uw partij, het standpunt van de Executieve ?

Ten slotte heb ik nog een kleine vraag. Misschien vergis ik mij en dan verontschuldigd is mij daar nu reeds voor. Er blijkt een tabel uit uw Mi-

Daems

lieubeleidsplan te ontbreken, namelijk de tabel water 24. Deze wordt op pagina 102 van uw Beleidsplan aangekondigd en bevat de elementen van de vervuiling van de Schelde. Mevrouw Smet zou niet over deze tabel beschikt hebben, toen zij naar de Conferentie ging. Wij vermoeden — u weet dat wij te kwader trouw zijn, want wij behoren nu eenmaal tot de oppositie — dat u deze tabel met opzet hebt achtergehouden. Mijn vraag is dan ook of deze tabel nu bestaat, of ze bestond toen mevrouw Smet naar de Noordzeeconferentie ging en zo ja, waarom u ze niet hebt meegegeven om **ze aan** bod te laten komen tijdens de besprekingen.

Tot zover mijn drie zeer concrete en eenvoudige vragen ter aanvulling van de hele reeks vragen van de heer Cuyvers. Ik zou graag ook een zeer duidelijk antwoord krijgen.

De Voorzitter : De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, in het kader van de bespreking van de Derde Noordzeeconferentie van 7 tot 9 maart in Den Haag is het passend en wenselijk eveneens de Studiedag van het Internationaal Centrum voor Waterstudies (ICWS) van 17 februari in Amsterdam te betrekken.

Tijdens deze studiedag pakten de Nederlanders uit met een indrukwekkend mathematisch model van het Schelde-estuarium dat begint in Rupelmonde en eindigt in Vlissingen. Zij toonden aan dat de Schelde tussen Rupelmonde en Doel biologisch dood is : het zuurstofgehalte gaat van uiterst laag tot nul. Belgische deskundigen van de Vlaamse Maatschappij voor Waterzuivering, VMZ en van het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie, IHE, schrijven dat groten-deels toe aan Brussel, dat het afvalwater ongezuiverd in de Zenne loost. Brussel doet er niets aan en Wallonië blinkt evenmin uit in zuiveringskoorts. Vlaanderen is dus gehandicapt in zijn voornemen het oppervlaktewater beter te beschermen. De sanering van onze rivieren vergt een

gedurfd bekkenbeleid, over de grenzen van de gewesten heen. Voor de Nederlanders is het duidelijk, dat men vraagtekens moet plaatsen bij enkele heilige huisjes van het federalisme.

Brussel is de grootste vervuiler van de Schelde. Toen hij staatssecretaris voor het Brusselse gewest was, van mei 1988 tot juli 1989, startte Jef Valkeniers met plannen voor de bouw van waterzuiveringsstations. De FDF'er Gosuin, die hem opvolgde, vertikt het wat dan ook te doen. Op de Brusselse begroting staat amper een miljard ingeschreven voor waterzuivering, terwijl investeringen nodig zijn van 25 tot 30 miljard. Tegen dat tempo zal Brussel pas in 2020 zijn afvalwater zuiveren. Geen enkel Brussels bedrijf heeft geïnvesteerd in zuiveringsinstallaties, dat zeggen de deskundigen van de VMZ.

Wallonië zuivert niet veel afvalwater omdat het kan profiteren van het enorme verdunningseffect van de bijrivieren die relatief zuiver water aanvoeren. Met lozingsnormen en heffingen zijn de Walen uiterst voorzichtig, uit vrees de concurrentiepositie van de bedrijven in het gedrang te brengen.

In Vlaanderen zijn er voor de Schelde nog grote knelpunten. In Gent is een zuiveringsstation gebouwd, maar de gemeenten in de Gentse agglomeratie zijn niet aangesloten en lozen zonder zuivering in de Schelde. Ook een derde van de Antwerpse agglomeratie, goed voor 200.000 inwoners-equivalenten, loost nog ongezuiverd afvalwater, dat zeggen eens te meer deskundigen van de VMZ.

Op de Amsterdamse studiedag waar schuwde Karel De Brabander van het IHE dat de op de Tweede Noordzeeconferentie overeengekomen halvering van de vervuiling tegen 1995 geen fundamentele oplossingen zal bieden. Een halvering van de metingen betekent niet dat de vuilvrachten eveneens met de helft zullen zijn afgenomen.

De Brabander staafde dat met **een** voorbeeld. Een metaalverwerkend bedrijf in Aat loost cadmium in de Dender tegen een tempo van 50 mi-

crogram per liter, terwijl de lozingsnorm 5 microgram is. In Geraardsbergen meet men nog 5 microgram : in Dendermonde 2 en in Doel 1 tot 1,2 microgram. Het cadmium zet zich dus neer op de bodem van de rivier. Als men de gemeten waarden in Doel met 50 **ten** honderd zal verminderen tot 0,6 microgram, zal met victorie kraaien, terwijl het **cadmium** probleem onverminderd blijft bestaan als men de lozingen in Aat niet met 95 **ten** honderd vermindert.

De wetenschappers zijn bang dat door de politieke beslissing de vervuilinggraad van de rivieren met 50 **ten** honderd te verminderen alle aandacht naar de metingen zal gaan en niet naar de lozingen, die tot nul zouden moeten worden herleid. Men spreekt hier van een tijdbom.

Het sterk vervuilde sediment op de bodem van onze rivieren gaat geleidelijk naar zee. Niemand weet echter hoe snel dit proces verloopt. De bodem van onze rivieren is omzeggens biologisch dood. Er is geen of nauwelijks zuurstof aanwezig. Dit heeft tot gevolg dat de zware metalen door het sediment worden vastgehouden. Als men de rivieren saneert, zal het zuurstofgehalte toenemen en zal het sediment de zware metalen geleidelijk vrijgeven. De metingen zullen dan een toename in plaats van een vermindering aangeven. Het buitenland zal België dan weer met de vinger wijzen, aldus De Brabander.

Directeur-generaal Gunewald van Sandoz Nederland, die de studie financierde, deed een verrassende uitspraak : „De industrie moet worden uitgedaagd door de regeringen, de pers en de publieke opinie. Zonder die druk zal de industrie niets doen tegen de vervuiling.”

Het beangstigend verhaal van het sterk vergiftigd sediment, dat als een tijdbom in de bodem van onze rivieren schuilt, stemt wel tot nadenken. Dit heeft dus voor gevolg dat hoe meer inspanningen het Vlaams Gewest zich getroost om zijn waterlopen te zuiveren, onder meer via baggerwerken, des te meer de Noordzee vervuult. Een waanzinnige toestand. Inderdaad door het baggeren van het

Caudron

slip in de Dender worden de giftige zware metalen (cadmium) naar boven gewoeld en met zuurstof verrijkt, waardoor ze gemakkelijker via de Schelde de Noordzee bereiken en de reeds zeer bedenkelijke kwaliteit van net zeewater nog wat meer verknoeien.

Mijnheer de Minister, het is niet de eerste keer dat ik met klem protesteer tegen de grensoverschrijdende vervuiling van Vlaamse waterlopen vanuit het Waalse Gewest. La Floridienne (metaal), Lutosa (aardappelen) en Despe (zeep), zijn slechts enkele voorbeelden van de vele vervuilende bedrijven die de Dender reeds van bij de aanloop biologisch dood maken en dat jarenlang ongestraft blijven doen.

Wanneer komt daar een eind aan? Eergisteren nog werd de Dender in Geraardsbergen omgetoverd in een hallucinant sneeuwlandschap, met metershoog schuim, afkomstig van het zeepfabriek Despe, op Waals grondgebied. In januari laatstleden bereikten dezelfde kleverige schuimvlokken een hoogte van zeven meter. Het zoveelste accident?

Mijn vraag is: welke zijn de resultaten van het milieu-overleg tussen het Waalse en het Vlaamse Gewest dat onlangs gehouden werd? In de plaats dat Wallonië een heffing van 3 frank per kubieke meter drinkwater aan Vlaanderen oplegt, zou Vlaanderen beter een milieubelasting opleggen van 3 frank per kubieke meter vervuild water dat Wallonië ongezuiverd naar Vlaanderen laat stromen.

De Voorzitter: Mevrouw Tyberghien-Vandenbussche heeft het woord.

Mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, wij hebben vertrouwen in de resultaten van de Noordzeetop in Den Haag. Ze zijn meer geworden dan de groene retoriek die wij de jongste jaren zo vaak hebben aanhoord. De werkelijkheidszin heeft terrein gewonnen op de demagogie.

Het haalbare in de doelstellingen geformuleerd, heeft verschillende reac-

ties opgeroepen, maar niemand kan loochenen dat het samenwerkingsakkoord in opvolging van de Verklaring van Londen, verplichte coördinatie zal eisen in de tot nog toe onlogische bevoegdheidsverkaveling in ons land. Wat tevens als oorzaak werd aangegeven in de wetenschappelijke rapporten voor het falen van het Belgisch waterkwaliteitsbeleid tot nog toe. Dus er is een sensibilisering gegroeid en er is gewettigde hoop.

Als woordvoerder in dit Parlement van de bevolking van de kuststreek, zult u mij ook geloven als ik u mededeel dat wij bijzonder attentvol en waakzaam alle inspanningen, alle beloften, alle compromissen nagaan, gestimuleerd door het scepticisme van Jan met de pet die argwanend wordt bij mooie woorden, en verwacht dat er resultaat en snel optreden wordt met alle middelen om onze Noordzee te redden.

De ondergang van de Noordzee is immers niet enkel een ecologisch gevaar, maar zou ook een economische catastrofe betekenen voor een streek, een land dat afhankelijk is en leeft met kusttoerisme en visserij.

Zelfs in de veronderstelling dat vanaf vandaag resoluut alle lozingen stoppen zal het wellicht nog jaren duren eer de zee weer vrij is van de hardnekkige en giftige pollutie. Niemand zal wellicht weten wanneer het punt van de onomkeerbaarheid van de Noordzeevervuiling is bereikt.

Maar iedereen is meeverantwoordelijk om dit te vermijden. Iedereen begint te beseffen dat aan de enorme zelfreinigende kracht van de zee ook grenzen zijn.

Het samenwerkingsakkoord en de Verklaring van Londen moet voor elke Minister, nationaal en regionaal, een blijvende onrust en verplichting oproepen om zijn eigen verantwoordelijkheid op te nemen en deze niet door te schuiven naar de anderen.

Blijft ook de noodzaak van het naleven van de internationale milieukoorden als grondslag van onze geloofwaardigheid tegenover de oeverstaten, die mee instaan voor de zeeverontreiniging, maar ook moeten

meewerken voor de sanering en voor wie wij even eisend optreden. Denk maar aan Duitsland dat via zijn rivieren een een rijkgesorteerde en vaak illegale smeerboel naar de Noordzee voert, Engeland dat rioolslib in onze zee dumpst, Denemarken laat de grootste twijfel bestaan over zijn reductie van de vuilvrachten, Noorwegen en Zweden, die beloven, en Frankrijk en Nederland die meer praten dan doen.

Er zijn nog de staten die behoren tot het hydrografisch bekken van de Noordzee, zoals Ierland, Zweden, de DDR, Tsechoslowakije en Zwitserland. Deze landen namen voor de eerste maal deel aan de conferentie en worden in het objectief mee opgeroepen tot verantwoordelijkheid.

Dit is het hoopgevende nieuws en wij geloven onze federale en gewestelijke overheid als zij langs hun woordvoerder, Staatssecretaris Miet Smet, verklaren dat zij de vaste wil hebben om de Tweede Noordzeeverklaring uit te voeren. Wij geloven hen als zij in het vooruitgangsrapport de eerste stappen daar toe zetten.

Wij betreuren hierbij het blijvende wantrouwen bij enkelen. Zien zij niet in, dat elkaar verwijten geen zin heeft, dat wij met dit wantrouwen en verwijten ons eigen imago aantasten tegenover de andere oeverstaten.

Overigens moeten we stellen dat, moesten deze aanklagers morgen Minister zijn, de Schelde daarom overmorgen zeker niet proper zal zijn. Dit is omvangrijk werk dat jaren zal vergen.

In elk geval, er is hoop, want er is reeds in ons land een totale stopzetting van de dumping van afvalstoffen in zee sedert vorig jaar. Vrijwel alle firma's zijn reeds op alternatieve of op recyclagetechnieken overgeschakeld.

De verbranding van afvalstoffen op zee is met de helft verminderd in 1989 tegenover 1988. De vergunning voor de verbranding van Frans en Nederlands afval is ten einde gelopen. Er is het toezichtprogramma van uit de lucht op de verontreiniging.

Tyberghien-Vandenbussche

Er is het internationaal verdrag MARPOL dat de verontreiniging van de zee door schepen reglementeert.

Het is een begin en wij werken aan het probleem. Er is ook de vaste wil en zeker ook vooruitgang. (*Onderbrekingen door leden van de AGA-LE V-fractie*)

Bij zeeverontreiniging speelt immers, zoals bij alle andere vormen van verloedering, een accumulatie van de effecten met deels directe en deels indirecte gevolgen.

Via de voedselketen komen toxische bestanddelen in de vis, en zo op ons bord terecht. De aantasting van het visbestand door verontreiniging van de zee neemt schrikwekkende vormen aan.

Ingrijpende maatregelen zijn dus hoogst urgent. Het toerisme heeft er alle baat bij mee de alarmklok te luiden, niet alleen uit ecologische overwegingen, maar ook uit economische. Het kusttoerisme vertegenwoordigt immers een economische markt met een jaaromzet van ruim 20 miljard Belgische frank. De visserijmarkt vertegenwoordigt ook meerdere miljarden.

De Noordzeeproblematiek zit mede in de stroomversnelling van sensibilisatie en stijgende onrust inzake de toestand van ons milieu met rechtstreekse gevolgen voor de economische uitbating in verband met toerisme en zeevisserij. De belangen zijn dus legio, de gezondheid en de inkomsten zullen er baat bij vinden.

Iedereen in de samenleving, burger, boer en ondernemer, heeft inzake milieu, boter op zijn hoofd en zal een bijdrage moeten leveren in de sanering van het leefmilieu en de Noordzee.

De Noordzeeconferentie in Den Haag betekende alvast een stap in de richting van dit nieuwe realisme. Dat moest hier ook eens gezegd worden van een kustbewoner die optimistisch aankijkt tegen de toekomst van de zee, maar we hebben geen zee van tijd meer. Laten we tenminste onze actieve Ministers steunen. Laten wij

geen tijd verliezen door elkaar voortdurend met de vinger te wijzen want het is nu springen of verdrinken !

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, vooreerst wil ik doen opmerken dat ik ook zal antwoorden namens Minister Sauwens die door collega Cuyvers werd onderzocht .

Eerst en vooral wens ik mijn verwondering uit te drukken over de benadering door collega Cuyvers van het beleid met betrekking tot de bescherming van de Noordzee, omdat hij nu reeds initiatieven verwacht inzake de verbintenissen, vervat in de verklaring van de Derde Noordzeeconferentie die plaats had op 7 en 8 maart. Misschien is hij wat verwend door de snelheid waarmee ik een aantal zaken tracht op te lossen, maar menen dat ik amper 14 dagen na de internationale Noordzeeconferentie reeds een ontwerp van decreet kan voorleggen, verband houdend met de besluiten van deze Conferentie, is werkelijk overdreven.

Er zijn een aantal verbintenissen — zij werden hier reeds aangehaald — die niet noodzakelijk een nieuwe decretale basis vereisen. In vele gevallen kunnen zij worden geregeld via besluiten van de Vlaamse Executieve of individuele vergunningen of beslissingen.

Ik kan met klem bevestigen dat de bestrijding van de verontreiniging en van de leefmilieuproblemen — deze is geïntegreerd in het Vlaams Milieubeleidsplan — door ons op een ernstige wijze wordt aangepakt. Daardoor zal met de tijd de bestaansredenen van sommige politieke partijen meer en meer in het gedrang komen.

Het Vlaamse milieubeleid, vooruitlopend op de Noordzeeconferentieverklaring, is gericht op een daadwerkelijke verbetering van de kwaliteit van onze oppervlaktewateren via verregaande reducties van geloosde vuilvrachten en dit ten overstaan van de situatie van 1985.

Op 21 oktober 1987 — dat is zelfs

vóór de Tweede Noordzeeconferentie die op 24 en 15 november 1987 te Londen doorging — heeft de Vlaamse Executieve zijn goede intenties getoond door basiskwaliteitsnormen vast te stellen waaraan alle oppervlaktewateren in het Vlaamse Gewest tegen 1 juli 1995 minimaal moeten voldoen. Op basis van een evaluatie die wij zelf hebben gemaakt en vaststellende dat wij niet op weg waren het beoogde doel te realiseren zijn wij tot het besluit gekomen dat wij onze inspanningen moeten opdrijven. Daarom hebben wij het MINA-plan 1990-1995 opgesteld. Daarin worden concrete actieplannen voorgesteld. Dit zal dit jaar worden aangevuld met een aantal andere beleidsbeslissingen en actieplannen die nog een breder draagvlak moeten geven voor het Vlaams milieubeleid.

Ik heb weinig zin om stil te staan bij analyses van het verleden. Inzake leefmilieu is er geen andere weg dan het resoluut vooruitkijken en het formuleren van een aantal doelstellingen naar de toekomst toe. De tijd van woorden en slogans is voorbij. De daden moeten nu volgen. Welnu, met dit Vlaams Milieubeleidsplan heb ik een poging gedaan om een actieprogramma voor te stellen. Naast de timing die daaraan verbonden is heb ik ook de concrete middelen en mogelijkheden vastgelegd die kunnen worden ingezet om dit actieprogramma te realiseren.

Volgende decreetontwerpen zijn voorbereid. Ten eerste, het beheer van de afvalstoffen, dat voor advies bij de Raad van State werd ingediend en, ten tweede, het decreet inzake de verontreiniging door meststoffen, waarover reeds werd gesproken. Ik betreurt dat de SP-fractie daaromtrent vanmiddag reeds een politiek standpunt heeft ingenomen, vooraleer het debat ten gronde over de inhoud van dit voorstel werd aangegaan.

Ik blijf beweren dat het ontwerp zeer evenwichtig is en er vooral op gericht is — men moet dit niet pejoratief verstaan — om de medewerking van de sector te verkrijgen. Daarom moet men zich nog niet slaafs opstellen, maar men moet tot de limiet gaan.

T. Kelchtermans

Ik meen dat wij inzake dit ontwerp tot de limiet zijn gegaan, ook naar de sector toe, maar ik ben er evenzeer van overtuigd dat wij in ons opzet kunnen slagen als wij ook de sector in beweging krijgen. De interne motivatie is nog altijd de beste prikkel om resultaten te boeken. Niet het repressief optreden, het extern motiveren, maar de overtuiging is de beste garantie voor een positief resultaat. Het verder debat daarover zal worden gehouden op een ogenblik dat het decreet hier wordt besproken.

Met betrekking tot de **gewestgrensoverschrijdende milieuverontreiniging** in het algemeen en de sanering in het Scheldebekken in het bijzonder, hebben wij sedert eind vorig jaar een Interministeriële Conferentie Leefmilieu opgericht. Deze is reeds operationeel en verricht degelijk werk. De Eerste Minister staat erop deze Interministeriële Conferentie voor te zitten teneinde deze **gewestgrensoverschrijdende milieuproblemen** te bespreken. Ik zal daarop straks terugkomen wanneer de vragen van de heer Daems aan bod komen.

In verband met de reductie van **nutriënten** voorziet de eindverklaring van de Noordzeeconferentie dat deze dient te worden bewerkstelligd door een combinatie van een aantal maatregelen. Deze eindverklaring, die ook voor België een unicum is, werd aanvaard.

Ten eerste, de aanpak van de agrarische verontreiniging is hierbij één element. Wij voorzien hiervoor trouwens een decretale regeling.

Ten tweede, de brongerichte aanpak van de industriële verontreiniging.

Ten derde, de versnelde realisatie van de prioritaire **waterzuiveringsinfrastructuur**, waarvoor het Vlaamse Gewest belangrijke inspanningen doet ten opzichte van de gemeenten. In dit verband werd daarnet reeds een vraag gesteld waarop ik nog niet heb geantwoord, omdat ik het debat niet nutteloos wilde rekken. Welnu, wij trekken een aantal rioleringen uit de totale gemeentelijke riolerings-

plannen om te vermijden dat de fouten uit het verleden worden herhaald.

Zo moeten wij bijvoorbeeld vermijden waterzuiveringsinstallaties te bouwen met collectoren zonder dat er voldoende aanvoer is van afvalwater. In het MINA-plan raamde men hiervoor een totale kostprijs van 25 miljard.

Op de vragen 6, 7, 9 en 10 van de heer Cuyvers kan ik het volgende antwoorden. Sedert 1985 werden door heel wat bedrijven belangrijke inspanningen geleverd om de emissies van gevaarlijke stoffen en in het bijzonder van kwik, lood, cadmium en dioxine te reduceren. De normen die daarvoor werden gesteld, behoren tot de hoogste van Europa. Verdere reducties van deze gevaarlijke stoffen worden prioritair bewerkstelligd via de voorwaarden opgelegd in de individuele vergunningen.

Dit kadert dus ook in de brongerichte aanpak en in de verfijnde toepassing van het beginsel „de vervuiler betaalt”. Het is immers onze ambitie om dit beginsel tegen 1991 meer verfijnd toe te passen dan tot nu toe mogelijk was. Ook worden stimuli gegeven voor de toepassing van de beste beschikbare technologieën.

Daarnaast wordt ook de uitvaardiging van strengere sectoriële normen overwogen. In sommige **huisvuilverbrandingsinstallaties** worden nog steeds chemische **rookgasreinigings-eenheden** ingebouwd. Zij moeten toelaten met verminderde emissie de periode te overbruggen tot deze ovens worden vervangen zoals voorzien in het Master-plan en in het MINA-plan 1990-1995.

Inzake de vraag met betrekking tot de reststoffen die ontstaan bij de verwerking van PCB's, rijst inderdaad een wetenschappelijk probleem. Wij moeten dit durven onderkennen. Door de deskundige ambtenaren van OVAM kan vooralsnog hierop geen concreet antwoord worden verstrekt. Wanneer de wetenschap nog onvoldoende ver staat, sluit dit niet uit dat deze evolutie wel positief kan worden ingeschat, zoals trouwens ook bij andere problemen werd aangetoond.

Wat uw elfde vraag betreft, zal de verfijnde en verder doorgetrokken toepassing van het beginsel „de vervuiler betaalt” economische **stimuli** geven om de best beschikbare en schone technologie toe te passen. Samen met de aangepaste vergunningen en een controlebeleid moet de verontreiniging aan de bron drastisch kunnen worden beperkt. Trouwens in het MINA-plan 1995 zullen inzake de milieu-inspectie en het **vergunningenbeleid** concrete voorstellen worden gedaan.

U hebt ook twijfels geuit in verband met het feit of wij de nodige slagkracht zullen hebben om de afspraken die binnen de Noordzeeconferentie werden geformuleerd, ook uit te voeren. Ik laat hieromtrent niet de minste twijfel bestaan. Wat de collega's van de andere politieke families ook mogen verklaren, niets laat mij veronderstellen dat deze Vlaamse Executieve niet met grote daadkracht de verschillende doelstellingen zal realiseren in de eerstvolgende jaren. Tot op heden heb ik, wat mijn bevoegdheden betreft, geen enkele aanduiding dat de middelen die ervoor nodig zijn in vraag worden gesteld.

Het antwoord dat ik, mede namens Minister Sauwens, op de derde vraag van de heer Cuyvers zal geven, betreft de te nemen maatregelen om ervoor te zorgen dat de Vlaamse havenautoriteiten eerlang de lang beloofde opvangcapaciteiten, voor de afval afkomstig van schepen, aanbieden.

Daarop antwoordt collega Sauwens het volgende. Het internationaal verdrag van 1973 ter voorkoming van de verontreiniging door schepen werd door België goedgekeurd bij de wet van 17 januari 1984. Door het Ministerie van Verkeerswezen werd reeds een wetsontwerp opgemaakt ter uitvoering van deze verbintenis. Dit ontwerp zal evenwel nog moeten worden aangepast ten gevolge van de regionalisering, die vanaf 1 januari 1989 in België wordt doorgevoerd. De zorg voor de kwaliteit van de Noordzee blijft weliswaar een nationale verantwoordelijkheid, maar de betrokkenheid van het Vlaamse Gewest is groot.

T. Kelchtermans

Het wetsontwerp omvat het principiële verbod voor schepen, die de Belgische vlag voeren, schadelijke stoffen te lozen in zee of in de Belgische zeevaten, behoudens in wettelijk geregelende gevallen. Een dergelijk verbod impliceert dat het schip zijn afval aan de wal moet kwijt geraken, met andere woorden door de bouw van ontvangstinstallaties in de havens. Aan de bouw van dergelijke installaties is niet enkel een ecologisch aspect verbonden, maar ook een economisch aspect. Er moet worden voorkomen dat de scheepvaart, geconfronteerd met een verbod tot lozing van zijn afval in zee, de havens vermijdt waar geen ontvangstinstallaties zijn.

Ik heb het Bestuur der Waterwegen opdracht gegeven — aldus collega Sauwens — een inventaris op te maken van de maatregelen, die in de verschillende havens reeds werden getroffen door de havenbesturen, met het oog op het opvangen van afvalstoffen door schepen.

Alhoewel deze materie tot het domein behoort van de Minister van Leefmilieu en van OVAM, ben ik toch van plan hen hierbij te helpen, door zo nodig druk uit te oefenen op het havenbestuur om concrete initiatieven te nemen. Ik heb dat niet geschreven, maar collega Sauwens heeft dat geschreven.

Wat zijn antwoord op uw vraag vier betreft, namelijk welke maatregelen hebt u genomen om de belasting van de Noordzee via het storten van probleembaggerspecie te vermijden en tegen welke uiterste datum, wordt het storten van onderhoudsbagger-specie, aldus collega Sauwens, geregeld door het Verdrag van Oslo dat in het algemeen betrekking heeft op het voorkomen van verontreiniging van de zee door het storten vanop schepen en vanuit luchtvaartuigen. Het verdrag werd ondertekend op 15 februari 1972 en goedgekeurd bij wet van 8 februari 1978.

In de Belgische territoriale vaten en in de Vlaamse kusthavens worden geregeld onderhoudsbaggerwerken uitgevoerd. De vrijgekomen bagger-

specie wordt opnieuw in zee gestort op welbepaalde stortplaatsen. De Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee, het Ministerie van Volksgezondheid en Leefmilieu, en het Bestuur der Waterwegen — het Vlaamse Gewest dus — leggen momenteel de laatste hand aan een gezamenlijke studie over de ecologische impact van baggerspecieoplossingen voor de Vlaamse kust. In april eerstkomend zal het rapport voltooid zijn en kan het wat mij betreft aan de Vlaamse Executieve worden voorgelegd.

In het kader van deze studie werden in het najaar van 1989, 93 bodemstalen genomen in de baggerzones van de kust en op het Belgisch continentaal plat. De resultaten worden nu nog verder onderzocht en geëvalueerd. De resultaten zijn geruststellend. Er werden wel grote PAK-gehaltenesignaleerd — PAK staat voor Poly-Aromatische Koolwaterstoffen — te Zeebrugge, nabij de oude zeesluis en afkomstig van de cokesfabriek van Zeebrugge en in de vissershaven, afkomstig van de onderhoudsschildersbeurten van schepen in de haven. De berging van deze specie dient met bijzondere omzichtigheid te gebeuren. Het Bestuur der Waterwegen is reeds belast met een studie ter zake. Ik meen dat ik daarmee op de vragen van de heer Cuyvers heb geantwoord.

Collega Caudron verwijst naar een samenkomst die in Nederland heeft plaatsgevonden en waar onder meer de heer De Brabander aanwezig was die enkele uitspraken zou hebben gedaan over de aanwezigheid van zware metalen in het baggerslib. Hij heeft ook vragen gesteld over de engagementen die Brussel heeft aangegaan met betrekking tot zijn verantwoordelijkheid in de waterzuivering.

Daarover, ik verwijs naar wat de heer Chabert mij daarnet heeft bevestigd, wenst men geen twijfel te laten bestaan. De verbintenissen tussen de Vlaamse Executieve en de heer Valkeniers — ik heb zijn verdiensten vanop deze tribune in het verleden reeds erkend — zullen door de huidige Brusselse Executieve worden onderschreven. Dat is voor mij een

nieuw feit. Ik zal dus aan de heer Désir, die ter zake bevoegd is, om de bevestiging vragen.

In verband met de Interministeriële Conferentie die iedere maand in Brussel plaatsvindt en waar ook het Hoofdstelijke Gebied Brussel en het Vlaamse Gewest aan deelnemen en die door de Eerste Minister wordt voorgezeten moet ik zeggen dat de afspraken die wij tot heden hebben gemaakt worden nagekomen. Deze gesprekken verlopen op een hoofse, constructieve manier. Ik ervaar daar geenszins het competitieve of het afdreigende element dat vaak in veel van deze onderhandelingen, wanneer ze nog louter op het nationale niveau moesten worden gevoerd, aanwezig was.

Wat de uitspraken betreft van de heer De Brabander van het IHE, kan ik het volgende antwoord verstrekken. Op de in Amsterdam georganiseerde studiedag werd het rapport van een studiebureau over de door de verscheidene oeverstaten van de Noordzee ingebrachte vuilvracht besproken. Volgens de heer De Brabander treedt er ingevolge de getijdenbeweging en de menging van zoet rivierwater en zout zeewater een verhoogde afzetting van zware metalen, op die zich in het sediment van het Scheldewater bevinden. Met andere woorden het hogere gehalte aan zware metalen gemeten in het bodemslib van de Schelde ter hoogte van Doel is dus geen representatieve maatstaf voor de in het gebied van de Antwerpse haven geloosde vrachten van zware metalen noch voor de gehalten aan zware metalen in het Scheldewater zelf.

De bepaling van de via de Schelde aangevoerde vuilvracht op basis van de toen gemeten concentraties van verontreinigende stoffen is dus wetenschappelijk niet juist en kan een hoge foutmarge vertonen, die kan oplopen van twee tot drie.

De ophoping van zware metalen en andere bezinkbare stoffen in de Schelde op de Belgisch-Nederlandse grens is een voor de handliggend feit. Inderdaad, naast de beïnvloeding van het zout zeewater is vooral de verblijftijd van het verontreinigde water

T. Kelchtermans

in deze zone groter ingevolge de getijdenbeweging.

In het MINA-plan 1990-1995 worden de vuilvrachten berekend op basis van het gemiddelde stroomdebiet en de gemeten gemiddelde concentraties aan verontreinigende stoffen. Voor de naar Nederland uitgevoerde vuilvracht wordt dan ook de toen gemeten concentratie gebruikt. Dat de aldus berekende vuilvrachten inderdaad zeer ruwe berekeningen blijven, is duidelijk. Dit wordt trouwens ook als zodanig in het MINA-plan verwoord. Ik verwijs naar het eerste deel, bladzijde 75.

Het heeft derhalve geen zin om aan deze vuilvracht een wetenschappelijke waarde te hechten. Ondanks mogelijke grote foutmarges, zijn deze vuilvrachten wel een aanwijzing over de orde van grootte en de trends van de verontreiniging, wat hen toch waardevol maakt voor het gebruik.

De heer Timmermans geeft mij de kans om later op zijn vragen te antwoorden, waarvan ik dan ook zal gebruik maken.

De heer R. Daems : Het ware beter geweest dat hij schriftelijke vragen had gesteld !

Minister T. Kelchtermans : Ik vind de vragen zeer belangrijk. In ieder geval, ik zal zeker OVAM ter zake om uitleg verzoeken.

Maar aangezien het hier over dumpen in de Noordzee gaat, is de nationale Staatssecretaris bevoegd. Wat OVAM betreft dat rechtstreeks onder mijn bevoegdheid valt, zou ik het op prijs stellen deze gegevens van u te mogen ontvangen. De samenwerkingsovereenkomsten zijn een akkoord tussen de nationale Regering en de Executieve, niet tussen een Minister van de nationale Regering en die van de Executieve. Over de ondertekening is er nog een technische discussie aan de gang, over de inhoud zelf niet meer. Er bestaat ook nog wel discussie omtrent de vraag hoe het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest in de technische commissies, opgericht ingevolge de samenwerkings-

overeenkomsten, moet worden vertegenwoordigd. Op voet van gelijkheid met het Vlaamse en het Waalse Gewest of enigszins anders.

Op de vragen van de heer Caudron heb ik al geantwoord en het antwoord voor mevrouw Tyberghien-Vandenbussche bewaar ik voor het einde omdat ik haar slot zo prachtig vond dat ik het zelf zou willen gezegd hebben.

Dan kom ik tot de conflictvragen. De heer Daems had het over België, het vuilste kind van Europa. Ik vraag me af wie dat heeft gelanceerd.

Mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche : België heeft 67 kilometer kust, andere landen hebben er duizenden. En wij zouden de grootste vervuilers zijn !

Minister T. Kelchtermans : Ik betwist die uitspraak. Wie zoiets beweert, is niet goed geïnformeerd. Ik geef wel toe dat we een stevige wasbeurt nodig hebben, maar het vuilste kind van Europa dat is nog wat anders. Ik stel wel vast dat er in een aantal landen een groot verschil bestaat tussen de papieren doelstellingen, de evaluaties, de rapporten en de naakte feiten.

Vlaanderen heeft natuurlijk in België de grootste verantwoordelijkheid ten opzichte van de Noordzee. Het Scheldebekken is ook vooral een Vlaamse aangelegenheid. Pragmatisch als wij zijn, spreken wij alleen over die zaken die werkelijk zijn gerealiseerd en onderschrijven wij alleen die doelstellingen waarvan wij zeker zijn dat wij ze kunnen verwezenlijken. Deze benadering verschilt misschien enigszins van die van andere oeverstaten, die dit allemaal niet zo scrupuleus afwegen.

U stelde een vraag over de verklaringen van Staatssecretaris Smet. Het ligt nogal voor de hand dat men in Europa niet zo goed zijn weg vindt in onze staatsstructuren. Om zoiets te verklaren moet men niet inventief zijn. Wij hebben immers zelf de grootste moeite om onze weg terug te vinden in de nieuwe staatsstructuren.

Het is echter onjuist de indruk te ge-

ven dat wij achterblijven met maatregelen inzake de waterzuivering, omdat die bevoegdheid sinds 1980 een bevoegdheid van de Gewesten is. Ik heb dat dan ook aan mevrouw Smet gezegd. Zij beweert dat het niet haar bedoeling was die schijn te wekken. Het is trouwens dank zij de regionalisering dat wij de volgende vijf jaren een belangrijke vooruitgang zullen boeken op het gebied van de waterzuivering. Hiervoor moeten dan wel de voorstellen van de Vlaamse Executieve worden gevolgd. Ik zie trouwens op het ogenblik geen enkel ander alternatief om onze doelstellingen te bereiken.

Men zou ook eens verder moeten terugkijken dan 1980. De wet op het oppervlaktewater dateert van 1971. Welnu, wat is er tussen 1971 en 1980 op dat vlak gebeurd ? Het Brusselse Gewest is pas sinds 1 januari 1989 voor deze materie bevoegd, maar wat heeft de nationale overheid er voor 1980 verwezenlijkt ? Op dit vlak is er niets gebeurd.

Het heeft geen zin altijd naar het verleden terug te keren en de fouten uit dat verleden weer naar boven te halen. Indien men toch niet aan de verleiding kan weerstaan, dan wil ik erop wijzen dat men in een nationale context vandaag niet die prioriteit zou kunnen geven aan het milieubeleid zoals dat nu in Vlaanderen het geval is.

Op het vlak van de afvalstoffen zijn wij onze eigen weg gegaan. In Wallonië is er niets gebeurd. Vlaanderen is actief geworden vanaf 1980. Het afvalstoffendecreet, de verbrandingsovens enzovoort zijn vooral in die periode tot stand gekomen. Wallonië ontdekt nu pas dat zij met een ernstig afvalprobleem zitten. Wij hebben daar verschillende jaren voorsprong. In de nationale context zag ik dat niet onmiddellijk gebeuren. In de waterzuivering hebben wij nu de kinderziekten erkend die een aantal structuren hadden en ik denk bijvoorbeeld aan de fusie van de maatschappijen voor waterzuivering, de gemeenten die de eerste verantwoordelijkheid kregen, de nationale verantwoordelijkheid bij de volksgezondheid naar de gemeenten toe, het gebrek aan

T. Kelchtermans

coördinatie enzovoort. De studies die hieromtrent werden gemaakt zijn voldoende duidelijk. Wij moeten rekening houdend met al deze vaststellingen, hieruit de lessen trekken en de eerstvolgende jaren ons programma op een andere manier uitvoeren, met de inzet van de privé-sector en het privé-management. De taken van de Vlaamse Maatschappij voor Waterzuivering en van OVAM moeten duidelijk worden afgelijnd.

Als tweede, hebt u gevraagd wat er gebeurt met het evocatierecht. Het verwondert mij dat de Staatssecretaris dit als oplossing geeft. Ik dacht dat er andere afspraken konden worden gemaakt tussen de federale staten en de nationale staat. Vooral nog is er geen hiërarchie van de normen en de wetten. Ik zou stellen dat men, wanneer men afspraken maakt ingevolge **samenwerkingsovereenkomsten** of wanneer men richtlijnen **aanvaardt**, andere mogelijkheden zoekt die in een normale rechtspraak altijd kunnen aanwezig zijn, ook in de verhouding die de federale staat met de nationale staat kan hebben, om de afspraken afdwingbaar te maken. Ik ben dus geen voorstander van het evocatierecht of het substitutierecht. Er bestaan andere, meer volwassen wijzen van samenwerking tussen de drie gewesten en de nationale staat, die dan zijn rol als coördinator speelt. De afspraken die daar zijn aangegaan en die door de respectieve Regeringen zijn bevestigd kunnen op een andere manier afdwingbaar worden gemaakt, dan in de plaats te willen treden van degene die in gebreke zou zijn gebleven.

Ik zit enigszins verveeld met de vraag waarop ik geen antwoord kan geven. Uw medewerkers stelden vast dat er een belangrijke pagina ontbreekt in het rapport van meer dan 1.000 bladzijden, mijnheer Daems. In het blad P1, 102 zou een tabel ontbreken. Ik beschouw dit als een kleine schoonheidsfout. Het is de eerste fout die mij wordt gemeld. Ik zal mijn medewerkers vragen of het hier om een toevalligheid gaat, dan wel of er enig geloof mag worden gehecht aan de veronderstelling die u op een ludieke

manier naar voren bracht, meer bepaald dat de bladzijde opzettelijk ontbrak om aldus mevrouw Smet met onvoldoende gegevens naar Den Haag te laten gaan en de gegevens voor onszelf te reserveren. Ik zal u het antwoord op de vraag via een briefwisseling laten geworden.

De Voorzitter : De heer Cuyvers heeft het woord.

De heer J. Cuyvers : Ik zal kort zijn, mijnheer de Voorzitter. Ik beperk me tot de volgende vier opmerkingen. Een inzake de implementatie van de Noordzeeverklaring heb ik het antwoord genoteerd van de Minister, met name dat zo spoedig mogelijk veel van die zaken in ministeriële besluiten en decreten worden omgezet. Twee, het **Scheldebekkenverdrag** blijft de enige methode om de Schelde zo snel mogelijk rein te maken. Drie, inzake het **samenwerkingsakkoord** dat vorig jaar werd gesloten tussen de verschillende Gewesten hoop ik dat de Vlaamse Minister van Leefmilieu zijn uiterste best zal doen om het akkoord aan te passen aan de hand van de vorderingen die in Den Haag werden gemaakt. Vier, ik verwacht dat er in het Vlaamse geïntegreerd **Milieubeleidsplan** een concrete timing zal worden opgenomen van de concrete maatregelen van de **reductiebeperking** van 50 tot 70 ten honderd van alle reeksen stoffen van het **Noordzeeverdrag**. Ik verwijs de Minister van Leefmilieu naar de concrete maatregelen en timing vervat in het gedeelte betreffende het **Natuurbehoudsplan**. Dit bevat veel concretere zaken dan in zijn **Milieusaneringsplan**.

De Voorzitter : De heer Timmermans heeft het woord.

De heer J. Timmermans : Mijnheer de Voorzitter, ik wil de handschoen opnemen die de Minister heeft goegoid in verband met onze kritiek op het ontwerp van mestdecreet.

Mijnheer de Minister, u bevindt zich zelf in een defensieve positie tegenover een zeer bekende landbouworganisatie die beweert sinds 1983 vragende partij te zijn voor een normering inzake bemesting. U bent in ge-

meenschappelijk overleg met deze landbouworganisatie tot bepaalde voorstellen gekomen en wij vinden het onze politieke taak u te helpen om tot een betere decretale regeling te komen. Uw defensieve houding moeten wij aanvullen met een strengere, dus positieve houding. Ik ben het met mevrouw Tyberghien eens dat we hierbij rekening moeten houden met het feit dat de **landbouwsector** niet de enige vervuiler is, maar dat elke sector zijn aandeel heeft. Wanneer u als Minister bevoegd voor Leefmilieu een voorstel doet, heeft de SP als politieke partij het recht haar standpunt te verwoorden en daarna in de Commissie en in de Raad te trachten tot een consensus te komen.

De Voorzitter : De heer Daems heeft het woord.

De heer R. Daems : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw Tyberghien heeft op een deskundige manier de **staats hervorming** afgebroken. Ik vraag mij alleen af waarom zij haar heeft goedgekeurd.

Mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche : U hebt niet goed geluisterd.

De heer R. Daems : Mijnheer de Minister, ik zal uw woorden citeren. Vandaag 22 maart 1990 om 19 uur 17 hebt u gezegd : „De tijd van slogans is voorbij”. Ik stel daarbij vast dat mevrouw Smet u de steen gooit en dat u nu ook een steen naar uw voorgangers, de heren Dupré en Lenssens, werpt.

U zegt : „Ik heb evenveel . . .” (*Ontkenning vanwege Minister T. Kelchtermans*).

Jawel, mijnheer de Minister !

Minister T. Kelchtermans : Ik heb telkens gezegd dat ik naar de toekomst kijk. Degenen die een **leefmilieubeleid** moeten voeren hebben er geen behoefte aan om achterom te kijken en de profeet te spelen, want dan zullen wij voor de toekomst niet veel presteren.

De heer R. Daems : Dan vraag ik de Minister dat hij in het verslag zijn

Daems

uitspraak laat schrappen dat de tijd van slogans voorbij is.

Minister T. Kelchtermans : Dat heb ik inderdaad gezegd.

De heer R. Daems : Wanneer u zegt dat de tijd van slogans nu voorbij is, zegt u in essentie dat uw voorgangers niets dan slogans gebruikt hebben.

Minister T. Kelchtermans : Wij zeggen dat allemaal.

De heer R. Daems : U zegt eveneens dat er nationaal niets is gebeurd. U haalt dus dezelfde argumenten aan als mevrouw Smet wanneer zij zegt dat er regionaal niets is gebeurd. Dat is mijn vaststelling.

Om 19.40 uur zegt u : „Ik heb grote moeite met de staats hervorming”. (*Protest vanwege Minister T. Kelchtermans*)

Ik vind het belangrijk wat de Minister op mijn misschien vrij eigenaardige vragen heeft geantwoord. De Minister heeft duidelijk geantwoord : „Ik heb even grote moeite met de staats hervorming, want wij kunnen er niet goed uit wijs. Laten wij dus correcties aanbrengen, want de gevolgen ervan zijn niet goed”.

U zegt eveneens dat u mevrouw Smet een standje hebt gegeven, zo kwam het althans over. Ik zal mevrouw Smet interpellieren en u formeel uitnodigen die vergadering bij te wonen. Op die manier kan ik misschien de waarheid achterhalen en verne-

men welk precies het conflict tussen u en mevrouw Smet is. Misschien lijkt dit conflict, miniem, maar het komt toch zeer eigenaardig over. Deze toestand moet worden geklaard.

Ik meen dat mijn collega's, zowel van de meerderheid als van de minderheid er dankbaar zullen gebruik maken om de tegenstellingen die vandaag blijken en mede aan de grondslag liggen van onze slechte internationale reputatie, uit te klaren.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de Voorzitter, ik wil daarover geen misverstanden laten bestaan. Als de heer Daems wil interpellieren, is dat zijn goed recht. Als volksvertegenwoordiger kan ik daarbij aanwezig zijn en dan zal blijken hoe roerend eens ik het ben met mevrouw Smet. Ik wijs er op dat wij trouwens in de Interministeriële Conferentie voor Leefmilieu zeer goed samenwerken. Ik heb daarmee helemaal geen moeite. Ik begrijp niet waarom de heer Daems hier wat prikjes wil uitdelen, misschien om achteraf wat storm te oogsten. Ik denk niet dat ik hem op zijn honger moet laten.

Mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche : Het gaat dan nog allemaal om een persartikel.

De heer R. Daems : Het gaat om uitspraken van de Minister zelf. Ik neem voor waar aan — het zal in de Handelingen staan van de Vlaamse Raad — dat de Minister aanwezig zal

zijn op het ogenblik van mijn interpellatie gericht aan mevrouw Smet. Ik dank hem daarvoor trouwens vooraf.

Motie van aanbeveling

De Voorzitter : Door de heer Cuyvers werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie van aanbeveling aangekondigd.

Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende openbare vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden. Wij komen opnieuw bijeen vrijdag 30 maart om 11 uur en om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

— *De vergadering wordt gesloten om 19.55 uur.*
